

Tone Šiška je strojnik na grejderju, sodobnem stroju — velikemu za gradbena dela na cestah. Čeprav je po naravi bolj redkobeseden, je brez oklevanja povedal: — Dva meseca sem delal na tej cesti. Vsi si bomo oddahnili danes, ko bo končano. Dobro bo narejena in je najtežja gradnja od vseh, kar se jih je Cestno podjetje lotilo. To je najlepša gorska cesta, kar jih je na Dolenjskem. Vsem, ki bodo vozili po njej, želim srečno vožnjo!

Cesta čez Gorjance že asfaltirana!

Prvega novembra ob 9. uri zjutraj je kolektiv Cestnega podjetja iz Novega mesta dokončal modernizacijo ceste čez Gorjance, ki je zdaj asfaltirana od Novega mesta do Metlike

Ko smo se 30. oktobra proti večeru le s težavo prebijali mimo čuvajev onstran Gorjancev proti Novemu mestu in pojasnjevali, da smo novinarji in da moramo službeno naprej, so našim izjavam le stežka verjeli. Podobnih »službenih« voznikov, ki se jim je strašansko mudilo in so vsi, kot so zatrjevali, imeli »opravke na gradbišču«, je bilo pred zaporfico pri Badovincu kar za celo kolono! Ker promet ovira delo, so bili pri Cestnem podjetju pač prisiljeni del ceste, ki je bil še v rekonstrukciji, zapreti in promet usmeriti po obvoznici poti. Prepričljiva legitimacija — bliskovnik na fotoaparatu in drobec poklicne vsiljivosti — je končno le izvojevala dovoljenje.

Ko se je posrečil »vdor« skozi rampo, smo zdrčali po asfaltu naprej. Vedeli

samo samo to, da onstran Gorjancev, tam nekje med Zajcem in vrhom, delavci Cestnega podjetja bijejo boj za zadnje metre. Ko smo prispeli, je bila že trda tema. V svitu razpostavljenih žarometov so delavci in stroji hiteli z delom. Šef gradbišča gorjanske ceste Dane Mižigoj — našli smo ga v vseku, ki so ga pravkar poglabljali stroji — je 30. oktobra ob 18.15 dal naslednjo izjavo:

»Se 132 metrov asfalta moramo položiti, še prej pa opraviti potrebna zemeljska dela in narediti podlago za asfalt. Že nekaj časa hitimo noč in dan, jutri, 31. oktobra popoldne ali v nočnih urah, pa bomo, če bo šlo vse po sreči, končali z asfaltiranjem. Popolne gotovosti ni, zmotimo se lahko le za nekaj ur, ker delamo na kraškem terenu. To je ena najtežavnejših gradenj,

kar se jih je lotilo Cestno podjetje! Iz Novega mesta do Metlike pa bo končno le vodil črni asfalt!«

Naslednjega dne, 31. oktobra, smo bili zgodaj zjutraj spet na Gorjancih. Delo poteka še vedno v enakem tempu, le ropot strojev je v jutru še bolj oglušujoč. Bliskovnik polbliskuje, strojniki, vozniki (Nadaljevanje na 3. str.)

ZVESTI TRADICIJI —

v novo akcijo: za 20.000
naklade Dolenjskega lista

Medobčinsko glasilo Socialistične zveze našega področja je izšlo danes v redni nakladi 19.420 izvodov. Posebej pa smo natisnili še 5.780 izvodov Dolenjskega lista, ki jih bodo pismonoše danes in jutri razdelili vsem tistim družinam in posameznikom v občinah Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško, ki do danes našega domačega tednika še ne prejema ali ga morda sploh še ne poznajo. S tem nadaljujemo vsakoletno, zdaj že tradicionalno akcijo za razširjanje najbolj branega pokrajinskega tednika na našem področju. Dobro se namreč zavedamo, da lahko samo množično in kvalitetno informiranje občanov bistveno pripomore, da bodo aktivni v samoupravljanju.

V 14 letih se je naklada našega domačega tednika dvignila od 3.000 izvodov na sedanjih 19.420 izvodov. Za 15. obletnico izhajanja Dolenjskega lista želimo doseči redno tedensko naklado 20.000 izvodov, pri čemer nam bodo kakor doslej zvesto pomagali spet vsi naši pismonoše in drugi uslužbenci PTT na področju, ki ga pokriva naš medobčinski glasnik SZDL. K razširjanju pokrajinskega glasila SZDL Dolenjske, Bele krajine in Spod. Posavja pa vabimo tudi vse organizacije SZDL, vodstva društev in ostalih organizacij, posebej pa še sindikalne podružnice in samoupravne organe v naših občinah.

Vsak, ki se bo na naš tednik naročil te dni prek pismonoše, ga bo dobival do konca decembra 1963 brezplačno, sodeloval pa bo lahko tudi v velikem nagradnem žrebanju, ki ga razpisujemo na 9. strani današnje številke pred skorajšnjo 15. obletnico izhajanja Dolenjskega lista.

Vse naše bralce, naročnike in prijatelje vabimo, da sodelujejo do konca decembra pri uresničevanju gesla:

V VSAKO HIŠO — DOLENJSKI LIST!

Uredništvo in uprava

ISKRA v Šentjerneju je presegla plan

Veliko govorimo pa tudi pišemo o pomenu sodobnih tehnoloških postopkov v proizvodnji ter o tem, kako pomembna je strokovna izpopolnjevanost proizvajalca. To dvoje zagotavlja večjo, cenejšo in kvalitetnejšo proizvodnjo. Poudariti velja, da v delovnih kolektivih pomen naštetega marsikdaj podcenjujejo.

V Tovarni uporov v Šentjerneju, v enem izmed Iskrinih obratov, ni tako. V nekaj letih je, skrita očem, zrastle pravcata tovarna, ki je letos ustvarila za 1 milijardo 200 milijonov dinarjev proizvodov. Kolektiv se je povečal za nekajkrat, še vedno se širi in povečuje, prihodnje leto pa kanijo ustvariti v proizvodnji že 1 milijardo 700 milijonov dinarjev.

Iskrina tovarna uporov v Šentjerneju je že v tretjem tromesečju letos uresničila letni količinski plan in ga celo presegla za 160 tisoč uporov, in 100 tisoč potencimetrov, plan po vrednosti pa so uresničili 22. oktobra. Neskladje med količinsko in vrednostno proizvodnjo je posledica spremembe v strukturi naročil. Proizvodnja je vse leto narahlo rasla. V septembru letos so naredili dvakrat več uporov kot v januarju, potencimetrov pa kar 2,5-krat toliko. V lanskem letu so ustvarili s svojo proizvodnjo 548 milijonov dinarjev, letos pa bodo že konec oktobra dosegli proizvodnjo v vrednosti 1 milijarde 200 milijonov dinarjev. Odkod majhnemu kolektivu tolikšna energija in toliko volje za napredek in povečanje proizvodnje?

Odgovor je preprost: proizvodnjo so povečali s sodobnejšimi tehnološkimi postopki, pa tudi tako, da so zaposlene sprosti strokovno izpopolnjevali in se trudili hkrati s številčno rastjo kolektiva sorazmerno povečati tudi število zaposlenih strokovnjakov. Vprašajmo se zdaj še to: kako, da je v tovarni uporov v Šentjerneju čutili te nadvse zdrave težnje bolj kot v ostalih kolektivih? Tudi odgovor na to vprašanje je preprost: upor za radijski sprejemnik je sorazmerno majhen del. Če jih izdelajo na primer 30 milijonov na leto in je zaradi neprimernih proizvodnih postopkov ali slabe organizacije dela vsak upor samo za 1 dinar dražji, kot bi lahko bil sicer, se materialni stroški povečajo za 30 milijonov dinarjev. To je precejšnja številka, kaj pravite? V proizvodnji velikih kosov se ne

potrebni stroški v primerjavi s končno ceno zde neznatni, pri majhnem izdelku pa je to bolj očitno. V Iskrinem obratu v Šentjerneju uspehi najbrž niso posledica takšnih sklepanj, sodimo pa, da bi bila nadvse koristna v drugih kolektivih.

Strokovno izobraževanje je prispevalo k uspehom

Tovarna uporov je nudila zaposlitev mnogim prebivalcem šentjernejskega področja, ki bi sicer težko našli kruh. Če bi ga našli, bi se morali voziti na delo v oddaljenejše obrate. Ker je tovar-

(Nadaljevanje na 3. str.)

— Hvala ti, tovariš pismonoša, za dolgoletno zvesto sodelovanje! Zdaj pa se lotimo zadnjega naskoka: za 15-letnico obstoja Dolenjskega lista — naklado 20.000 izvodov!

Črnomaljska skupščina o statutu

Jutri, to je v petek, 8. septembra, bodo člani občinske skupščine Črnomelj na skupni seji z občinskim odborom Socialistične zveze razpravljali o osnutku občinskega statuta. Izpopolnjeni osnutek je bil razmnožen v 100 izvodih in dostavljen vsem članom skupščine in občinskega vodstva Socialistične zveze. Po seji bo osnutek dan v javno razpravo občanom.

VREME

OD 7. DO 17. NOVEMBRA
Ves čas nestalno s pogostimi padavinami. Vmesna izboljšanja ne bodo trajala več kakor 2 dni zaporedno.

Dr. V. M.

RAZGOVORI O STATUTIH

Občinski sindikalni svet v Novem mestu pripravlja ure razgovorov o statutih. V takšnih razgovorih bi načelniki pereča vprašanja, ki se pojavljajo pri pripravljanju osnutkov statutov. Pogovorili bi se o tem, kaj je ekonomska enota, kakšni naj bodo v podjetju odnosi med posameznimi delovnimi enotami in službami, kakšne njihove pristojnosti, načeli bi problem delitve dohodka v kolektivu, odnosov med podjetjem in občino, zlasti v primerih, ko je sedež podjetja izven občine, vprašanje odnosov med podjetjem in krajevnimi skupnostjo ter podobno.

Ne le gola zadostitev pravni obveznosti!

Statut določa notranjo organizacijo, delovno področje in odgovornost organov upravljanja, položaj delovnih enot in pravice delovnih ljudi pri upravljanju teh enot, delovna in druga notranja razmerja, način poslovanja ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v delovni organizaciji in za njeno poslovanje. V statutu je lahko določeno tudi, da imajo posamezni deli delovne organizacije določeno samostojnost.

(Iz ustave SFR Jugoslavije)

Kjer se lotevajo izdelave statuta delovne organizacije samo zato, da bi zadostili pravni obveznosti, so s tem vnaprej obsodili statut na nekaj zgolj formalnega, kar ne bo odsevalo resničnega življenja, potreb sedanjega in bodočega razvoja delovne organizacije in kar ne bo rabilo praktičnemu ravnanju vsakogar. Bolj kot vse drugo je važen pristop. Kjer je ta formalen, je čisto vseeno, ali imamo za sestavljanje statuta na voljo več ali manj časa. Kjer se zavedajo pomena svoje »male ustave«, ki bo v duhu ustave ustvarila skladnost novih odnosov in strokovnih zahtev proizvodnega procesa, nimajo nobenih težav s časom. Kjer samo prepisujejo, lahko končajo z delom v enem tednu. Kjer mislijo, da jih sme zanimati samo proizvodnja in da je statut nepotrebno zlo, bi lahko imeli na voljo dve leti časa, pa še ne bi izdelali dobrega statuta. Zato se mi ne zdi preveč pametno govoriti o pomanjkanju časa, ko pa je jasno, da so ponekod začeli sestavljati statut šele pred tedni ali pa celo šele danes. Bolje bi bilo pogledati, kako je z odnosi v takem podjetju, kjer tako sumljivo zavlačujejo, kakšno veljavo imajo samoupravni organi, kaj pomenijo subjektivne sile in podobno. Izdelava statuta bi tu in tam morala predstavljati nekakšen preprič, ki bi pometel vse, kar za vira! Statut mora prinesiti

● — je rekel Stane Kavčič
● — več organiziranosti,
● več reda, več odgovornosti
● sti in več pravic — za vse:
● od direktorja do vratarja.
Statut ne more biti le nekakšen tovariški dogovor, za katerega je potem vseeno, ali se kdo ravna po njem ali ne. Tudi ne more biti nekaj, iz česar bi hoteli izluščiti samo tisto, kar bi nam ustrezalo. Statut je sicer res dogovor, toda tak dogovor, ki predstavlja za vsakogar obveznost, da ga bo izpolnjeval, kadar bo nudil pravice, in nič manj, ko bo nalagal obveznosti. Vsakogar mora postaviti v položaj, da mu bo — kot je v razpravi o statutih delovnih skupnosti rekel Stane Kavčič — pod pogoji optimalnega izvrševanja obveznosti omogočal tudi optimalno izvrševanje njegove pravice in nudil čim večjo moralno in materialno stimulacijo.

V nekem manjšem podjetju so naročili vzorec statuta pri nekem profesionalnem pisarju, ki za dober denar naredi vse — od kakršnegakoli elaborata, osnutka pogodbe, pritožbe do še tako zamotnega načrta. Vodilni ljudje so odšteli denar zanj, ga nekoliko preleteli, se zadovoljno namuznili, češ: zdaj smo na konju! In ga spravili v predal. Pokažejo ga samo, če pride kakšna komisija, ki se ne more dovolj načuditi, kako da so bili tako pridni. Prihajajo celo predstavniki sosednjih podjetij, da bi se kaj naučili in da bi si pomagali z »izvirnimi« izkušnjami svojega soseda. Le večina članov kolektiva sploh ne ve zanj! Zanje se z novim statutom ni nič spremenilo. Nič bolj jasne jim niso dolžnosti in še manj so si na čistem s pravicami. Pa so jim vendar govorili, da mora biti izdelava statuta priložnost za ureditev odnosov, za večjo stabilnost in pravno sigurnost, za boljše počutje, za jasno perspektivo nadaljnega razvoja. Statut mora odpreti nove možnosti za še uspešnejše delovanje organov samoupravljanja. Vsakemu članu kolektiva mora nuditi — kot je bilo že rečeno —

Odločitev je samo nekaj ur visela v zraku. Potem se je tehnica dokončno nagnila in Diemovega režima v Južnem Vietnamu je bilo konec. Diktator Ngo Din Diem, ki je skoraj deset let vladal v deželi, in njegov brat Nu, mož lepe in osovražene madam Nu, sta baje naredila samomor. Morda jima je pri tem tudi kdo pomagal. Vsekakor je dejstvo, da Diema ni več. Po vsem Vietnamu je zavladalo veliko veselje, zakaj Diem je bil zelo osovražen človek, posebno potem, ko je v pretežno budistični deželi začel preganjati budiste. Državni udar v Južnem Vietnamu ni presenetil poznavalcev razmer v tej deželi. Res je sicer, da množične demonstracije budističnih menihov, prebivalstva in posebej študentov, ki so se začele letos maja, niso rodile nobenega sadu. Toda to obdobje, v katerem je Diem z vse ostrino in grobostjo nastopil proti slehernemu znamenju nezadovoljstva, je bilo dovolj dolgo, da se je javno mnenje popolnoma obrnilo proč od Diema in da je začel Washington odkrito kritizirati južnovietnamskega diktatorja.

Toda kmalu je postalo očitno, da kritika proti njemu nič ne zaleže. Ljudje so spoznali, da z demonstracijami ne bodo omajali Diema. Zato so se začeli pogledi čedalje bolj obračati proti armadi, ki je bila edina sposobna obračunati z diktatorjem. Toda če je javnost to vedela, je vedel to tudi Ngo Din Diem. Še bolj se je obdal z zanesljivimi enotami svoje telesne straže in ukrenil vse potrebno, da ga ne bi presenetili. Generali pa so vedeli, da se morajo naposled odločiti, da se ne bi položaj še bolj poslabšal. Vedeli so, da bodo pri tem uživali vso

podporo ameriške vlade, ki je pred kratkim ukinila vso gospodarsko pomoč Diemu. Zelo verjetno je, da so zastopniki ameriške vlade tudi aktivno sodelovali pri pripravah za državni udar, čeprav Washington uradno to zanika. ZDA so prišle do prepričanja, da postaja položaj v Južnem Vietnamu neznošen in da ima od takega položaja korist samo gibanje Viet Kong.

Obračun v Sajgonu

Sedanja sprememba v Južnem Vietnamu torej ne pomeni — vsaj po sedanjih znamenjih sodeč in po ljudeh, ki so izvedli državni udar — spremembe v politiki dežele. Za Američane je najvažnejše to, da se čimprej nadaljuje ofenziva proti Viet Kongu, in so nastopili proti Diemu predvsem zato, ker so v njem videli glavno oviro za uspešno nadaljevanje antikomunističnega boja.

Vsekakor bo zanimivo videti, ali bodo zdaj izgubila trenja med ameriški »svetovalec« in južnovietnamsko vojsko, ki so bila doslej na dnevnem redu. Ngo Din Diem je namreč sodil, da se Američani preveč vmešavajo v notranje zadeve Vietnama in v potek operacij proti partizanom na terenu. Skušal je ostati gospodar v lastni hiši, čeprav je vse štiri vogale podpirala ameriška pomoč.

Zena Diemovega brata madam Nu se

je ob državnem udaru zaslala v ZDA, kjer je hotela vplivati na desničarsko javno mnenje v Ameriki, da bi to še bolj podprlo Diema in njegovo politiko. To se ji ni posrečilo, ker so jo dogodki prehiteli.

Madam Nu je kompleksna osebnost. Trditve, da je najbolj osovražena ženska v Južnem Vietnamu, drži. Predvsem se je zamerila ljudem s svojimi dejanji in izjavami med preganjanjem budistov. Ne gre pa pozabiti, da je storila mnogo za emancipacijo žensk v družbi, ki je še silno konservativna glede položaja ženske. Toda umazala si je roke s številnimi zločini. Imela je celo svojo tako rekoč zasebno žensko armado, kakor so imeli njen mož in njeni svaki lastne politične in teroristične organizacije, ki naj bi družini Diem zagotovile čimdalje in čimbolj nemoteno vladanje.

Trenutno uživajo uporniki v Južnem Vietnamu veliko podporo prebivalstva, ker je bil Ngo Din Diem tako osovražen, da po njegovem padcu čutijo vsi veliko olajšanje. Toda zelo verjetno se bodo v kratkem pokazale politične razlike med posameznimi frakcijami, ki se sicer vse razglašajo za antikomunistične, a imajo deljena mnenja o tem, kako bi bilo treba voditi boj proti Viet Kongu. Tudi glede odnosov do ZDA se utegnejo pokazati razlike. Državni udar v Južnem Vietnamu je sicer odstranil Diema in s tem neprijetno oviro za Američane, hkrati pa je morda ustvaril pogoje za nekoliko samostojnejšo politiko te dežele v Jugovzhodni Aziji. Toda to bo pokazala prihodnost, zakaj vsako prerokovanje v tem zapletenem in nejasnem položaju bi bilo za zdaj še preuranjeno.

dovolj moralne in materialne spodbude za izvrševanje vsakodnevnih ekonomsko-političnih nalog: povečanje proizvodnje in produktivnosti dela, večji izvoz, v zvezi s tem pa tudi boljše organizacijo dela, uporabo najnovejših izsledkov znanosti in tehnike itd.

Tudi okrog pomoči, ki jo v raznih oblikah nudijo delovnim organizacijam, se nam zastavlja vprašanje: ali je ta pomoč dovolj učinkovita? Se več: ali je pravilna? Namesto da hodimo v podjetja in pregledujemo, kar je že narajenega, ali pa se jezimo, ker ni še nič napisanega, bi veliko bolj pomagali, če bi ugotavljali, koliko kolektiv sploh pozna in razume pomen novega statuta, ali so zavestne sile v podjetju dovolj aktivne, če morda birokratski in tehnokratski poganki ne zavirajo uspešnega dela pri sestavljanju statuta

itd. Tisti, ki prihajajo v podjetja, da bi pomagali, naj predvsem usposablja kolektiv, da bo znal izraziti vse tisto, kar naj bi naprednega vseboval statut. Pomoč je potrebna pri razčiščevanju problemov. To je namreč najvažnejši del sestav-

- ljanja statuta. Ko bo ta del zadovoljivo opravljen, kolektiv ne bo težko najti sposobne ljudi, ki bodo vse, kar naj dobrega in naprednega pride v statut, znali tudi napisati, tako da bo zadoščeno prav nim, stilističnim in drugim zahtevam. J. B.

Obrotu družbene prehrane se obetajo novi prostori

Pri stanovanjski skupnosti v Sevnici deluje tudi obrat družbene prehrane, v katerem se hrani mnogo abonentov iz Sevnice. Prostori so zelo majhni in ne zadoščajo potrebam. Ze več let se vlečejo zahteve, naj bi obratu zagotovili primernejše prostore. Končno se je le našla rešitev tudi zanj. V prostorih nekdanje stanje prehrane preseči čimprej, saj so pogoji, v katerih samopostrežnim špecerijskim

oddelkom nepotrebna, si bo obrat družbene prehrane uredil novi dom, toliko prej, kolikor hitreje bodo na razpolago potrebna sredstva. Lokalno bodo preuredili tako, da se bosta lahko vanj vsečili kuhinja in obednica in da bodo hkrati z obojima lažko uredili tudi sanitarne naprave. Prav bi bilo, ko bi se obrat družbene prehrane presečil čimprej, saj so pogoji, v katerih obratuje zdaj, res nemogoči

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● V petek je prispel domov, med nas, ki smo ga željno pričakovali in ga sprejeli odprti s srcem, vsem nam dragi tovariš Tito. S svoje uspešne mislije v Južni Ameriki, kjer nam je odkrival velike prijatelje naše države in sorce za mir, se je srečen vrnil domov, kjer je, kot pravi pregovor, še najlepše. To je tudi sam priznal, ko je rekel, da je srečen in zadovoljen, ker se vrača v lepo socialistično Jugoslavijo. Na letališču v Beogradu, kjer so ga pričakali najbližji sodelavci, ki so ga prav tako čakali neestrno in željno, nam je izročil pozdrave narodov Latinske Amerike. Čeprav zaradi vnetja grla ni mogel govoriti na predvidenem zborovanju, je v svojem govoru na letališču povedal marsikaj zanimivega, obenem pa je obljubil, da bo o vsem tem treba še govoriti. Pojasnjeval nam je sorodnost pogledov latinsko-ameriških držav na vprašanje miru in boja za napredek. Pripovedoval nam je o možnostih nadaljnega še tesnejšega in še koristnejšega sodelovanja s temi državami, ki imajo še ogromne možnosti nadaljnega vsestranskega razvoja, ker so potencialno zelo bogate. Opisal nam je tudi pristržno vzdušje v Združenih narodih, kjer je njegov govor — ena sama skrb za mir — požel obilo priznanja in ugodnega ocenjevanja. Ni nam pozabil povedati tudi svojih vtisov z obiska pri Kennedyju, s katerim se je odkrito pogovarjal o odnosih med Jugoslavijo in ZDA ter o naših stališčih do vprašanj miru.

● Odbor zveznega zbora za narodno obrambo je sprožil razpravo o tem, ali naj vključijo statuti tudi vprašanje čuvanja tajne. V razpravi o tem vprašanju so ugotovili, da se pri praktičnem razlaganju kazenskega zakonika in zakona o poslovnih odnosih pojavljata tudi dve skrajnosti: nekateri s pretvezo čuvanja tajne prikrivajo birokracijo in nedemokracijo, spet drugi pa so

proti določbam o čuvanju tajne, češ da je to v nasprotju s samoupravljanjem. Seveda nimajo prav niti prvi niti drugi. Res je, da s pretvezo čuvanja tajne ne bi smeli zavirati demokratičnega in javnega dela organov samoupravljanja. Razumeti pa je treba tudi to, da so določene zadeve, ki so službena oziroma poslovna tajna in ki jih je treba kot take tudi obravnavati. — Odbor je imenoval posebno anketno komisijo, ki bo obiskala nekaj podjetij, kjer bo proučila ta vprašanja. Nato bo poročala o svojih ugotovitvah. To bo gradivo za nadaljnje delo odbora,

Tovariš Tito, pozdravljen doma!

ki pripravila določena stališča do teh vprašanj za zvezno skupščino.

● Na seji odbora zveznega zbora za kulturna vprašanja so pozitivno ocenili načrt zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o šolstvu. Dopolnitve tega zakona so potrebne zato, da bi z njimi zajeli ves sistem izobraževanja in da bi v prihodnje posvetili ves pomen proizvodnemu delu kot sestavnemu delu pouka. Na seji odbora je govoril tudi zvezni sekretar za prosveto in kulturo Janez Vipotnik, ki je v svojem referatu o nekaterih problemih nadaljnega razvoja druge stopnje vzgojnoizobraževalnega sistema opozoril na potrebo po večji aktivnosti posameznih gospodarskih panog tako pri izdelavi programov kakor tudi pri financiranju izobraževanja stro-

kovnih kadrov. Poudaril je, da ne bo mogoče pravilno usmerjati nadaljnega razvoja teh šol, če ne bomo pravilno ugotavljali potreb po strokovnih kadrih, ki jih dajejo te šole.

● Tanjug je te dni praznil 20-letnico svojega delovanja. Natanko pred dvajsetimi leti je dal pokojni Moša Pijade pobudo za ustanovitev telegrafске agencije Nova Jugoslavija — to ime se je ohranilo do danes — ki je med prvimi sporočilo, posredovanimi širšemu svetu, sporočila vest o II. zasedanju AVNOJ. Iz skromnih začetkov se je Tanjug razvil v sodobno nacionalno agencijo, povezano z vsem svetom, ki objavi dnevno okrog 600 strani gradiva.

● Izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije je na svoji zadnji seji ugodno ocenil nedolgo tega zaključeno akcijo posojila za Skopje. To akcijo ocenjuje izvršni odbor kot izraz novih norm v socialistični družbi. Na seji je bil govor tudi o prihodnjih širokih razpravah o planih, ko se morajo subjektivne sile zavzemati za čimširše sodelovanje in za polno demokratičnost. Izvršni odbor je opozoril tudi na zaostanjanje pri sestavljanju statuta in o nalogah organizacij Socialistične zveze v zvezi s tem.

● Projekt za izgradnjo velenjske veleplinarne je nared za urednictev, treba je rešiti samo še vprašanje financiranja. Po projektu bi veleplinarska predelovala velenjski lignit v visokokalorični energetski plin v letni količini 500 milijonov kubikov.

● Ob mednarodnem dnevu varčevanja so ugotovili, da je v naši državi že 3,6 milijona varčevalcev, ki so privarčevali 180 milijard dinarjev. Pred desetimi leti je bilo le 1,8 milijona varčevalcev s hranilnimi vlogami, ki so dosegale komaj 5,7 milijona dinarjev.

● Pravi odbor Generalne skupščine OZN je začel razpravo o kondiciji koolesistence. Ta točka dnevnega reda se uradno izjavi »pronitve načel mednarodnega prava, ki se nanašajo na prijateljske odnose in sodelovanje med državami v skladu z ustanovno listino OZNA. Predsednik Tito je v nedavnem govoru pred Generalno skupščino močno zavovarjal kondicijo koolesistence.

● Nedeljske volitve v G-čiji so prinesle prepričljivo zmago Unije centra, ki je dobila 42,1% vseh glasov. Sledi ji Narodno-radikalna stranka z 39%, Demokratična levica (EDA) s 14,5% in druge.

● Parlamentsarni predstavnik atlantskih držav so se od 4. do 8. novembra sestali v Parizu na redni letni konferenci, na kateri so obravnavali aktualne probleme NATO.

● Portugalska politična policija je aretirala dobitnika portugalske nagrade za kulturnost Elvira Redola. Kulturnik Redol je že tretji pisatelj, ki ga je v zadnjem času aretirala portugalska politična policija.

● V Tcheranu so usmrtili dva voditelja upora, ki je izbruhnil 5. junija letos. Tedaj je bilo v neredih ubitih sto ljudi, 150 je bilo ranjenih, petsto pa so jih zaprli.

● V Sovjetski zvezi so izstrelili v vesolje nov tip rakete »Pilot«, ki je dosti bolj izpopolnjena od prejšnjih izstrelkov oziroma vesoljskih ladij. Predvsem lahko nvo vesoljsko vozilo menja svoj krožni tir, kar je velikanskega pomena za nadaljnje polete v vesolje in za natančno proučevanje radioaktivnega pasu, ki obdaja naš planet.

Zadruga tokrat niso odkupovale

Zelo živahno je bilo minuli ponedeljek na živinskem sejmu v Novem mestu, kamor so kmetovalci pripeljali 1407 prašičev (prodanih 1197) in 224 glav goveje živine (prodana 101). Za prašiče so se zanimali predvsem kupci od daleč, govedo pa so tokrat kupovali izključno zasebniki. Prašički so bili nekoliko cenejši in so veljali 6000 do 10.000, goveja živina pa je obdržala isto ceno kot na zadnjem sejmu: volli 280—300 din kg, krave 160—195 din kg, mlada živina 250 do 300 din ko

Cesta čez Gorjance že asfaltirana!

(Nadaljevanje s 1. str.)

in vsi ostali komaj utegnjo odgovorjati na vprašanja, pa so kljub temu vedri, ustrezljivi in nasmejani. Vsakih nekaj minut prihiti kamion s tovorom asfaltne mase, prekucnik dvigne sprednji konec prikolice, kvišku, črni tovor zdrsi v finišer, voznik pazljivo obrne in že odhiti. Iz megle se kmalu pojavijo obrisi novega kamiona, ki je spet pripeljal asfaltno maso.

V vseku brnijo z oglušujočim ropotom svedri, ki vrtajo luknje v kamen. Od časa do časa sledijo eksplozije, delavci z lopatami in krampi urejajo podrobnosti, dva buldožerja pa

da oglušujoči ropot strojev in eksplozije min ti prepričljivo dokazujejo, da so tu na delu sodobni »čarovniki« — delavci Cestnega podjetja Novo mesto. Zajedli so se v nedrja Gorjancev, vrtali in grizli ter Gorjance opasali s črnim trakom asfaltne ceste. Svit današnjega dne je samo majhen del vsega, kar so žuljave roke delavcev težakov, kar so vsakovrstni stroji in vozila pod vodstvom strojnikov in

voznikov, kar je ves kolektiv po zamisli strokovnjakov ustvarjal dolge mesece.

- Prvi november je bil dan zmage. Ob devetih zjutraj je finišer položil zadnji kvadratni meter asfalta na gorjansko cesto. To je bil dan, ko so z nečloveškimi napori zadnje desetine delavcev premagale Gorjance, ki so se dolgo krčevito upirali.

Nova cesta od Novega mesta do Metlike je asfaltirana. V ponedeljek popoldne je bila uradno izročena prometu. Povezala je deželico onstran Gorjancev s svetom in marsikdo bo zdaj veselega srca poromal v Belo krajino.

- Kolektiv Cestnega podjetja iz Novega mesta priskrbe čestitke za prigrinjeno zmago, vsem, ki bodo novo cesto uporabljali, pa srečno vožnjo!

Prisrčna zahvala Belokranjcev

V ponedeljek, 4. novembra, so se v sončnem popoldnevu pri Zajcu tostran Gorjancev začeli zbirati predstavniki in gostje k otvoritvi moderniziranega in asfaltiranega dela Gorjanske ceste. Delavci Cestnega podjetja so postavili dva mlaja, med njima pa napeli napis: »Dobrodošli v Beli krajini!« Med predstavniki in gosti so bili tudi republiški sekretar za promet tov. Alojz Zokalj-Džidži, ljudski poslanec Niko Belopavlovič, inž. Ciril Mravlja, Viktor Zupančič, Leopold Krese, Stane Dolenc in dr. Joža Vilfan; med njimi smo opazili tudi Jožeta Borštnarja, Bojana Polaka-Stjenko in mnoge predstavnike castnih podjetij, gospodarskega življenja in drugih organov iz Ljubljane in ostale Slovenije.

Ko je kmalu po tretji uri sekretar Alojz Zokalj-Džidži prerezal trak, napet med mlajema, in je kolona avtomobilov krenila po cesti proti Metliki, si najbrž nihče od zbranih predstavnikov in gostov ni predstavljal, kako prisrčen sprejem jih čaka na oni strani Gorjancev, ob vstopu v metliško občino in v Belo krajino.

Najprej se je zagnalo pri Badovincu. Kolona se je morala ustaviti pred zasedo, ki je bila pripravljena na cesti. Čezjo so bile postavljene mize, prekrite z belokranjsko pogačo, s suhim mesom in s polnimi majolikami vina. Na obeh straneh so čakali predstavniki metliške občine v krogu okoliških prebivalcev, Pepi Badovinac pa je v belokranjski noši s prav tako odeto ženo stal za mizo z litrom v rokah... Komaj so začeli gostje izstopati iz avtomobilov, so jih obstopila dekleta v belokranjskih oblačilih, ki so jim pripenjala nageljne z rožmarinom. Pepi Badovinac je izrekel prisrčno dobrodošlico, se v imenu prebivalstva zahvalil za cesto, zaželel vsem srečno vožnjo

in družbo povabil na prigrizek »po stari belokranjski navadi«, kot je dejal... Predstavniki in gostje so vesele presenečeni sprejeli vabilo.

Kolona je nato nadaljevala pot proti Suhorju, Hrastu in Metliki. Tudi v Hrastu jo je čakalo iznenadenje. Čez dva

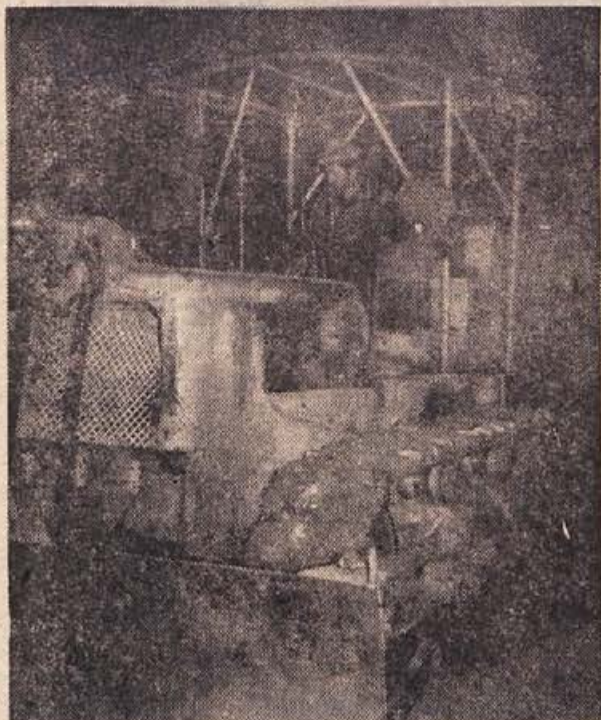
Vrtalec Ivan Bosilj ni mogel odgovoriti, ker ni utegnil izklopiti svojega svedra, ki povzroča oglušujoči ropot. Prav gotovo pa bo vesel, če tudi v njegovem imenu zaželimo vsem voznikom na novi cesti srečno vožnjo.

mlaja je bila napeta vrv, ob njej pa so stali vaščani. Predstavnike in goste, ki so izstopili, je v imenu prebivalcev Hrasta pozdravil oče Marko Belopavlovič, se jim zahvalil za cesto, izrekel dobrodošlico in jih povabil na kostanj, orehe in vino. Sekretar Alojz Zokalj se je rad odzval in je že vdrugič prerezal vrv, vsa družba pa je v domačem vzdušju pokramljala s prebivalci in založila. Kolona je nato nadaljevala pot v Metliko, kjer so domačini predstavnike in goste čakali na trgu pred novim hotelom. Dobrodošlico jim je tu zaželel podpredsednik občinske skupščine Franc Kalič, ki se je v imenu Belokranjcev zahvalil za cesto ter pozdrav končal z besedami: »Prihodnje leto pa vas vabim na enako slovesnost na Vinici!«

Nasmejani obrazi, mahanje rok, prisrčen sprejem, skratka vse, kar je doživela kolona ob cesti od Zajca do Metlike, je pričalo, koliko pomeni preurejena, asfaltirana cesta čez Gorjance naši zvesti Beli krajini. Na sproščen način so domačini izrazili svojo hvaležnost naši skupnosti in spet dokazali, da tradicionalna belokranjska gostoljubnost še živi.

Millijoni za znanstveno delo

Upravni odbor zveznega sklada za znanstveno delo je odobril novih 420 milijonov dinarjev kot svojo udeležbo pri financiranju pomembnih znanstvenoraziskovalnih dejavnosti in 400 milijonov dinarjev kredita znanstvenim ustanovam za nakup opreme. Upravni odbor fonda je odobril 150 milijonov dinarjev na področju petrokemije in katalize ter za delo pri teoretičnih problemih fizikalne kemije.

Takšen je bil v meglenem jutru 31. oktobra eden izmed buldožerjev, ki je v svitu žarometov skoz ilovico in kamenje v praviljnih Trdinovih Gorjancih utiral pot novi cesti. Zaradi obsežnih zemeljskih del na vseh in nasipih je Cestno podjetje pri gradnji gorjanske ceste zbralo domala vso svojo naj sodobnejšo mehanizacijo, razen tega pa so najeli še 26 traktorjev in vozil, 2 buldožerja in več kompresorjev

Za samostojnejšo politiko sindikalnih podružnic

Na nedavnem obnem zboru Ob SS v Novem mestu se je pokazalo, da mnoge sindikalne podružnice svoje vloge niso odigrale tako, kot bi bilo želeli. Največkrat so, namesto da bi vodile samostojno politiko po vnaprej izdelanem programu, zahajale iz kampanje v kampanjo. Samostojnejša in vna-

prej programirana politika sindikalnih podružnic, ki naj pozivi zlasti politično delo v kolektivu, je potrebna tudi zato, ker je v kolektivih čutili malodušje, kritičarske razprave za vogali pa postajajo že skoroda navada. Naloga je tako obsežna, da je ne bo moči izvršiti čez noč. Sedanje stanje bodo lahko odpravila le prožna in dobro izbrana vodstva podružnic. Proizvodnja je že tako napredovala, da so družbeni procesi, ki ob njej nastajajo v kolektivih, zelo zapleteni. Uspešno se jih bodo lahko lotevali le razgledani sindikalni delavci, ki bodo delali po skrbno pripravljenem programu. Z izobraževanjem v tečajih in seminarjih, ki jih naj obiskujejo člani IO sindikalnih podružnic, se bo delo veliko doseglo.

Franc Kalič, voznik tovarnjakalka pri Cestnem podjetju, je komajda utegnil povedati nekaj besed. Asfaltno maso je vozil in mudilo se je

■ Irak in Sirija sta ustanovili enotno vojsko. Vrhovni obrambni svet za oborožene sile Iraka in Sirije bo vodil iraški general Amasa, sedež vrhovnega poveljstva pa bo v Damasku. V Siriji in Iraku pravijo, da je sklep o vojaški uniji le prvi korak na poti k združitvi obeh držav tudi na gospodarskem, političnem in kulturnem področju.

Malce pod najvišjo točko, ki jo nova asfaltirana cesta doseže na svojem vzponu čez Gorjance, se je 31. oktobra v zgodnjih jutranjih urah sestal na odlični posvet pred zadnjim »napadom« štab: šef sektorja Tone Petrič, šef gradbišča Dane Mižigoj in direktor Cestnega podjetja tov. Gorenc v pogovoru, kako premagati zadnje pet ilovice, pomočnike s slovenskim, da bo še istega dne asfaltiranje končano

ISKRA v Šentjerneju je presegla plan

(Nadaljevanje s 1. str.)

na zaposlovala okoliško kmečko prebivalstvo in je kot prva začela iz njega ustvarjati sodobnega, industrijskega delavca, je kazalo že v začetku posvetiti vso skrb izobraževanju. Delo je natančno, izobražba, ki jo je generaciji, ki se je zaposlovala, nudila šola, pa je bila bolj ali manj pomanjkljiva. 146 ljudi iz okolice se je samo letos na novo zaposlilo v tovarni. Vsi na novo zaposleni obiščejo najprej 10- do 14-dnevno uvajalni tečaj. Tu dobe potrebno teoretično in praktično izobrazbo. K prirejanju takšnih tečajev je veliko pripomogel Zavod za zaposlovanje delavcev v Novem mestu, ki je v ta namen letos prispeval 100 tisoč dinarjev. Letos bodo privedli s po-

močjo šolskega centra Iskre za vse polkvalificirane delavce, ki delajo tam, kjer bi morali biti kvalificirani, tečaj za kvalifikacijo v stroki. Po dosedanjih predvidevanjih bo tečaj obsegal okoli 400 ur predavanja. Specialne, strokovne predmete bodo predavali strokovnjaki iz šolskega centra Iskre, za ostale predmete pa bodo porabili prosvetne delavce iz okoliških šol.

Nekaj o izvozu in o družbenih prostorih

Letos so izvozili 2 milijona 400 tisoč uporov v Ameriko. Izvažali bodo še naprej in bodo letošnji plan izvoza brez težav uresničili. Svoj prostor na tujih tržiščih so si lahko zagotovili samo zato, ker so njihovi izdelki kvalitetni. V kolektivu, ki se je zelo hitro razvijal po številu članov, se je doslej dogajalo, da je bila »srajčka marsikaj prekratka«, kot pra-

vimo... Manjkali so prostori za seje in sestanke, obratna kuhinja toplega obroka je bila v pretesnem prostoru, delavci so se, kadar se je z neba ulila ploha, ko je bilo treba domov, tiščali pod napušči in čakali, da se bo zvedrilo. Tudi za tečaje so potrebnih primernih prostorov. Vedeli so, da jim tega ne bo nihče prinesel in ne podaril. Sami so se lotili. Vsi člani so se odpovedali polovici mesečnega zaslužka, dodali so še prostovoljno delo in ob vratarnici so zgradili 200 kvadratnih metrov prostorov, kjer zdaj domujejo vse prej našete ustanove.

Strokovnjaki in tehnolo-gija: neločljivo!

V tovarni imajo 10 tehnikov, prav dobro pa vedo, da je to premalo. Na razpis za inženirje, ki so ga že nekajkrat objavili, se ni javil nihče, čeprav so družinska stanovanja zagotovljena. V nedogled niso mogli čakati. Zadeve so se lotili drugače: bolj kot 10 tehnikov brez inženirjev je 15 tehnikov brez inženirjev, so ugotovili. Pet članov kolektiva se je odločilo za izredni študij na ekonomski srednji šoli in na tehniški srednji šoli.

Povedali smo, da kanijo prihodnje leto ustvariti za 1 milijardo 700 milijonov dinarjev vrednosti. Zgolj s pridnostjo ne bodo mogli povečati proizvodnje za domala polovico. Pripravljajo se na rekonstrukcijo tovarne. »Iskra« namerava naložiti v proizvodnjo uporov in keramike prihodnje leto 360 milijonov dinarjev; pretežni del tega zneska je namenjen proizvodnji uporov v Šentjerneju. Zgradili bodo približno 300 kvadratnih metrov novih proizvodnih površin, najbrž v posebnem, dvoetažnem krilu, ki bo stalo ob dosedanjih tovarniških stavbi. Spet bodo na novo zaposlili okoli 60 delavcev. Bolj kot novi delavci pa bo v povečanju proizvodnje pripomogla nova, sodobna strojna oprema, ki vsebuje elemente avtomatizacije.

O AVTOBUSNI ČAKALNICI

Tovariš urednik!

Kdor se pomudi na avtobusni postaji v Novem mestu, lahko opazi vedno zelo živahen in velik promet. Avtobusne čakalnice pa ne do opazil, ker je ni. Medtem ko je donedavna potnikom vsaj za silo služila za avtobusno čakalnico veža zgornje kavarnice (in sanitarije!), je ta, odkar se avtobusi ustavljajo na oštevilčenih mestih prek ceste, vse predaleč, posebno ob slabem vremenu.

Morda bi se dala pomanjkljivost odpraviti na ta način, da bi pri stari pošti poleg glavnega vhoda v Potovalni

urađ zgradili vsaj zasilno avtobusno čakalnico ali pa vsaj pokrit peron, po možnosti s sanitarijami. Potovalni urad in tik njega avtobusna čakalnica bi bila naravnost idealna rešitev. Okno, ki že obstaja v bodoči vmesni steni, pa bi se dalo preurediti v linico za prodajo voznih listkov, za rezervacije, informacije itd.

Potniški promet narašča in ga bo vedno več. Blizata se slabo vreme in zima. Čeprav je že jesen, še ni prepozno, da bi se tudi to uredilo za ugodnejše potovanje z avtobusi.

ALOJZ STINE
Novo mesto,
Volčičeva 19

Nov domek kostanjeviške ambulante

30. oktobra so v Kostanjevici s skromno slovesnostjo odprli dokončno urejene prostore ambulante v novi stavbi ob poti proti kostanjeviškemu gradu. V njej je ambulanta pravzaprav poslovala že nekaj časa. Do uradne otvoritve pa so vse dokončno uredili. Prijazni dr. Veko Frlan, ki je rade volje razkazal prostore in naštel vse, kar so storili, nam prav gotovo ne bo zameril izraza »domeka, ker so prostori vse prej kot skromni.

V lanski spomladi, ko je bila ambulanta še samostojna poslovna enota, so za 3 milijone 800 tisoč kupili že dograjeno stavbo. Občina Videm-Krško je podpisala garantno izjavo, ambulanta pa je najela kredit. Za preureditev prostorov so porabili 5 milijonov 140 tisoč dinarjev. Na prvi pogled je to sicer veliko, vendar bo sodba drugačna, če upoštevamo, da bi gradnja nove ambulante veljala vsaj 25 milijonov dinarjev. V zgornjem nadstropju so uredili stanovanje za zdravnika.

Ambulanta ima čakalnico, ordinacijo splošne prakse, zobozdravstveno ordinacijo, laboratorij s previjalnico in babiško sobo. Vsi prostori so razporejeni tako, da se lahko delo odvijata popolnoma nemoteno. Vsa potrebna opre-

ma, tako sobna kot zdravstvena je že od prej, saj jo je dr. Frlan skrbno zbiral in nabavil ves čas, odkar je prišel v Kostanjevico. Imajo rentgenski aparat, laboratorijsko opremo z mikroskopom, popolnoma opremljeno zobozdravstveno ambulanto z rentgenskim aparatom za slikanje zob, ves instrumentarij za zdravnika splošne prakse, skratka, ambulanta je res vzorno opremljena.

Opravljam lahko vse kirurške posege tiste vrste, ki so dovoljeni zdravniku splošne prakse, v zobozdravstveni ambulanti pa vse tiste, ki jih lahko opravlja stomatolog — je dejal dr. Frlan. Oprema je tolikanj vzorna, da bi jo lahko prenesli v katerikoli industrijski center, pa mu ne bi bila v sramoto.

Zdravnik splošne prakse ordinira vsak dan od 7. do 13. ure, zobozdravnik pa prihaja iz Vidma-Krškega enkrat na teden. Vse kaže, da bodo potrebovali zobozdravnika vsaj 2-krat na teden, zelo potreben pa bi bil še en zobni terapevt, ki bi seveda potreboval stanovanje...

Medicinske sestre za patronažno službo še nimajo. Stipendistka bo končala študij prihodnje leto. Ta čas opravlja patronažno službo hkrati z babiškimi obiski ba-

Kot vsako leto je bila tudi letos ob dnevu mrtvih vrsta žalnih svečanosti domala ob vseh grobovih, spomenikih in spominskih ploščah padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja.

Na Griču nad Črnomljem se je v petek dopoldne pri spomeniku padlim prvoborcem v Beli krajini zbralo mnogo ljudi. Tu je bila osrednja žalna svečanost v črnomljski občini. Onih, ki so za svobodo darovali svoje življenje, se je v krajšem nagovoru spomnil član predsedstva Zdrženja zveze borcev pri občini Črnomelj tovariš Bojan Fabjan. Pri svečanosti so sodelovali še domača godba na pihala, moški oktet Svobode in šolska mladina, vod pripadnikov JLA pa je izstrelil častno salvo.

Večje komemoracije, združene s kratkimi programi, so bile še ob vseh spomenikih in urejenih grobiščih, kot v Adlešičih, na Vinici, v Dragatušu, v Starem trgu in v Semicu. Področne krajevne organizacije ZZZ NOV so priredile svečanosti, oktilite spomenike in grobišča ter uredile njih okolje tudi v Črmošnjicah, na Brezovi re-

bri, na Sinjem vrhu in drugod. Na Trgu svobode v Metliki je bila žalna svečanost pri spomeniku več kot 500 padlim borcem. Pri vseh ostalih spomenikih in spominskih ploščah v metliški občini pa so bile še lokalne komemoracije, medtem ko so pionirji belokranjskih osnovnih šol že v dneh pred praznikom očistili in lepo okrasili s cvetjem in šopki rož vse grobove padlih borcev.

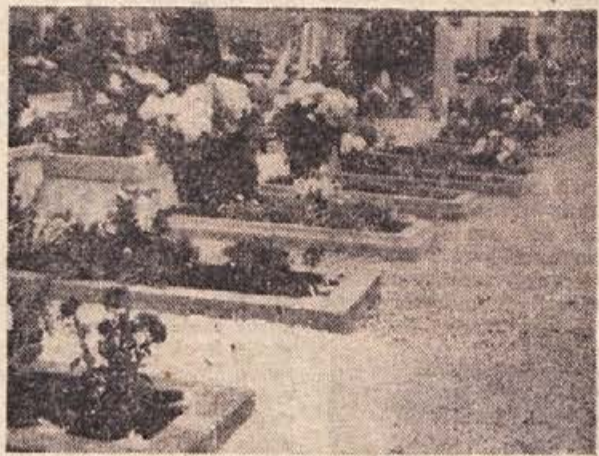
Na pokopališčih v Smihelu in v Novem mestu sta bili na dan mrtvih žalni svečanosti, pri katerih sta sodelovala tudi pevski zbor in godba na pihala. V Smihelu je obudil spomin na padle predstnik krajevne organizacije ZZZ NOV tovariš Ljubo Nečimer, ob svečanosti na novomeškem pokopališču pa je govoril tovariš Bogo Komelj. Dijaki učiteljskega in pionirji osnovnih šol so pripravili nekaj recitacij, vod pripadnikov JLA pa je spomin padlih počastil s salvo. V novomeški občini je bila še vrsta krajevnih svečanosti, tako na partizanskih grobiščih in Smarjetu in v Slapih pri Smarjetu, kjer je bila med vojno partizanska col-

nišnica, v Mirni peči in drugod. Na grobišču in pri spomeniku padlim borcem Topliške doline v Dolenjskih Toplicah je bila žalna svečanost že dan pred praznikom. Povsod so pri spominskih svečanostih sodelovali še pionirji domačih osnovnih šol.

Več komemoracij pri spomenikih in spominskih ploščah padlim partizanom so pripravili tudi v trebanjski občini. Glavna svečanost je bila na dan mrtvih pri spomeniku padlim borcem in skupni

grobnici padlih v Trebnjem. Manjše svečanosti pa so bile še na Mirni, v Mokronogu, Sentrupertu in drugod.

Steze in stezice po dolenjskih in belokranjskih gričih, ki vodijo h grobovom padlih borcev, so spet očistile. Na grobove, pred spomenike in spominska obeležja smo položili zadnje jesensko cvetje, stotine svečk pa je očistilo spomin na vse one, ki so v najtežjih trenutkih naše zgodovine omahnili za boljše življenje nas vseh.

Cvetje, povsod cvetje in lučke — spomini so bili pri naših dragih in pri vseh onih, ki so umrli zato, da mi živimo... »Neturistična razglednica« bi bil kar pravi naslov za sliko, ki jo objavljamo. Razpadajoče gospodarsko poslopje stoji v posmeh vsem odlokom o ureditvi Novega mesta na Cesti talcev, malo naprej od vajske šole. Kalco dolgo še?

Načrti prebivalcev Loke

28. oktobra je bil na krajevnem uradu sklican sestanek zastopnikov vseh organizacij in društev ter obrata KZ, da bi se dogovorili o programu sedemletnega perspektivnega plana v občinskem merilu in za načrte, ki jih bo mogoče v Loki izvesti v enem letu.

Sestanek je otvoril predsednik OO SZDL Loka tovariš Kuleto, zatem pa so navzoči razpravljali o tem in onem. Razvedljivo so

sprejeli vest, da je občinska skupščina odobrila 200.000 din za ureditev cestne razsvetljave v Loki in Račici. Kot smo vedeli, pa elektro izpostava v Semicu na more pričeti z deli, ker ima baje preveč dela na svojem terenu. Sklenjeno je bilo, da bodo glede tega posredovali v Semicu ali pri podjetju Elektro v Krškem.

Ureditev krajevnih poti je ena izmed najvažnejših nalog. Tako so potrebne popravila: pot od postaje do Dobrave, pot na Celovnik in na Radež, Na Celovniku so že ustanovili odbor, ki bo pomagal organizirati prostovoljno delo vaščanov. Predvsem pa bi bilo treba urediti kanale ob poti na Radež, ker ravno ti kvarijo vse poti v Loki. Predlagano je bilo, naj se za širše področje ustanovi gradbeni odbor, v katerem naj bi bili strokovnjaki.

PD »Primož Trubar« je predlagalo, naj bi nabavili odrske zavese in reflektorje, ker bi bilo s tem omogočeno kvalitetnejše dramsko delo. Govora je bilo tudi o ustanovitvi vaških skupnosti.

Ker se približuje 29. november, bo treba letos ob 20-letnici AVNOJ pripraviti obširnejšo proslavo. Zmenili so se, da jo bosta izvedla PD »Primož Trubar« in osnovna šola, pomagala pa bodo organizacije.

Po uspelem sestanku pričakujemo, da bosta komunalna in prosvetna dejavnost zaživeli in da ne bo ostalo le pri besedah. Sodelovati pa bi moral vsakdo, ki mu je pri srcu napredek kraja.

Sd.

S. Sk.

Pred praznikom republike

Letošnje praznovanje dneva republike bo imelo splošen jugoslovanski značaj, razen tega pa bo to tudi praznik vsake komune. Zato bi morali v vsejino proslav vključiti obravnave konkretnih nalog s področja gospodarstva, družbenih dejavnosti, vprašanja nadaljnega razvoja družbenega in ekonomskega sistema ter utrjevanje delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja. To bi morali doseči z oblikovanjem najpomembnejših samoupravnih dokumentov v občini, kot so: občinski statuti, statuti delovnih organizacij in statuti krajevnih skupnosti.

Jubilejno praznovanje naj torej prikaže rezultate dosedanje socialistične graditve, hkrati pa naj bo spodbuda pri nadaljnjih nalogah v tej smeri.

Pred dnevi se je pri občinskem odboru SZDL v Novem mestu sestala komisija za kulturno-prosvetno dejavnost, ki bo pripravila program praznovanja v novomeški občini. Mnenje je, da bi dali letos močnejši poudarek proslavam v delovnih organizacijah, krajevnih organizacijah Socialistične zveze, šolah, organizacijah ZMS ter društvenih organizacijah in društvih. Razen tega bo v počastitev

tega praznika organiziran kulturni teden, katerega program bo izpopolnjen s posebnimi predavanji, filmskimi predstavami, razstavami, koncerti, dramskimi predstavami in podobnimi prireditvami.

Razen centralnega programa, ki bo trajal več dni, bo treba posvetiti večjo pozornost programom krajevnih organizacij SZDL na terenu in sindikalnih organizacij v gospodarskih organizacijah. Predvsem ne bi smeli pozabiti na prireditve v šolah, kamor bi bilo treba povabiti starše in ostale občane.

Sd.

S. Sk.

Iz nedeljske beležke inšpektorjev

Sanitarni in tržni inšpektor oddelka za medobčinske inšpekcijske službe občinske skupščine Novo mesto sta jo v nedeljo ubrala po občini Trebnje. Zavore so zavili pred prvo gostilno. Inšpektorja sta stopila pred točilno mizo.

— Dober dan, Dober dan! — sta pozdravila gostilničarja in pomolila službeni izkaznici; ebulioskop, aparat za merjenje alkoholne stopnje vina, pa sta postavila na mizo. Najprej sta izmerila vino s točilne mize, nato še tistega iz sode. Za točilno mizo so prodajali rdečo brozgo, za katero je gostilničar zatrjeval, da je portugalka. S tem pa se inšpektorja nista strinjala. Zahtevala sta tri litrske steklenice, jih napolnila s »portugalko«, zapečatila sod in steklenice ter sestavila zapisnik. Zdej je treba počakati na izvid analize in na mnenje sodnika za prekrške.

Stop — pred naslednjo gostilno. Zopet preizkus z ebulioskopom. Zivo srebro je pokazalo 8,7 maliganov, na ceniku pa je pisalo VINO, BELO, 10 MALIGANOV. Na točilni mizi je bila v veliki steklenici osladna pijača.

— Kaj je to? — je vprašal eden izmed inšpektorjev.

— To je naravni mošt iz domačega grozdja, — je odgovoril gostilničar. — Le malo smo ga osladkali...

— Ali ne veste, da se moštu ne sme dodajati sladkor? Ali veste, da je to prepovedano?

— Tega res nismo vedeli! Nihče nam ni povedal! Res ne...

— To je prekršek!

Sestavili so zapisnik in inšpektorja sta se odpeljala do tretje postaje.

Tu so na »šanku« zagledali steklenico rdečega mošta, ki ga je cenik označeval kot portugalko. Tudi na dveh sodih, iz katerih so točili vino, je bil napis »portugalka«, vendar se inšpektorja nikakor nista dala prepričati, da je to res. Poslovodja je moral vzeti krpo, zbrisal je napis na sodih in napisal: mošt — rdeči. Spet prekršek!

Na nadaljnji poti smo zavili v levo. Oster zavo, in že smo stali pred četrto gostilno. Kuharica je bila brez predpisane delovne obleke, v omari so bili kozarci z maslnimi odtisi, iz stranišča pa je smrdelo kot le kaj. Inšpektorja sta sestavila zapisnik, in spet dalje.

V naslednji gostilni sta ugotovila nedovoljeno trgovanje z vinskim moštom, vinom in žganjem.

Kakšen je bil rezultat te poti? Ugotovila sta, da je moč ob nedeljah ugotoviti znatno več prekrškov kot ob delavnikih in da sta v mnogih primerih kvaliteta pijače, označena na ceniku, in tista, ki jo gostje pod navedenim imenom pijejo, navzkriž.

Inšpektorja bosta kmalu lahko povedala tudi kaj o poslovanju gostinskih podjetij v nočnih in večernih urah...

J. S.

Marija Skrjanec iz Kostanjevice, Angela Klemenčič iz Orehova in Franc Jordan iz Kostanjevice so v čakalnici nove kostanjeviške ambulante tiho ždeli, čakajoč na zobozdravnika... Na naše vprašanje pa so nasmejanih obrazov odvrnili: — Odkar je ambulanta v tej stavbi, je veliko boljše, prostori so zelo lepi. Človek se čisto drugače počuti, ko čaka na zdravnika, čeprav je zlasti na zobozdravnika vedno težko čakati...

Kri, ki rešuje življenja

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ivanka Brule, članica kolektiva Iskra, Novo mesto; Milena Avsec, Jože Hočevar, Anton Pešje, Franc Salmič, Jožeta Mihalič, Kristina Potočar, Jelka Škopore, Marija Založnik, Ada Zevnik, Bogdana Kovčič, Janez Macedoni, Marija Golob, Janez Avgustin, Jože Turk, Franc Kramarič, Martin Simec, Marija Kogovšek, Marija Volčjak, Janez Bajuk, člani kolektiva Krka, Novo mesto; Jožeta Zorko, gospodinja iz Družinske vasi; Marica Popelar, Mara Zegarac, Ivanka Zuzek, Kristina Račič, Milena Kozole, Miltenka Ožura, Zdenka Godec, Jožica Petric, dijakinje novomeškega učiteljskega; Pepca Kejžar, gospodinja iz Novega mesta; Anton Srebrnjak, delavec z Velikega Slatnika.

Ločani v Beli krajini

Ločani smo se že dalj časa veselili izleta v partizansko Belo krajino, pred nedavnim pa se nam je želja izpolnila. Z avtobusom smo se peljali skozi Sevnico in Škocjan do Novega mesta in prek Dolenjskih Toplic v Črnomelj. Domačin nas je peljal na Grič k spomeniku padlim, od koder je lep razgled na razne partizanske postojanke. Iz Črnomlja smo se peljali v Metliko. Med potjo smo v Črešnjevcu srečali tovariša Matijo Skrinjarja, ki nam je pripovedoval, kako je vozil ranjene partizane v Podzemelj, odkoder so bili z letalom prepeljeni v Italijo.

Vračali smo se po novi asfaltirani cesti čez Gorjance. — Vse, kar smo ta dan vdeili, je napravilo na nas globok vtis.

S. Sk.

Zagrebsko podjetje »Tekstil« bo v prihodnjih mesecih opremlilo tekstilne tovarne v Bosanski Dubelj, Mariboru, Novem Sadu, Mostaru, Pazinu in v drugih krajih. Raven tega bo opremlilo tudi dve veliki tovarni v Alžiru, kamor bo poslalo 600 strojev. Z novo tovarno, ki jo gradijo na 21tnjaku, pa se bo bruto proizvodnja povečala od 2,9 milijarde na 3,4 milijarde v prihodnjem letu.

„Kako se zabavate?“

Vprašanje mladini Novega mesta – Problem, ki terja hitro rešitev

JOŽICA ČUK: »Ob sobotah mlad človek v Novem mestu res nima kam iti...«

FRANC ŠEPIĆ: »Menda je letos še slabše, kot je bilo lani...«

MARIJA PRAH: »Lahko bi organizirali predvsem več zabavnih večerov!«

SLAVICA NEPUŽLAN: »Le kaj ne bi mogli imeti tudi tu zabavnega življenja?«

ON: »Kam pojdeva jutri zvečer?«

ONA: »Filme sva že videla. Kino torej odpade.«

ON: »Kam pa drugam?«

ONA: — Skomigne z ramo...

Tišina. Roke čvrsto stisnjene, objete.

»Dragi, pozno je že. Mama me čaka,« je nadaljevalo deklica. »Poklič me jutri.«

Idila je bila pretrgana, vendar ne za dolgo...

Rosil je jesenski dež. Ne prijeten, pust. On in ona, oba mlada, oba zaljubljena, se nista mogla domeniti, kam bi šla prihodnji večer. To vprašanje, kako se zabavate, ne tare samo njiju, temveč vse Novomeščane. Vendar smo v tej reportaži zajeli pretežno neporočene, torej tiste, ki nimajo kratkočasje v krogu najožje družine. Anketirali smo šest mladih ljudi med 19. in 24. letom. Vsem smo zastavili isto vprašanje: »KAKO SE ZABAVATE?«

MARIJA PRAH: »Odgovor je lahko najti. Kaj pa nam mladim v Novem mestu še ostane, razen kina in knjige? Da je to premalo, veste sami. Vidite, saj nimamo niti enega solidnega plesa, čeprav Novo mesto ni več tako majhno.«

— Imate morda konkreten predlog, kako preiti s te »mrtve točke?« — smo vprašali.

»Mislim, da bi morali organizirati predvsem več zabavnih večerov, kakor je bil tisti v Domu JLA, ko so nastopili Dalmatinci. Tedaj smo najbolj občutili, kako nam manjka podobnih prireditev. Nadalje bi svetovala prirejanje plesnih večerov, vendar ne takih v standardnih okvirih. Nemara bi bil zelo dobrodošel plesni učitelj s svojimi nasveti o modernem plesu...«

FRANC ŠEPIĆ: »Zdi se mi, da je letošnja sezona celo slabša od lanske. Nimamo niti enega kvalitetnega orkestra. Torej je v našem zabavnem repertoarju edina »svetla točka« kino. Pohvaliti je treba organiziranje gledaliških predstav, toda treba je imeti res dobre zveze, če hočeš dobiti vstopnico. Če ne

verjamete, skušajte dobiti vstopnico za eno prihodnjih predstav. Tako se vse zreducira na zabavo v kavarni, če to sploh lahko imenujemo zabavo. Kaže, da se za nas, mlade, v Novem mestu malokdo briga.«

Vprašali smo malo bolj diskretno: — Kam greste z dekletom, kadar meteorološke razmere onemogočijo diskuriranje o zvezdah?

»Kam neki? Na relacijo kavarna — kino in obratno.«

JOŽICA ČUK: »Zaposlena sem v IMV. Moja zabava je

cijah pa doma. Tako mi ostane res zelo malo prostega časa, kar je morda še boljše. Svetli so trenutki, ko v našem mestu gostuje gledališče. Imamo tudi domačo dramsko družino Svobode Dušana Jereba, ki je zadnje čase dala nekaj izrednih uprizoritev. Vendar je to premalo. Ena, dve premieri na leto je skoraj nič, kajti prebivalci želijo čimveč takih prireditev. Večkrat gostuje Mestno gledališče iz Ljubljane, ki pa da samo dve predstavi: popoldne za šole, zvečer pa naj bi se na 364 sede-

ozko povezana s podjetjem. V mestu nimam kam iti, razen dvakrat na teden v kino. Toda mladinski aktiv v podjetju organizira skoraj vsako nedeljo izlet. Veliko sodelujemo tudi z mladinskimi aktivni sorodnih podjetij. Tako smo imeli že nekaj večjih ekskurzij. Vendar je to premalo. Zlasti v zimskem času.

V Novem mestu je stanje kritično. Plesa sploh ni in zlasti v soboto mlad človek res nima kam iti. Grem od doma, se sprehodim, enkrat, dvakrat, potem se je že treba odločiti. Ali sestiti v polno, zakajeno kavarno ali se vrniti domov. Največkrat je zadnje. Pa še pravijo, da je lepo biti mlad,« je končala Jožica Čuk.

MIRKO RUPNIK spada nekako v »starejšo« generacijo, saj je že zaplaval v mirne zakonske vode. Takole nam je odgovoril:

»Prostega časa res nimam na pretek. Dolžnosti v podjetju, dolžnosti v organiza-

zih zvrstilo vse Novo mesto! Podobno je z zabavnimi večeri. Vemo, da je težava z dvorano, toda če tega vprašanja ne bomo začeli resno reševati, tudi dvorane še ne bo. Omenil bi še Koncertno poslovalnico, ki je bila osnovana lani in je organizirala nekaj odličnih koncertov. Toda potrebujemo več, veliko več!«

SLAVICA NEPUŽLAN: Dejansko v Novem mestu zabavnega življenja sploh ni. Poleti si vsak še nekako najde zabavo, toda pozimi? To je odprto vprašanje. Večkrat moram, čeprav nerada, ostati doma. To ni prijetno za mladega človeka, ki je željan življenja. Včasih me zamika, da se »sprehodim« do Ljubljane. Ali to terja denarja. Zato pozivam tiste, ki jim je poverjena ta skrb, naj se vendar predramijo, saj največkrat ne gre za kakšno veliko stvar, temveč zgolj za take, ki se dajo urediti z malo dobre volje in razumevanja.

Zadnji, ki smo ga anketi-

rall, je mladinec IVAN TISU. Takole je povedal:

»Poslušal sem odgovore ostalih in ne vem, kaj bi še dodal. Vprašanje so precej izčrpali. Vse so povedali. Morda je treba v zabavo prišteti tudi TV in šah, vendar je to že izven zastavljenega vprašanja, saj si tudi najbolj strastni šahisti želijo še druge zabave, ki pa je Novomeščani ne poznamo. Pa je čas, da bi jo poznali, saj nas je že precej, in to nekaj pomeni. Želimo kvalitetnih zabavnih večerov, gledaliških predstav, koncertov itd.«

Zdi se, da je komentar odveč. Vendar ni tako lahko zaključiti to zelo delikatno razpravo. Kajti vprašanje zabave je za Novo mesto verjetno najbolj pereče. Šlišali smo: kino, kavarna... Toda ne smemo pozabiti, da so bile te besede izgovorjene za tisk, besede pod polnim imenom in priimkom. Moramo torej to in ono prebrati med vrstami, povedati nekatere stvari iz lastne izkušnje. Ali ni res, da pomanjkanje kvalitetnih prireditev pospešuje formiranje skupin in skupnic, ki to vprašanje rešujejo v lastni režiji. Mnogi lakonsko abstrahirajo to stanje in mu najdejo razna opravčila.

Toda obrnimo se! Poglejmo z odprtimi očmi. Ali je vse to potrebno naši družbi? Ali imajo odgovorni činitelji v mestu res toliko »obtežilnih« okoliščin, da ne morejo v tej smeri ukrepati? Ljubljana je blizu, Zagreb prav tako. Ali je težko ustvariti tak minimum, da bi bili ti mladi ljudje zadovoljni? Da bi našli sebe. Novo mesto je preraslo nekdanji okvir. Mladi gospodarijo, ustvarjajo, pa tudi zahtevajo. O se mlajših, ki prav zaradi teh nerešenih vprašanj lahko zavijejo s prave poti, tokrat nismo spregovorili. Naše stolpce jim bomo prepustili v naslednjih številkah. Saj jih morda tarejo še bolj pereča vprašanja.

- Potreben je nujen recept.
- toda zdi se, da v Novem mestu še ni zdravnika, ki bi ga podpisal. Bolezen pa se je tako razbohotila, da se je potrebnih več receptov.
- Za sedaj, za to zimo, pri-skrbimo vsaj improviziran recept...

Tekst in posnetki:

B. Enka

MIRKO RUPNIK: »Na 364 sedežih se ne more zvrstiti vse mesto...«

IVAN TISU: »Želimo kvalitetnih zabavnih večerov, gledaliških predstav, koncertov in še kaj...«

SEVNICA PLEŠE

V novembru so v Sevnici začeli s plesnimi vajami, namenjenimi predvsem mladini, ki ne zna plesati. Vaje bodo imele večkrat, predvsem pa bodo izkoristili jesenske in zimske dneve. Prirejanje plesnih vaj je v Sevnici že tradicija.

Samopostrežnica je vsak dan bolj obiskana

Nedavno odprta špecerijaška samopostrežnica v Sevnici je vsak dan bolj obiskana. Potrošniki, ki so v njej prvič, je kar ne morejo prebrati, S svojo založenostjo in bogato izbiro zadovoljuje lokalne okuse ljudi. To je dovolj dober znak, da bo treba trgovsko mrežo v tej smeri še jačiti, predvsem pa uvajati samopostrežbo tudi v drugih večjih krajih občine.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

Martin Fuis:

O vzgoji otrok

Neprimerne besede

Okrog tretjega leta starosti so otroci na taki stopnji razvoja, ko uživajo v prostaških besedah. Vsak otrok, ki se igra z drugimi otroki, kar je pravilno, se nauči kleti in govoriti grde besede. Kaj naj starši storimo v takem primeru? Iz »kože« ne bomo skočili, niti ne bomo preveč razočarani. Seveda pa tega ne bomo molče prenesli! Če izrazi niso prehud, otroka nekaj časa pustimo, potem pa spremenimo vsebino razgovora. Če pa tudi to ne pomaga in če so besede grde, mu mirno povemo, da večina ljudi nerada poslušata take besede in da jih tudi mi ne želimo poslušati. Seveda pa tudi sami ne smemo uporabljati takih besed in moramo paziti, s kom se otrok druži.

Otrokova napadalnost

Nekateri starši so zaskrbljeni, ko vidijo, da njihov otrok vleče drugega otroka za lase. Smatrajo, da je tako napadalno dejanje hud prekršek, ki ga je potrebno v kalli zatreči. Razumljivo je, da civilizirani svet ne bi mogel obstajati, če ljudje ne bi znali obvladati svojih slabih nagnjenj. Kako je torej s to zadevo? Navadno se otrok tega odvadi v teku svojega razvoja in v dobrih odnosih s starši.

Poglejmo si otrokovo napadalnost v času njegovega razvoja! Lačen dojenček sovraži ves svet. Ko se leto dni star otrok razjezi, je v stanju udariti mamico. Okrog leta

in pol starosti, če smo z njim nežno postopali, se bo takega dejanja vzdržal, vendar pa bo svoj bes izrazil s cepetanjem nog. Dve in pol leti star otrok morda brez pomisleka udari z lopatico po glavi tistega, ki mu odvzema igračko. Mnogo bolj vzgojen je že štirljeten otrok, ki se bo najprej vsaj nekaj časa prepiral z napadalcem. Znano je, da otrok izraža svoja čustva tudi v igri z lutkami, ki mu predstavljajo družinske člane in ostale znane osebe, ko tepe in krega poediné osovražene osebe. Skupina dečkov okrog šestega leta starosti se že razdeli v dve skupini, ki se med seboj borita. O izredno napadalnih otrocih moramo razpravljati z vzgojitelji in psihologom! Šolske otroke z normalno stopnjo napadalnosti vključujemo v atletiko, razne igre in tekmovanja, kjer se njihova borbenost uveljavi v pravilni obliki.

Če leto dni star otrok ugrizne mamico, ko mu začnejo rasti zobje in je poleg tega morda še utrujen, je to popolnoma naravno. Pa tudi če je zadovoljen in odkrit in včasih ugrizne mamico, nima to posebnega pomena. Če pa je razdražljiv in stalno grize ostale otroke brez posebnega razloga, je to znak, da pri njem nekaj ni v redu. Morda ga doma preveč tiranizirajo, prenapeto »držijo«, zato postane divjaški in preobčutljiv. Če sami ne moremo odkriti vzrokov takega vedenja, se moramo posvetovati s strokovnjaki za vzgojo otrok, ki nam bodo dali primerna navodila.

Dečku je potreben očetov prijateljski odnos

Dečki in deklice srčno želijo, da se tudi oče z njimi igra. Oče pa pride včasih domov z edino željo, da se odpočije ali prebere časopis; morda ga čaka doma še kakšno nujno delo. Vendar če ve, kako važna je njegova družba za otroka, mu jo bo nudil. Seveda od očeta in mame ni pričakovati, da sebi sploh ne bosta privoščila odmora. Vendar je bolje, da se oče četrt ure prisrčno

bavi z otrokom in potem reče: »Sedaj bom pa prebral časopis,« kakor da ves popoldan s kislim obrazom hodi z otrokom.

Včasih si oče zelo prizadeva, da vzgoji sina v popolnega človeka, kar pa v mnogih primerih škodljivo vpliva na njuno dobre odnose v igri. Oče, ki želi, da sin postane atlet, mnogokrat prezgodaj poizkuša, da ga nauči na primer pravilno metati in loviti žogo. Naravno je, da dela sinček napake. Če mu oče neprestano daje pripombe, čeprav na prijateljski način, se bo otrok zelo neugodno počutil. To zanj ni več nobena zabava! Razen tega se vzbudi v njem občutek, da je v očetovih očeh manjvreden. Zanimanje za šport pride ob svojem času, če ima otrok za to željo in samozaupanje. Več je vredno, če oče njegovo nagnjenje podpira, kot če ob nepravem času počuje. Metanje in lovljenje žoge je dobra zadeva, če pride pobuda od otroka in če služi zabavi.

Dečku te starosti je vzor samo tisti človek, ki ga pozna kot prijatelja, s katerim se dobro razume. Če je oče nestrpen in ga neprestano opominja, se neprijetno počuti v njegovi družbi. Zaradi tega se bo bolj navezoval na mamico in ostale ljudi. Oče ne sme prestrogo obsojati jokajočega sinčka ali se norčevati iz njega, če se igra z igračkami za deklice, ali ga siliti, da se bavi s športom! Ko je z otrokom, naj se z njim zabava, vzbuja v njem občutek, da mu je potreben, in naj gre z njim od časa do časa na sprehod.

Deklica in očetov prijateljski odnos

Za pravilno vzgojo deklice je očetov prijateljski odnos prav tako potreben, kot za pravilno vzgojo dečka. Igra naj se z njo, pohvali novo oblekico, pogačo, ki jo je »spekla« itd. Zanima naj se za njen napredek v šoli, in ko doraste, za njene nazore. Če je potrebno, naj ji razloži svoje

Ali knjige res samujejo?

Kakor da je živo bitje, knjiga ne prenese osamljenosti. Ko pa se združijo s človekom, knjiga, prav tako kakor človek, spreminja, preobrača vsakogar, od katerega pride. V naši državi izide vsako leto nad pet tisoč knjig (v nad 30 milijonov izvodih) ki imajo različne lastnosti, različne smotre. Toda njihova pot od tiskarne do bralca je dolga in prepletena z mnogimi ovirami, ki so tembolj razumljive, ker smo država, ki ima posebne vzroke za tovarištvo s knjigami in v kateri so veliko prej kakor v drugih večjih in bogatejših državah prešli in svinec v tiskarske črke.

Ali ljudje berejo in koliko berejo, to vprašanje povzroča posebno zaskrbljenost, kadar je beseda o kulturi našega človeka. Statistika je začela spremljati vir tega problema in ima v zvezi z njim nekatere dokaze in odgovore. Po številu založb (imamo jih nad 70) spadamo sorazmerno v prvo vrsto, po številu bralcev in naklad knjig pa nedvomno zaostajamo za mnogimi državami. Po podatkih založniških podjetij se iz leta v leto večja številu izdaj, vtem ko naklada pada. Povprečno največja naklada za posamezno izdajo znaša približno 5000 izvodov, so pa primeri, da natisnejo kako leposlovno knjigo samo v 300 izvodih. Toda čeprav jih natisnejo tako malo, ostanejo mnoge knjige neprodane v temi skladišč.

Ali to govori o premajhnem številu bralcev? Nekatera znamenja kažejo, da za nimanje za knjigo vendarle nenehno rase. Število bralcev v javnih knjižnicah je znašalo leta 1952 7.890.000, leta 1959 pa 1.335.000. Število prebranih knjig se je v istem obdobju povečalo od 4 milijone 768.000 na 12.832.000. Po posebnih anketi za posamez-

ne kraje se je v zadnjih letih odstotek bralcev v javnih knjižnicah znatno povečal, prav tako tudi število prebranih knjig.

Neka anketa o tem, s čim se ukvarjajo mladi delavci in uslužbenci v prostem času, pa kaže na simptomatičen pojav v zvezi s problemom branja. Iz odgovorov anketirancev bi sledil sklep, da se mladi ljudje razen rednega dela ne ukvarjajo s knjigami, če ni to motivirano s kakšnim neposrednim s motrom. Tako imamo ob tem velikem problemu — pre malo razvito zanimanje za knjigo sploh — še ta problem, da ni neposredno izražene volje za branje knjig, ne glede na potrebo, da bi s tem dosegli nekakšen neposredni smoter. Večino bralcev sestavljajo dejansko dijaški, študentje, obiskovalci različnih oblik izobraževanja, nato pa politični delavci, ki berejo po navadi zaradi svojega politično-ideološkega dela. Se pravi, da berejo ljudje predvsem zaradi učenja, pripravljanja na izpite, na predavanja, da bi si izboljšali kvalifikacijo, strokovnost, se

politične literature, nato učbenik angleškega jezika, na tretjem mestu pa je šoferski prometni priročnik.

Taka usmeritev je tesno povezana s sodobnimi življenjskimi pogoji, ki ne puščajo veliko časa za brezdelje in za izživljanje v domišljinskem svetu, v katerega nas vodi leposlovje. To samo po sebi ni nujno znamenje kakršnega koli družbenega popačenja. Toda skrajnost v tem vendarle lahko pripelje do posebnega družbenega utilitarizma in do nastajanja ozračja, ki ni v prid oblikovanju svobodno razvite osebnosti, kakršna ustreza socialistični družbi.

Tovarištvo s knjigo — bodisi zaradi učenja ali razširitve osebne kulture — je nujno za sodobnega človeka, od katerega se zahteva, da ve in zna, prav tako pa tudi, da hoče. Naš delovni človek bi lahko opravljal svojo dvojno funkcijo: proizvajalca, ki se uspešno vključuje v sodobne tehnološke procese — in svobodno razvite družbene osebnosti, ki upravlja in odloča o uspehih svojega dela, če bi v prostem času lahko organiziral življenje, ki bi mu pomagalo ohraniti in nenehno obnavljati to svojo delovno in duhovno svežost, če bi mu bila knjiga neznan tovariš. Povečanje standarda mu omogoča dati za potrebe določena sredstva (indeks povečanja stroškov za knjige in časopise je večji kakor indeks izdatkov za obleke in obutev), da pa bi mu bila ta kulturna potreba zagotovljena, bi bilo med drugim nujno, da bi družba drugače uredila odnose med javnimi knjižnicami in založbami. Samo četrtina letne proizvodnje knjig gre v sklad knjig v knjižnicah, ki na leto kupijo povprečno samo 60 do 200 novih knjig. Nastane neodložljivo vprašanje: kako družbeno in gospodarsko zagotoviti, da bi vsaj v vsakem občinskem središču v javne knjižnice prišla vsaka važnejša nova izdaja?

Miro Kugler: DEKLICA

usposobili za kakšno neposredno družbeno nalogo. Bestsellerji med našimi knjigami so nekatere izdaje

29. oktobra, za občinski praznik, so v Sentjerneju slovesno izročili namenu novo šolo, ki nosi ime po domačinu, narodnem heroju Martinu Kotarju-Marjanu. Solarji šentjernejske osemletke so zelo dobri pevci; to so dokazali, ko so v zboru zapeli nekaj borbenih pesmi

MK: žepne knjige za vsakogar

● Potrčev roman »Na kmetih«, ki ga je ob izidu pred leti slovenska kritika ocenila kot delo, ki razgalja »blišč in bedo« kmečkega življa, je nedavno ponatisnila Mladinska knjiga v zbirki »Školjka«. Če upoštevamo, da izidejo v tej

prepovedana«, ki sta ga napisala Günther Anders in Claude Eatherly, prvi doktor filozofije in pisatelj, živeč na Dunaju, drugi tako imenovani hirošimski junak. Anders je namreč uredil in izdal pisma, plod svoje koresponden-

Eatherlyjem, ki je dolga leta po vojni slovel za svojevrstnega junaka: junaka, ki je prvi v zgodovini po naročilu ameriških visokih vojaških in političnih krogov preizkusil moč atomske bombe na japonskem mestu Hirošimi in s tem praktično končal drugo svetovno vojno. Korespondenca med tem junakom in filozofom — ter pisateljem Andersom ne govori o samih grozodejstvih, ki jih je povzročilo uničevalno atomsko orožje, pač pa posega v vest človeka, ki poskuša pozabiti hirošimske spomine.

● V drugi zbirki »Knjižnici sinjega galeba« je Mladinska knjiga prinesla izbor Jurčičevih povesti pod naslovom »Hči mesnega sodnika«. V knjigi je poleg povesti s tem naslovom še pet najbolj priljubljenih povesti tega slovenskega pisatelja. Vsi, ki imajo radi preprosto, vendar lepo slovensko knjižno besedo, bodo tudi to knjižico radi prebirali. Predvsem pa bo do brodošla mladini za šolsko čtivo. Delo je lično opremil slikar Nikolaj Omersa.

Priznanje novomeškim igralcem

Novomeščani bodo v soboto zvečer prav gotovo do zadnjega kotička napolnili premajhno dvorano v Domu ljudske prosvete: gledališče DPD Svoboda »DUSAN JEREB« bo na svečani ponovitvi Millerjeve drame »VSI MOJI SINOVI« dobilo bronasto medaljo, ki jo je doseglo s tem delom na zveznem festivalu amaterskih gledališč Jugoslavije letos na Hvaru. Navzoči bodo zastopniki zvezne žirije, republiškega sveta Svobod in drugi predstavniki ljudske oblasti ter kulturno-prosvetnih institucij. Navzočnost občinstva, ki je vedno močno cenilo ustvarjalno prizadevnost domačih amaterjev, bo hkrati tudi najbolj množična zahvala društvu in njegovemu gledališču, ki vztrajno nadaljuje svoje poslanstvo.

zbirki res kvalitetna in zelo brana dela, smemo šteti roman Ivana Potrča za eno najbolj popularnih in najbolj iskanih del, kar jih je kdajkoli prišlo izpod peresa slovenskega pisatelja. To priznanje pa Potrču vsekakor gre, saj je znal s svojim realističnim pripovedovanjem dogodke tako nanizati, da dajo v celoti nepotvorjen, živ in večno resničen okvir življenja, izrezanega iz neke pokrajine. To bodo prav gotovo ugotovili tudi bralci, ko jo bodo (ne samo enkrat) vzeli s knjižne police.

● V zbirki »Školjka« smo dobili tudi delo »Tu je vest

ce z rezervnim majorjem ameriške vojske in bivšim pilotom Claudom Robertom

AVTO: že za 3.000 dinarjev

Lepi dobitki se obetajo ljubiteljem knjige, ki bodo sodelovali v veliki knjižni prodajni akciji Državne založbe Slovenije od oktobra letos do septembra 1964. Sodelovanje je dokaj preprosto: kdor bo nakupil v prihodnjih dvanajstih mesecih knjige po posebnem prospektu, ki ga je izdala DZS, v vrednosti vsaj 3000 dinarjev, bo prejel nagradni kupon in bo kandidat za eno nasled-

njih nagrad: — na vsakih 100 kuponov za biblioteko v vrednosti 5000 dinarjev, na 250 kuponov biblioteko za 10.000 dinarjev, na 500 biblioteko za 15.000 dinarjev, na 1000 biblioteko za 30.000 dinarjev, na 5000 kuponov bo možno dobiti televizor v vrednosti 200 tisoč dinarjev, 300.000 dinarjev bo izrebranih na vsakih 7500 kuponov, medtem ko bo avto »Zastava 750« za 1,2 milijona dinarjev možno dobiti na vsakih 10.000 nagradnih kuponov.

Kdor bo kupil knjige v vrednosti od 3000 do 5999 dinarjev, bo dobil en nagradni kupon, kdo za 6000 do 8999 dinarjev, dva kupona itd. Nagrade bodo izrebrane trikrat: 25. januarja, 25. junija in 25. oktobra 1964. Rezultate zbiranja bodo objavili v dnevnem časopisu.

Nova Minattijeva zbirka

Te dni bo pri DZS izšla tretja pesniška zbirka enega najboljših povojnih slovenskih pesnikov Ivana Minattija. V zbirki, ki nosi naslov »Nekoga moraš imeti rada«, se je pesnik še bolj poglobil v probleme svojega sveta in jim je vdihnil tehtnejšo življenjsko težo. Z njo pa je Minatti presenetil tudi zaradi nove stiline in oblikovne strani. Zbirki, ki jo pričakujemo, bo nedvomno zanimiv dogodek v literarnem življenju na Slovenskem.

SLAVKO ČATER

V sredo, 30. oktobra, je Brežičane pretresla vest o nenadni smrti frižerskega mojstra, znanega ljudsko-prosvetnega delavca Slavka Čaterja. Slavko Čater se je rodil v Brežicah, kjer je tudi končal osnovno šolo in se izučil frižerske obrti. Med okupacijo so ga Nemci izgnali iz Brežic. Priključil se je narodno-osvobodilnemu gibanju. Zaradi izobčenja so ga zaprli v Gradcu, od koder so ga poslali v koncentracijsko taborišče Dachau.

Ves izčrpan od gladi in grozot v taborišču se je po osvoboditvi vrnil v Brežice in v službo pri naprednem moštru Holyju, kasneje pa prevzel njegovo delavnico. Vsi so ga spoštovali kot poštenjaka, napredno mislečega premočrtnega tovariša in dobrega strokovnjaka.

Vsa leta po vrnitvi v Brežice je tov. Slavko Čater aktivno deloval kot organizator ljudskoprosvetnega življenja in aktiven igralec. Bil je dolgo let podpredsednik Prosvetnega društva »Stanko Cernič«, na katerega razvoj ima

veliko zaslug, zlasti za igralško družino. Kot neutruden organizator je pritegnil k sodelovanju vrsto tovarišev, ki jih je znal navdušiti za amatersko igranje; tudi sam je bil vnet igralec in Brežičani bodo ohranili v spominu vrsto njegovih vlog, zlasti iz Nuščičevega Narodnega poslanca, Tavačarjevega Otoka in Struge, Operacije Mire Pucove, Marinčeve Komedije o komediji in drugih del.

Kako težko ga bodo pogrešale amaterske skupine, katerim je pokojni Slavko vedno priskočil na pomoč kot izvrsten masker, kako težko ga bomo pogrešali na sejah našega društva, ko ne bo več njegove spodbudne in jasne besede!

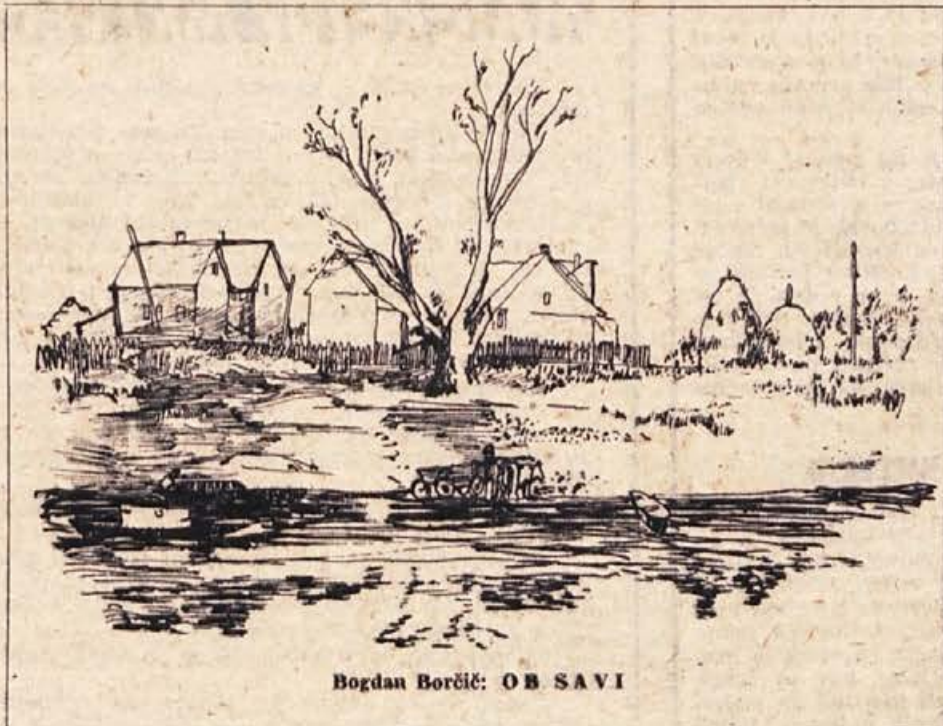
Naj omenim še to, da je pri organizaciji zadnje revije kulturnih dejavnosti v Brežicah prav on nosil težo celotne organizacije sprejemov in poteka revije in da se moramo prav njemu zahvaliti, da so se gostujoče skupine pri nas dobro počutile.

Kot član mestnega odbora SZDL Brežice in predsednik IV. rajona je bil odgovoren za organizacijo klubskega življenja. Tudi v občinskem Svetu Svobod in prosvetnih društev je bil član sovesta za klubske dejavnosti. Še nekaj dni pred smrtjo je z navdušenjem govoril o organizaciji prvega klubskega večera, vendar mu ga ni bilo usojeno dočakati.

V srcih Brežičanov, zlasti pa njegove družine, najozjih prijateljev, stanovskih tovarišev in ljudskoprosvetnih delavcev spomin na dragega Slavka, tovariša in igralca, organizatorja in strokovnjaka, ne bo ugasnil

Sicer pa bi brez zagotovitve nujnih družbenih in kulturnih možnosti za večje zanimanje za knjigo pri tistih, ki so že pismeni, le s težavo z večjo gotovostjo govorili o privajanju na knjigo pri tistih, ki še ne obvladajo abecede. V tem začaranem krogu — med tistimi, ki ne morejo brati, in tistimi, ki iz kakršnihkoli drugih vzrokov ne berejo — knjiga pogosto sameva v temnih skladiščih (in čaka na kupce), v knjižnicah (brez bralcev), na policah (kot nemi okras).

MILJA KOMATINA
(Iz KOMUNISTA, št. 41
18. oktobra 1963)

Bogdan Borčić: OB SAVI

„Že tri leta peremo...“

Blizu brežiškega gradu opozarja zelena napisna tabla za vogalom hiše ob glavni cesti, da imajo tudi v Brežicah javno pralnico in čistilnico. Ustanovljena je bila že pred tremi leti in dela kot servis stanovanske skupnosti.

Kritično oko gospodinje je na prvi pogled zaznalo, da delajo še precej po starem. Dekle v gumijastem predpasniku in skornjih je v večjem prostoru točilo vodo, v sobici, ki naj bi bila pisarna, likalnica in skladišče, pa sem našla Jožico Krušlin, s katero sva se pogovorili.

Doslej poceni, morda celo prepoceni

— Naša pralnica in čistilnica je odprta od šestih zjutraj do šestih zvečer. Tu smo zaposlene tri ženske, ki delamo v izmenah. Tak delovni čas je pri nas potreben zato, da pralnico lahko uporabljajo vsi občani, tudi tisti, ki delajo v izmenah ali imajo deljen delavnik. V pranje sprejemamo vse osebno in posteljno perilo, delavske obleke, sploh vse, kar kdo prinese. Razen tega imamo čistilnico. Oblek pa ne čistimo pri nas, temveč jih pošiljamo v Krško, kjer je prava čistilnica. Vsak teden pridejo z avtom po obleke, ki jih stranke prinesejo k nam, hkrati pa pripeljejo nazaj že očiščena oblačila.

S cenami je pa tako: zdaj računamo za pranje in likanje rjuhe 70 din, za moško srajco prav tako 70 din, za prevleke, ki jih tudi škrobimo, 110 din in za delav-

ske halje 150 din. Cene so res zelo nizke, zato jih bomo morali do zime nekoliko zvišati. Kurjava je dražja, zunaj pa ne bo mogoče več dolgo sušiti. Za čiščenje moške obleke zahtevamo 1000 din, za čiščenje ženske volnene obleke 500 din.

Imamo več zasebnih strank, ki že vsa leta nosijo pral k nam in so zadovoljne. Včasih peremo tudi za Čateške Toplice — ta mesec že. Navadno imamo okoli 200.000 dinarjev prometa na mesec. S tem denarjem nekako izhajamo. Za plače je, če pa kaj ostane, gre za stroje. Saj smo jih potrebni!

So gospodinje res zadovoljne?

Dali so mi nekaj naslovov svojih stalnih strank, ker sem povedala, da nameram tudi nje vprašati, kako so zadovoljne z delom pralnice. Marije Deržić, Marije Senica in tov. Pirčeva nisem našla, pač pa mi je Angela Petaci, gospodinja iz Brežic, takole povedala:

— Odkar je v Brežicah pralnica, nosim perilo tja. Imam sklepno revmo, zato sem prisiljena nositi perilo vse družině tja, drugače bi sama prala. Z delom naše pralnice sem zadovoljna in s cenami tudi. Opažam le, da perejo lepše, kadar imajo manj dela. Oblek še nisem nesla čistit, zato o tem ne morem nič povedati. Kakor slišim od drugih, ni posebnih pripomb glede dela v pralnici in so vsi, ki nosijo tja pral, kar zadovoljni. M. B.

Miro Kugler: PISECE

Čestitamo, tovarišica Danica!

29. oktobra je v nabito polni dvorani na Senovem krajevna organizacija Rdečega križa priredila proslavo 100-letnice ustanovitve RK. V zelo lepem programu so sodelovali šolski otroci, ki so pripevali več recitacij, pevski zbor senovske šole pa je zapel več pesmi. Mnogo priznanja je požela prva točka, sim-bolična vaja z zastavicami RK po zamisli učiteljice Melke Habicht. Globok vtis sta naredili na poslušalce tudi občuteni pesmi domačinke Aste Malavašič — »Krvodajalcer in »Vojska mirus. Slavnostni govor je imel dr. Jože Čakš, v programu pa sta sodelovala še senovski oktet in Bregerjev zabavni ansambel. Najlepa točka programa je bila prav gotovo podelitev 21 značk krvodajalcem.

Zlato značko je prejela Danica Weissbacher skupaj s šopkom nageljnov, ostali krvodajalci pa so skupaj s srebrno značko prejeli po en nagelj.

Po proslavi so predvajali domači film Dolina miru. Veliko zaslug za lep program in uspeho akademijo ima skupaj z učiteljico Darinko Kolar ves šolski kolektiv, v katerem so med 20 učitelji kar 4 nosilci srebrne značke krvodajalca, polovica članov kolektiva pa šteje med krvodajalce.

Vabilu krajevne organizacije RK so se odzvali poleg občinstva tudi vsi krajevni predstavniki. Proslave so se udeležili predsednica, tajnica in poverjenica za podmladek iz ObO RK Videm-Krško, predstavnik občinskega sindikalnega sveta, predsednik sindikata rudarjev s Senobe-

ga, predsednik senovskega krajevnega odbora, šolska upraviteljica in mnogi drugi.

Danica Weissbacher s senovskega je delavka v senovskem premogovniku. Kot vneti krvodajalka — doslej je darovala svojo kri že 19-krat — so ji na slavnosti akademiji v počastitev 100-letnice ustanovitve RK na Senovem 29. oktobra podelili zlato značko krvodajalca. »Prvič sem darovala kri za transfuzijo 1938; leta na porodniškem oddelku v Celju. Bila sem v bolnišnici, slo je za življenje porodnice, in brez oklevanja sem se odzvala vabilu. Svojo kri darujem zato, ker s tem pomagam reševati človeška življenja. Vojna vdova sem, moža so mi kot talca ubili SS-ovci!« Tako je preprosto, skromno in na kratko zadovoljila naši radovednosti tov. Weissbacher, za prejeto odlikovanje pa ji v imenu vseh naših bralcev čestitamo tudi mi!

Premalo ideološkega dela med mladino

Pred kratkim so se v brežiški občini končale letne konference mladinskih aktivov. Konference so se med drugim udeležili tudi člani krajevnih odborov SZDL in osnovnih organizacij ZK.

Na konferencah so poudarjali, da je delo mladine preveč usmerjeno v športno in kulturno dejavnost, da pa je zanemarjena ideološka politična vzgoja. Na splošno so razpravljali o uspehih in problemih na svojih področjih, kako je ZMS zastopana v občinskem statutu in kako v statutih krajevnih skupnosti. V Pišecah, Sromljah in na Bizeljškem so se mladinci zanimali za kmetijske načrte. Često so omenjali problem

zaposlovanja mladih in ugotavljali, da je še premalo industrijskih objektov. Konferenca v brežiški gimnaziji je spregovorila o šolski reformi, izpopolnjevanju dijaškega samoupravljanja, disciplini in ideološkem delu. Tudi vprašanje sprejemanja mladine v ZK bo treba v prihodnje

BREŽIŠKE VESTI

posvetiti večjo pozornost. Zaradi temeljitih priprav bo občinska konferenca ZMS v Brežicah v decembru. BORUT PECEK

Načrti za novo klavnico v Vidmu-Krškem

Za boljše preskrbo Vidma-Krškega in okoliškega področja s svežim mesom je vsekakor potrebna nova klavnica. Načrte zanjo že pripravljajo, vendar projektantom za zdaj še niso jasne posamezne podrobnosti o tehnološkem postopku nove klavnice in njenih obratov. Niso se še odločili, kakšno naj bo ogrevanje, kakšni kotli, kakšne naj bodo v njej transportne naprave itd. Klavnico bodo gradili v treh stopnjah: v prvi bo zgrajena klavna dvorana, v drugi hladilnica, v tretji stopnji pa še obrat za predelavo mesa.

Kapele pri Brežicah

Lepo okrašeno, z na novo narejenimi in posutimi potmi med grobovi je kapelsko pokopališče na dan mrtvih privabilo veliko število ljudi, ki so počastili spomin umrlih svojcev, prav tako pa so se spomnili tudi svojcev, ki so v času izseljenstva umrli in bili pokopani v tujini. Dopoldne je na pokopališču zapel pevski zbor iz Kapel dve žalostinki, godba na pihala iz Kapel pa je najprej zaigrala na pokopališču, nato pa še pred spominsko ploščo žrtvam fašizma in padlim borcem, ki je vzidana na pročelju gasilskega doma. Pionirji kapelske šole so pred ploščo lepo okrasili z mahom in cvetjem v obliki peterokrake zvezde ves prostor, svoji žrtvi in padlim pa so ves dan prinášali cvetje in prizigali svečke. Tako so v Kapelah proslavili dan mrtvih. D. V.

Sadjarska šola ima dovolj slušateljev

V Vidmu-Krškem deluje v okviru Kmetijske izobraževalnega centra iz Celja sadjarska šola. Ker se je letos prijaviло samo 17 slušateljev, kar je za pouk premalo, je obstajala možnost, da bodo šolo ukinili, oziroma začasno preimenovali v Vrbeje pri Zalcu. Znano je, da je na področju Stare vasi začela kmetijska zadruga Videm-Krško ustvarjati 250 hektarski sadovnjak, ki bo prav gotovo potreboval

precej sadjarskih strokovnjakov. Kmetijska zadruga se je zato odločila štipendirati vse dijake iz krškega področja, ki bi bili pripravljeni študirati v domači sadjarski šoli. Z dijaki, ki so se prijaviли naknadno, je skupaj 25 prijaviteljev, kar je dovolj za nadaljnji obstoj šole. Šola deluje zaenkrat v prostorih dijaškega doma, pozneje pa se bo preselila v preurejene prostore, kjer je zdaj zdravstveni dom. V skladu s potrebami se bo razvila v sadjarski izobraževalni center za področje celjskega okraja.

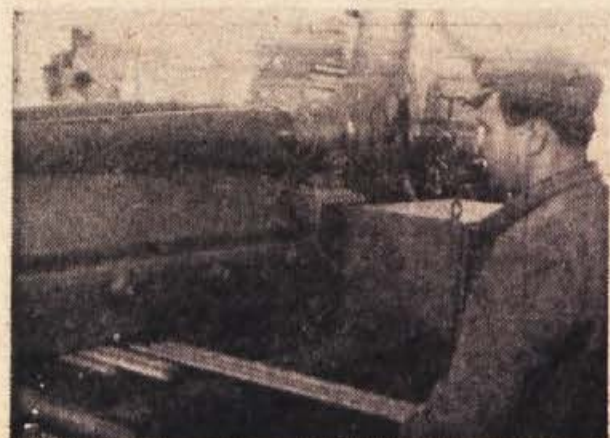
Mali oglasi v domačem listu: zanesljiv uspeh!

Učenci dobovske osemletke se zahvaljujejo vagoniskim delavcem

Prav je, da se o resničnem zavetništvu dobovskih Vagoniskih delavnic ne govori samo v vaseh okoli Dobove, temveč da se o tem bere po vsej brežiški občini in še izven njenih mej!

Ko so učenci višjih razredov osnovne šole Dobova zaprosili tovariše, ki vodijo delo Vagoniskih delavnic, da nam prezaposleni kolektiv napravi več dlet za linorez, se je kolektiv, ki je v glavnem sestavljen od naših atekov, brez oklevanja odzval naši prošnji in nam izdelal boljša in lepša dleta, kot so iz Nemčije uvoženi vzorci. Zadovoljni se zahvaljujemo našemu zavetniku Vagoniskim delavnicam v Dobovi!

OTROCI OSEMLETKE V DOBOVI

Stanek Brinovec nam je letos v začetku leta dejal: »Ko bomo tovarno preuredili, bomo izvoz podvojili, morda pa bo kdaj celo več kot 4-krat večji!« On in njegovi tovariši v tovarni pohištva še vedno trdno verujejo v te svoje načrte.

SPODNJE

Mar imamo res dovolj sredstev za razmetavanje?

Kadar govorimo o investicijah, povejmo pošteno in odkrito: »To je dobro in to je slabo«, ter natakajmo javnosti »čistega vina«, saj je k sredstvom za naložbe vsak član družbe prispeval svoj delež. — Ker so projekti pomanjkljivi in ker v njih vse preradi prikažemo rožnato to, kar ni, so investicije nemalokrat bolj podobne razmetavanju sredstev kot pa naložbam za povečanje gospodarstva.

Takšno vprašanje se je porodilo v razgovoru z direktorjem KZ Videm-Krško tov. Stanetom Nunčičem. V odgovoru na tri vprašanja je odkrito in brez odlašanja načel probleme, ki se pojavljajo ob naložbah, ki jih uresničuje KZ Videm-Krško. Tako poštenih odgovorov in odgovorov bi želeli še več.

Marsikje nam, ko jih obiščemo, skušajo prikazati vse v najlepši luči in se zelo radi unaknejo razgovoru o stvarih, ki se zatikajo. Naj poudarimo, da s prikrievanjem težav ne dosežemo nič drugega kot še večjo škodo. Povejmo: to in to je narobe, zato bomo skušali popraviti, pa bo mnogo boljše. In še ena ugotovitev: če načne problema, ki se mu zdi otipljiv, novinar sam, je v vodstvu prizadetega kolektiva takoj velika zamera. Zakaj? Mar niso sredstva, s katerimi gospodarimo, družbena? Odkod torej škodljiva, skoroda »posestniška« občutljivost in skrivnostnost, na kakršno tako pogostokrat naletimo?

— Kako potekajo v KZ Videm-Krško letošnje investicije, koliko bo uresničenih in koliko ne ter zakaj nekatere ne bodo uresničene?

— Naša kmetijska zadruga je imela letos planiranih za investicije samo 31 milijonov sredstev. 22 milijonov za gradnjo novega hleva na Zadovinku smo porabili, 8 milijonov, namenjenih

gradnji senika, pa ni bilo porabljenih. Zakaj? Nihče ni pomislil na to, da mora biti sena spravljena pri hlevih, ne pa razstreseno po kopah daleč naokoli.

Ker že govorimo o investicijah, bi rad podčrtal nekaj slabosti, ki so se pojavile pri nas, pa so tudi drugod. Obrat Zadovinek je primer nepremišljenega investiranja, ki je močno eno-

stransko. V kmetijstvu se nasploh borimo za sredstva, s katerimi bi gradili objekte in podružbali zemljišča. Obobe je premalo. Hkrati s tem je treba razmišljati o mehanizaciji, ki bo proizvodnjo povečala in pocenila, o stanovanjih in drugem za ljudi, ki bodo delali in živeli na nastajajočih kmetijskih obratih, o strokovnjakih, ki bodo proizvodnjo vodili, in o vseh stranskih objektih, ki so na obratih potrebni. Na Zadovinku smo na osnovi zelo površnih načrtov, ki so jih izdelali projektanti, zgradili 2 hleva s po 120 stojišči za pitanje goved. V hlevih niso predvideli niti odprtih za odvoz gnoja, zato bo treba stene razbijati. — Strojnih lop ni, kmetijske stroje pa pere dež. Vodovod je pomanjkljiv, rad odpove, nato pa pripamo vodo z ročno črpalko... 240 glav živine lahko ostane brez vode. Pozabili smo na gradnjo senika, čeprav so bila sredstva zagotovljena. Dovosa sena iz kop, ki so raztresene po obratu, bo veljal denarje, seno je izpostavljeno dežju, kvarilo se bo, nihče ni pomislil na vse to...

Projekti za kmetijske obrate so izdelani zelo površno, projektanti pozabljajo na vodovod, na elektriko, na pomožne stavbe, najraje pa na tehnolo-

KZ „ZASAVJE“: do 1970 že 400 ha nasadov

Eden glavnih problemov, s katerimi se bori (podobno kot vrsta kmetijskih organizacij) KZ „Zasavje“ v Sevnici, je pomanjkanje strokovnega kadra. Inž. Vido Cimperšek, ki je v tej zadrugi edini operativni strokovnjak s fakultetno izobrazbo, smo povprašali, kaj meni o razvoju, splošnem napredku in težavah zadruge.

»Najprej moram povedati, da se KZ „Zasavje“ ukvarja s poljedelstvom, živinorejo, hmeljarstvom, sadjarstvom in drevesničarstvom. To poudarjam, ker menim, da ima področje naše zadruge posebne značilnosti, ki vplivajo na nadaljnjo usmeritev njene dejavnosti.«

● — Kaj lahko rečete o poljedelstvu?

»Poljedelstvo, namreč lastno, gojimo predvsem zato, da pridelamo krmo za živino. Imamo že okrog 260 ha lastnih površin.«

● — Kateri panogi dajete večji poudarek kot ostalim?

S posluhom za ureditev

Pred kratkim so ob Kolo-dvorski ulici v Sevnici uredili škarpo. V to dejavnost pa spada tudi skrb za pločnike, ki so jih posuli s peskom. Komunalni ureditvi Sevnice posvečajo v zadnjem času precejšnjo pozornost, ker je središče sevnške občine tudi turistična postojanka za domače in tuje goste. Nerešeno pa je še vprašanje, kaj napraviti z mostom, ki propada. Leseni most čez Savo, na katerem je omejen prevoz težjega tovora, bo moral čim prej na seznam objektov, ki jih je treba obnoviti.

Žalna svečanost v Podbočju

Na dan mrtvih se je na podboškem pokopališču zbralo precejšnje število ljudi, predvsem svojcev padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Nagovor je imel šolski upravitelj Zupančič, zatem pa so se zvrstile recitacije in pesmi, ki so jih pod vodstvom učiteljice Ivanke Maksl zapeli učenci tamkajšnje šole.

Prevoz v vprežno živino v Sevnici

V zadnjem času so promet z vprežno živino skozi Sevnico dobro uredili. Iz Šmarja vozijo vozniški mimo Kopitarne, nato prek zapornice mimo Savske šole po drevoredu ob Savi. Na koncu drevoreda je železen most čez potok, tako da grede lahko vozovi obprogi do konca mesta in jim ni treba na asfaltirano cesto. Pospešiti pa bo treba gradnjo pločnikov ob glavni cesti, da bo hoja varnejša. S. Sk.

»Te panoge so tri: sadjarstvo, drevesničarstvo in hmeljarstvo. Sadjarstvo ima trenutno 30 ha plantažnih jablanovih nasadov. Letos smo začeli obnavljati 51 ha takih nasadov na Čanju, 1964 pa bomo uredili še okoli 70 ha takih nasadov. Do 1970 se bo plantažni nasad jablan povečal na 400 ha.

Drevesničarstvo je panoga, ki se šele razvija. V prihodnjih letih bomo vzgojili na

SEVNIŠKI VESTNIK

leto okrog 200.000 sadnih drevesec ter razen tega uredili tudi drevesnico za lepotično drevje.

Tudi v hmeljarstvu nas čakajo še lepi uspehi. Hmeljišča v Loki in Kompolju, kjer je zdaj nasad 20 ha, nameravamo že prihodnje leto povečati. Tako bomo v Kompolju dobili še 7 ha hmeljišč. Do konca leta 1970 bo imela Loka že 50 ha, Kompolje pa okrog 40 ha hmeljišč. Hmelj, ki raste na teh področjih, da sadove prvega in drugega reda. Zato se pridelovanje te rastline vsekakor splašča. — Seveda pa bomo morali misliti na sodobno pridelovanje hmelja. To bomo dosegli z nabavo novih strojev za obdelovanje. Zastarelo je tudi obriranje. Z ustreznimi stroji, ki jih bo treba nabaviti, bomo lahko znatno pospešili

95 odst. programa jesenske setve uredničenih

Na področju kmetijske zadruga Videm-Krško so uredničili že okoli 95 odstotkov programa za pogodbeno sodelovanje v pridelovanju žitaric jesenske setve. Uspeh je toliko bolj pomemben, če upoštevamo, da je bilo letos na Krškem polju zaradi priprav na sadne plantaže v Stari vasi izločenih 265 hektarov zemljišč, kjer je bilo vsako leto sklenjenih največ pogodb za kooperacijo. S pogodbami za sodelovanje namerava KZ Videm-Krško zagotoviti svojim obratom dovolj reprodukcijskega materiala ter kmetijstvo zasebnih kmetov podrediti namenom tržne proizvodnje.

pospravljanje hmelja. Dograditi oziroma izpopolniti pa bo potrebno tudi sušilne naprave in precej investirati v razširitev vseh ostalih zmogljivosti za pridelovanje in sušenje hmelja.«

● — Koliko bodo znašale investicije v kmetijstvu do l. 1970?

»V napredek kmetijstva bo treba vložiti okrog 2 milijardi dinarjev. V ta namen že pripravljamo elaborate, ki bodo te zahtevke podprli.«

● — Kako pa bo s porastom proizvodnje v tem času?

»Investicije vsekakor ne bodo majhne, planirane pa so v zvezi s predvidenim porastom proizvodnje. Do leta 1970 se bo zadržna proizvodnja namreč povečala vsako leto za 20 odstotkov.«

● — Kaže, da se pomen pogodbenega sodelovanja kljub jačenju lastne zadržne proizvodnje ne bo zmanjšal. Kako gledate na to?

»V sklopu zadržne proizvodnje bo pogodbeno pridelovanje zavzelo še pomembnejše mesto kot doslej. Ne samo v poljedelstvu in živinoreji, tudi v ostalih panogah nameravamo razširiti

kooperacijo. Med drugim bo velikega pomena kooperacijska gojitev nasadov 50 ha jablan, 40 ha črnega ribeza in 30 ha orehov na območju Bučke in Studenca.«

● — Kaj pa problemi v operativni?

»Imamo premalo strokovnjakov, zlasti inženirjev. Pravilno bi bilo, če bi bil za vsako področje po en strokovnjak.

Pri akciji za pridobivanje obdelovalnih kmetijskih površin porabimo skoraj polovico delovnega časa. Podružbljanje zemlje (odkup, zamenjava, arondacija) je naporno opravilo.«

● Prav gotovo je sevnška kmetijska zadruga na dobri poti. Kljub problemom, ki so v kmetijstvu na dnevnem redu, je pravilno zastavljena njena politika glede nadaljnje usmeritve pridelovanja. Kaže, da se namerava zadruga posvetiti področjem, ki ji ob vrsti objektivnih pogojev (oblikovitost tal itd.) najbolj ustrezajo. Spričo vsega je torej že bliže ključu, s katerim bo odprla vrata v perspektivni razvoj.

Komunalna dejavnost v sevnški občini je precej razgibana. V Sevnici so v zadnjem času med drugim dobili asfaltirano cesto, javno razsvetljavo, nedavno tega pa so uredili tudi pločnike. Na ureditev čaka že močno obrabljen in razrahljan leseni most čez Savo.

KRŠKO: vode za 20.000 ljudi dovolj!

Ob svoj vodovod so se Krščani doslej nešteto krat obregali. Priznati je treba, da so bili upravičeni. Industrijski vodnjak pri tovarni papirja Djuro Salaj, ki je doslej prek starega, opuščene vodnjaka oskrboval mesto z vodo, je bil premahnen, pa tudi voda je bila nezdrava. Pri-

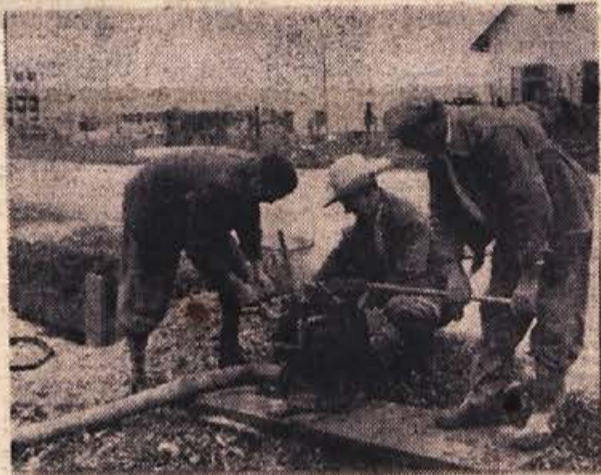
tisk je bil tako neznan, da so višje ležeče stavbe neredko ostajale brez vode.

Občinska skupščina je že pred nekaj leti načela ta težavni problem, ki zahteva precej časa in nemalo sredstev. Geološki zavod iz Ljubljane je opravil raziskave na okoliškem območju in ugotovil,

da bi bil za napajanje vodovoda najprimernejši izvir na Drnovem. Tam pridere na dan v vsaki sekundi po 60 litrov vode. Za raziskave je bilo treba odšteti 16 milijonov dinarjev. Ta vrelce je tako močan, da bo lahko napajal Videm-Krško, Kostanjevico in vsa naselja na Krškem polju v prihodnjem desetletju. V ta namen pa bo seveda treba zgraditi nov vodovodni sistem, ki bo vrljal 230 milijonov. Občinska skupščina se je odločila za gradnjo v več stopnjah. Raziskave so že opravljene, v prvi stopnji pa je treba pri vodnjaku na Drnovem zgraditi še črpalnico in jo z novim cevovodom povezati z omrežjem v mestu. Oboje bo stalo 70 milijonov dinarjev. V prihodnjem letu bo s 40 milijoni dinarjev zgrajen še zbiralnik na Trški gori, kamor bodo tlačne črpalke potiskale vodo iz črpalnice, nato pa bo po posebnih ceveh s primernim pritiskom otekala v omrežje. Ker se te dni mudijo ob izkopanih jarkih za nov cevovod in pri gradnji črpalnice na Drnovem delavci in strokovnjaki iz Vodne skupnosti Dolenjske, ki vodovod gradi, smo se za trenutek pomudili pri njih.

ustvarijo pritisk. Pri slabih spojih začne voda cureti. Popravilo jih, še preden jarek zasujejo.

Gradbeni tehnik Lojze Zupančič vodi gradnjo nove črpalnice na Drnovem. Povedal je, da jo bo z omrežjem v Vidmu-Krškem povezoval približno 5 kilometrov dolg cevovod, ki ga pravkar polagajo. Črpalnico gradijo nad 23 me-

Trojico, ki jo vidite na sliki, smo zalotili pri polaganju vodovoda od nove črpalnice proti Vidmu-Krškem. Tudi ta bo pripomogla, da v mestu ne bo več težav z vodo. Strojni tehnik Danilo Pečnik in monterja Jure in Jožo Skender, vsi trije od Vodne skupnosti Dolenjske, so preizkušali del že položenega vodovoda

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

trov globokim vodnjakom, zgrajenim v času raziskav. V višini vodne gladine v vodnjaku bodo v črpalnici tri cevi, skozi katere bodo črpalke potiskale vodo naprej v vodomer, nato pa v vodovodno cev, ki teče proti Vidmu-Krškemu. Letos bodo montirali eno črpalno, prihodnje leto, ko bo zgrajen zbiralnik na Trški gori, pa še dve. Takrat bodo črpalke morale vodo potiskati v zbiralnik na Trški gori, od tam pa bo z zadostnim pritiskom sama stekla po strmini skozi cevi, ki jih bodo pripojili na vodovodno omrežje v mestu. Prva črpalna bo morala nenehno obratovati, ker bo vodovod potiskala v omrežje in bo morala ustvarjati zadosten pritisk. Ko bodo montirali še ostali dve, se bodo črpalke vključevale samostatno, brž ko bo v zbiralniku manj vode.

Poleg črpalnice bodo, če bo vreme lepo, pričeli v decembru montirati transformatorsko postajo in prvo črpalno, konec leta 1963 morda pa bo v Vidmu-Krškem že boljše z vodo.

BOŠTANJ: živinorejsko središče

V Boštanju, kjer je živinorejsko središče kmetijske zadruga »Zasavje« iz Sevnice, so letos dogradili drugi hlev za 100 glav pitanega goveda in molznice. Živinorejskemu območju so torej dani vsi pogoji za nadaljnje jačjenje, zlasti ker je v bližini krmna baza.

Lojze Zupančič, gradbeni tehnik Vodne skupnosti Dolenjske, ki vodi gradnjo nove črpalnice

loški postopek, kateremu mora biti gradnja prilagojena.

Na vrtnarskem obratu zadruga bomo morali preusmeriti proizvodnjo, ker je gojitev 20 kultur prezahtevna. Treba jih bo gojiti manj in takšne, ki bodo prinašale denar. Pri tem pa se vsiljuje še vprašanje, kako to, da namerava komunalna uprava graditi nove tople grede, ko še naše niso dovolj izkoriščene.

— Povejte, prosim, kaj več o pripravah na 250-hektarski sodobni sadovnjak v Stari vasi!

Razen nasadov v Stari vasi pripravljamo tudi obnovo 43 hektarov vinogradov na Sremiču. Najprej o Stari vasi. Za letošnja dela imamo odobrenih 2 milijona 200 tisoč, za prihodnje leta 48 milijonov, za leto 1965 pa 100 milijonov. Za letošnja pripravljamo dela smo porabili 7 milijonov in smo torej preseglji odobrena sredstva. Sto hektarov zemljišč je že podružbljan, nadaljnjih 160 hektarov pa je v arondacijskem postopku. Vse lastnike smo že zasilili in dobili njihove izjave. Na teh 160 hektarih je kar 180 lastnikov; to nam je dalo ogromno dela. Načrt za arondacijo, ki mora biti 1 mesec javno razgrnjen, smo že dostavili občinski skupščini. Če upoštevamo, da bo del lastnikov izjave, ki jih je dal nam, izpremenil in da se bo drugi del pritožil, se lahko naš aron-

dacijski postopek zaradi takšnih formalnosti zavleče daleč v pomlad. Vso zadevo bi bili že zaključili, pa je delo stalo zaradi izpremembe odkupnih cen za zemljišča, na katere smo čakali dva meseca... Lastnike smo obvestili, naj ne sejejo, pa nekateri ne poslušajo. Do spomladi nameravamo zasadi 40 hektarov s hruškami. V načrtu je predvidenih 48 milijonov dinarjev za hlevski gnoj, ker mora vsaka sadika dobiti 60 do 80 kg gnoja. Nakup gnoja nam dela precej preglavice.

12 milijonov 500 tisoč dinarjev za obnovo vinogradov na Sremiču v letu 1963 bo zadoščalo. Trgatev je zavrila priprave na 4 hektarih. Letos in do prihodnje pomladi bi obnovili 12 hektarov. Poleg lastnih zemljišč moramo iz zasebnega lastništva dobiti v ta namen še 5 hektarov. Priprave bi še v letošnji zimi pospešili in v zimi 1964/65 obnovili 25 hektarov. Pripravljamo dela so zelo obsežna, sredstva so na razpolago, z obnovo pa želimo doseči kar največji pridelek, zato je treba vsa dela opravljati zelo pazljivo.

— Ob koncu povejte še kaj o letošnjem jesenskem odkupu.

Posebno veliko o jesenskem odkupu ne bi mogel povedati, ker še vedno poteka in podatki še niso zbrani. Od lastne proizvodnje je zadruga prodala približno 23 vagonov sadja (15 vagonov je bilo hrušk, ostalo pa breskve)

Pridelek pšenice smo letos povečali na 40 metrskih stotov na hektar. Posejane je bilo 20 hektarov in smo ves pridelek prodali. Sodim, da je potrebneje razpravljati o tem, kako povečati družbeno in zasebno proizvodnjo, kakor pa govoriti o tem, koliko smo od zasebnih kmečkih proizvajalcev letos odkupili.

Ugotovili smo, da bo treba vse področje zadruga razdeliti na proizvodne okoliše in v vsakem določiti nekoga ki bi odgovarjal za pogodbeno proizvodnjo in njen napredek. To je potrebno toliko bolj, ker so cene takšne, da se bo zlasti pri pitanju goved treba pomudeti. Posebna komisija bo izdelala program pogodbeno proizvodnje. Te, ki bodo v okoliških odgovarjali zanj, bomo plačevali po ustvarjenem dohodku, bodisi od teže ali kosov pridelkov, jim dali udeležbo pri premijah in podobno. Poskrbeli bomo za njihovo strokovno izobrazbo. Z inštitutom za kmetijstvo in ostalimi strokovnimi organi bomo v stikih, ker želimo dobiti njihovo pomoč. Z akcijo nameravamo pričeti 1. novembra. Kako pomembna je pogodbeno proizvodnja, dovolj zgovorno priča naslednje: letos je veliko vpraševanje po sadju, pa ga ni na ponudbo. O kvaliteti sadja je odveč razpravljati, količine pa so smešno majhne. Kaj storiti? Morda se bo dalo pomagati tudi s postopno obnovo zasebnih sadovnjakov, ki so zdaj prepriščeni sami sebi. M. J.

POSAVJE

O vinčku iz vinomerskih goric

Obnova vinogradov na Vinomeru v metliški občini je sprožila zanimiv in hkrati čuden proces, v katerem si stojte iz oči v oči: KZ Metlika — investicijska posojila — lastniki vinogradov in obstoječa zakonodaja

Belokranjske idile, še posebej pa metliške, si ne moreš predstavljati brez belih zidanic, ki so raztresene po okoliških pobočjih, in brez oblih hribov, zasajenih z žlahtno trto, ki daje modro frakinjo, metliško črnino, cviček in raznovrstna druga vina. Od letos je ta idila izmenada v sporu z razvojem. Lastnikov je preveč, povprečni pridelek na hektar je od 36 do 40 hektolitrov, vrst vina, ki ga tu pridelujejo, pa je prav tako preveč.

Vsaj 10 let že govorijo v metliški okolici o obnovi vinogradov. Dlje kot do govorice ni nikdar prišlo, konec lanskega leta pa je bil kmetijski zadrugi v Metliki odobren elaborat za obnovo 60 hektarov vinogradov na Vinomeru. Začela se je odvijati zgodba, žal ne takšna, kakršno bi človek pričakoval. V njej nastopajo kot glavni nosilci vlog vsi, ki smo jih omenili v podnaslovu. Pri tako obsežnem načrtu, kot je obnova vinogradov, pač ne more vse iti gladko, marsikaj pa se je vse preveč zapletlo po krivdi lastnikov. Le preberite!

Kmetijska zadruga v Metliki ima zelo dobre trgovske kadre. To je razumljivo, saj je bil glavni delež njene dejavnosti, vsaj doslej, v trgovini. Ne mislimo na trgovino s policami, z milom, s kvasom, soljo, z loščilom in s podobnim. KZ Metlika se je preživljala predvsem z odkupom in prodajo živine ter lesa. To dvoje je predstavljalo pretežni del ustvarjenega prometa. Cene so bile ugodne, povpraševanje veliko, zaslužiti se je dalo, zakaj torej ne bi...?

Ker govorimo o kmetijski zadrugi, se moramo pač vprašati: odkod pridelki, živina in les, ki jih je zadruga odkupovala? Brez dvoma je vsaj prvo dvoje plod kmetijske proizvodnje. Če torej želiš, da bo cvel odkup, se moraš ukvarjati tudi s kmetijsko proizvodnjo in jo razvijati z namenom, da bodo pridelki kar največji, saj bo nato za odkup na voljo dovolj blaga. Z razmišljanjem o tem se je začela metliška zadruga ukvarjati sorazmerno pozno. Prav gotovo drži, da v Beli krajini, zlasti pa v metliški občini, ni večjih zemljišč, ki bi bila primerna za sodobno obdelavo, res je pa tudi to, da sta na tem področju zelo razviti živinoreja in vinogradništvo. Posvetilo Mestni log pri Metliki, ki je bilo nedolgo tega priključeno h KZ, je prvi zametek sodobnega živinorejskega obrata v okviru zadruge. Mi pa smo se namenili govoriti o obnovi vinogradov na Vinomeru.

Deset let razprav o obnovi vinogradov na Vinomeru

Da se že približno 10 let ogrevajo za obnovo vinogradov na Vinomeru, vam bo povedal kdorkoli v Metliki. Lani je zadeva toliko dozorela, da je KZ Metlika vložila pri banki načrt za obnovo 60-hektarske površine vinogradov na Vinomeru. V decembru 1962 je bilo odobreno investicijsko posojilo, 12 milijonov dinarjev naj bi porabila zadruga za obnovo v lanskem letu, 23 milijonov v letu 1963, poleg tega pa še 6 milijonov dinarjev za odkup zemljišč. Vsega bo obnova na 60 hektarih veljala 100 milijonov dinarjev.

Sredstva, odobrena za lansko leto, so ostala neizrabljena in so jih prenesli v letošnje leto. Od 38 milijonov, ki so namenjeni obnovi v letu 1963, so doslej porabili 25 milijonov, od preostalih 13 milijonov dinarjev pa kanijo še porabiti vse, razen tistega dela, ki ga po obstoječih predpisih smejo prenesti v prihodnje leto. Od 6 milijonov dinarjev, ki so odobreni za odkup zemljišč, so doslej porabili le okroglo 480 tisoč dinarjev.

Razvoj obnove je po 10-letnih razpravah postavil na laž vsa pričakovanja. Zadeva se odvija prepočasno. Družbena sredstva namenjena za investicije v želji, da bi bila porabljena kar najhitreje in da bi čimprej pričela vračati vloženi denar. Kljub 10 let trajajočim razpravam in navdušenju nad obnovo se je zataknilo že pri prvih stikih s tistimi, ki naj bi svoja zemljišča prepustili družbi.

Na 20 hektarih so že opravljena obnovitvena dela, kot so: rigoliranje, terasiranje in gradnja cest za dovoz in odvoz, saditi pa bodo začeli v prihodnji pomladi.

Obstojeca zakonodaja o podružbljanju je pretoga

Na površini, ki je bila obnovljena letos, je bilo približno 5 hektarov zemlje last splošnega ljudskega prometa, 15 hektarov pa so po-

družbili. Občinski ljudski odbor je v začetku 1963 izdal odlok o obvezni obnovi vinogradov. Približno 4 hektare površin je zadruga s pomočjo tega odloka odkupila, 3 hektare zemljišč so lastnikom zamenjali, preostanek pa so v smislu občinskega odloka zajeli pod prisilno obnovo. Dokler niso na občini sprejeli odloka, ni noben lastnik kazal volje za razgovor z zadrugo. Na okroglo 8 hektarih, ki so v prisilni obnovi, je približno 90 lastnikov, 24 se

METLIŠKI TEDNIK

Jih je... Manjše število lastnikov je nato, ko so z obnovitvenimi deli pričeli, le podpisalo pogodbe, večina pa to odklanja.

Pritožbeni postopek je bil končan konec maja letos, in šele takrat so lahko začeli z obnovo. Na trtah se je takrat že kazalo grozde, lastniki so revoltirali, izrečenih pa je bilo precej groženj o tem, kaj se bo zgodilo prvemu traktorju, ki bi začel podirati trte...

Sele ko so v zadrugi dobili odobren kredit, so se začeli pripravljati na dela, ki so potrebna v zvezi s spremembo lastništva podružbljenih zemljišč. To je bilo zelo pozno, kajti obstoječa zakonodaja, ki govori o tem, je strašansko zapletena in toga. Stevilni zakonski predpisi, ki določajo posameznosti, so izhajali vsa leta po vojni kot dopolnila, navodila itd., in celo pravnik, ki se s tem ukvarja po poklicni dolžnosti, zavije oči in vzdihne, če mu omeniš podružbljanje... Mar ni že skrajni čas, da bi sprejeli enoten zakonski predpis o podružbljanju in rešili družbe, ne kmetijske organizacije odvečne dela in zapletenih priprav? Mar ni to tolikanj bolj potrebno prav zdaj, ko v vsej SFRJ načenjamo podružbljanje kmetijskih zemljišč in proizvodnje kot osrednjo nalogo?

Udeležence drugega nadaljevalnega krojno-šivilskega tečaja, ki ga je v Crnomlju organizirala tovarna »Singers«. Doslej je že 90 deklet in žena obiskovalo te tečaje pod vodstvom Slavke Stenc. Ker je zanimanje še vedno veliko, bodo s tečajem nadaljevali. (Foto: Albin Božič, Crnomelj)

Zidance kot oločki med terasami?

Na 8 hektarih letos obnovljenih vinogradov ni zakonitega odnosa med KZ Metlika in nekdanjimi lastniki. Manjše število lastnikov je pogodbe o prenosu lastništva na zadrugo podpisalo, večji del pa ne. Obnova je stekla, lastniki trmasto odklanjajo podpis pogodb, zadruga pa ne more na sodišču opraviti prenosa lastništva. Mimogrede naj omenimo, da se je letos eden izmed pritožbenih sporov med lastnikom in zadrugo vleklo od aprila do avgusta meseca, ker se je šele med postopkom pokazalo, da v odločbi niso bile navedene prave številke parcel...

Zadruga stoji pred svojevratnim problemom pri zidanicah: lastniki jih imajo na parcelah. Krediti so odobreni za obnovo vinogradov in odkup zemljišč, tu pa nastaja problem, kaj narediti s stavbami, v tem primeru z zidanicami? Lastniki jih ponujajo v odkup, zadruga je tri ali štiri, ki so uporabne, odkupila, toda kaj z ostalimi? Sredstev za odkup ni; ali jih sme rušiti? Pravni predpisov, ki bi to dovoljevali, ne poznamo, morda jih sploh ni; zato so se odločili, da se bodo stavbam izognili in jih z zemljiščem, ki je tolikšno, da se mu rigolni plug in buldozer pri terasiranju lahko izogneta, pustili nedotaknjene...

400 lastnikov na 60 hektarih...

Na približno 8 hektarih letos podružbljenih vinogradov je 90 lastnikov, noben, razen dveh, ni manj kot 1 hektar vinograda... Na 40 hektarih, ki jih bodo obnovili prihodnje leto je okrog 250 lastnikov... Ali si lahko predstavljate, kakšna papirnata vojska se v zvezi z zapleteno in togo zakonodajo, ki je v veljavi, obeta tu? Na srečo so s pripravami že začeli, občinska skupščina pa je že dobila seznam lastnikov in parcel, ki pridejo zdaj na vrsto. Načrt mora biti razgrnjen 1 mesec, po prejemu odločbe imajo lastniki na voljo 15-dnevni pritožbeni rok, nato pa ho sledilo brez števila pravnih in tožb...

Obnova vinogradov je v neposredni zvezi s socialističnim razvojem

Iz razvoja dogodkov okoli obnove je očitno, da se v kmetijski zadrugi v Metliki, ko so lani začeli, niso zavedali kako obsežne naloge se lotevajo. Prav gotovo pa držijo tudi to, da je mnogo težav, na katere so naleteli (našteli smo jih precej), izven njih.

ve krivde in moči. Vsiljuje se še vprašanje: odkod tolikšen odpor pri lastnikih?

Belokranjski kmet ljubi svojo skopo zemljo, ki jo je rod za rodom namakal z znojem. Prav je tako. Mar ne želi, da bi vinogradi na Vinomeru namesto dosedanjih 30 ali 40 hektolitrov vina na hektar dali v bodoče po 100 hektolitrov? Na žalost se tak odgovor naravnost vsiljuje toliko bolj, ker gre za 60 hektarov površin, na katerih je blizu 400 lastnikov!

Naša družba prav gotovo ni zlahka odrinila milijone dinarjev, s katerimi so bili zgrajeni: Novoteksova predilnica, tovarna Beti, invalidsko podjetje KO-MET, novi hotel in vse drugo, kar je Metlika dobila po vojni. Od dela in prizadevnosti občanov je odvisno, kako se bo v občini razvijalo šolstvo, kakšno usodo bo doživel dom onemoglih, koliko vasi bo elektrificiranih, kako bo z gradnjo vodovodov in kako bo z zaposlovanjem ljudi v industriji. Obnova vinogradov je gotovo boleč proces. Toda zakaj se je razvil v takšno ihto prav na vinomerskem področju, v ostalih krajih Slovenije pa je šlo mnogo laže? Mar ni tudi metliški kmetovalec in občan dolžan po najboljših močeh vračati družbi to, kar mu nudi v raznih oblikah dan za dnem od osvoboditve dalje? Občina prav gotovo ni neizmerno velika blagajna, iz katere bi lahko samo jemali, tudi vlagati je treba vanjo! — Družba je namenila za obnovo vinogradov na Vinomeru 100 milijonov dinarjev. Zasebni lastniki vinogradov sami niso mogli obnoviti. Dokaz je 10 let trajajoča razprava o obnovi, ki ni rodila sadu. Zakaj se torej upirajo, če naloge niso zmogli sami?

Ob tovarniški cesti, kot imenujejo del ceste od vinske kleti do železniške postaje v Metliki, nastaja novo naselje in se vsako leto povečuje. Nedavno so na tem mestu dogradili nov blok, vanj pa so se tudi že vselili stanovalci. Ko se Metlika širi proti železniški postaji, razmišljajo, kako bi njenemu prebivalstvu v novem naselju tudi drugače zadostili. Potrebne bodo nove trgovine in še kaj. Med drugim Splošno trgovsko podjetje Metlika že razmišlja, da bi v tem delu mesta odprlo svojo poslovalnico.

Zaključki, ki jih ne gre prezreti

Preden se lotimo podružbljanja zemljišč, je treba vedeti, da je to obsežen posel, ki zahteva temeljitih priprav. Še preden smo na banki vložili prošnjo za posojilo.

Zakoniti predpisi, ki določajo postopke za podružbljanje zemljišč, so zelo zapleteni in togi. Postali so resna ovira v procesu podružbljanja. Izpremeniti jih je treba oziroma izpopolniti, morava pa bi še najbolj kazalo sprejeti nov zakon, ki bi povzel gradivo dosedanjih predpisov in ga poenostavil, hkrati s tem pa upošteval probleme, ki se pojavljajo v novejšem času.

Investicijska posojila za kmetijstvo so neredko v smešnem protislovju z značajem kmetijske proizvodnje. V decembru 1962 je bilo odobrenih 12 milijonov KZ Metlika kot obrok za obnovo v istem letu... Približno enak primer so doživeli pri KZ Bizeljsko. S togimi določili na natečajih spodbujamo k vrtvarjanju dejstev v elaboratih, račun pa plačuje nato družba! Kredit za obnovo vinogradov na Vinomeru naj bo samo začetek naložb v to področje! Upajmo, da bančniki ne bodo zavrnili prošnje za sredstva, s katerimi bo v Metliki zaradi obnove vinogradov treba opremiti proizvodno vinsko klet! Tudi takšne stvari se, žal, prerade dogajajo.

MILOŠ JAKOPEC

„Zora“ povečuje proizvodnjo in izvoz

V lesnopredelovalni industriji »Zora« v Crnomlju se zlasti v zadnjih dveh mesecih in pol odvijata proizvodnja z izredno silovitostjo. V omejenem času so naredili za okroglo 80 milijonov dinarjev izdelkov. Delajo v dveh izme-

nah — vsaka dela po 12 ur — ker so dobesedno zasuti z naročili. Kolektiv se trudi poslati v Skopje za gradnjo montažnih naselij čimveč kompletnih vrat s podboji, za katere so dobili naročilo. Z

kartonske embalaže. S to strojno opremo bodo nato v »Zori« lahko izdelovali obilo lesno galanterijo, po kateri je veliko povpraševanje na tujih tržiščih. Že v prihodnjem letu bodo lahko, če bo rekonstrukcija pravočasno opravljena, povečali vrednost proizvodnje na 800 milijonov dinarjev, približno polovico vsega za izvozili. Nato bi lahko izvažali za okroglo 300 tisoč dolarjev na leto. Upajo, da bodo dobili pri Jugobanki potrebne kredite, sredstva za udeležbo pa so že zagotovljeni.

Konkretna razprava o problematičnih podjetjih

14. novembra popoldne ob 16. uri se bosta v Crnomlju na skupni seji zbrala zbor delovnih skupnosti občinske skupščine in občinski sindikalni svet. Na seji bodo še enkrat pretresli realizacijo, ki je bila ustvarjena v gospodarstvu do konca tretjega tromesečja, in se posebej pomudili pri vseh delovnih organizacijah, ki planov niso uresničile. V razpravi bodo ugotavljali stvarne vzroke za takšno stanje. Na sejo bodo vabljene predstavnice iz vseh prizadetih delovnih organizacij. Takšno obliko razprave velja pohvaliti, saj bo prav gotovo imela veliko večji učinek kot pavšalno ugotavljanje v običajnih analizah na sejah občinskih skupščin. Razen vodstev prizadetih podjetij bodo na sejo vabili tudi predstavnike organov delavskega samoupravljanja.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

nekdanjo tovarno »Tisa« z Rakeka se pogajajo za odkup strojne opreme, ker se ta tovarna preusmerja v izdelavo

Vodstva in samoupravni organi so odgovorni za statute!

Dejavnost okoli pripravljavanja osnutkov statinov se je v črnomaljski občini po dolgem času le razvilela. Priprave so povsod že tako daleč, da je treba pričeti s sestavljanjem osnutkov. Doslej so osnutke izdelali v Splošnem trgovskem podjetju ter v Beltu, v ostalih delovnih organizacijah pa jih še nimajo. Naj omenim, da je v občini 14 obratov, katerih matična podjetja imajo sedeže izven črnomaljske občine. Ker gre tu za večje kolektive, je pričakovati, da bodo osnutki statinov pravočasno pripravljani. V teh obratih pa naj nato posvetijo kar največ pozornosti razpravi o osnutkih, ki jih bodo dobili iz matičnih podjetij.

Občinski sindikalni svet je že priredil seminar, na katerem so udeležencem iz manjših podjetij posredovali napotke in vodila za pripravo osnutkov. Politčne priprave in vse ostalo je že toliko dozorelo, da se je treba brez odlašanja lotiti stvarnega dela pri izdelavi osnutkov. To je naloga komisij, ki so jih v vseh delovnih organizacijah imenovali organi samoupravljanja. Komisijam v manjših organizacijah bo brez dvoma treba nuditi še veliko pomoči. Naloga je obsežna in odgovorna hkrati, povsod pa je vse preveč odlašanja in premalo resnosti in prizadevanj. Zakoniti predpisi določajo skrajne roke, do katerih morajo biti v vseh delovnih organizacijah statuti sprejeti in uveljavljeni. Za oboje so odgovorni tako v vodstvih delovnih organizacij kot v organih samoupravljanja. Ker je že skrajni čas in ker je bilo preveč odlašanja, ne bo odveč, če bodo v posameznih primerih imenovane komisije, ki so dolžne pripraviti osnutke, na odgovor. Vsi organi samoupravljanja naj vztrajajo pri zahtevi, da jim komisije za pripravo osnutka statinov poročajo na vseh zasedanjih, kako poteka delo in kako daleč je že.

Zaradi pomanjkanja strokovnjakov v občini je pričakovati, da v mnogih delovnih organizacijah pri izdelavi osnutkov ne bodo znali brez pomoči od drugod rešiti raznih problemov. Govorice, češ da bo zato treba za statute odšteti precej denarcev, so neosnovane. Kolektiv Splošnega trgovskega podjetja iz Crnomlja je osnutek statinov, kot smo omenili, izdelal. To je zasluga stalnega in prizadevnega dela komisije, ki je posamezne večje probleme reševala v sodelovanju z nekaterimi strokovnjaki iz Ljubljane. Vsa pomoč jih je veljala le 60 tisoč dinarjev!

Poseben problem so statuti v delovnih organizacijah s področja javnih služb. Strokovni odbor sindikata javnih služb je zato, ker so v teh delovnih organizacijah doslej naredili najmanj, na seji 4. novembra o tem posebej razpravali.

Ali davki res leže samo v krompirju?

Ob koncu tretjega četletja so davčni obvezniki trebanjske občine poravnali šele 57 odst. svojih obveznosti do družbe

V trebanjski občini so kmetje do 30. septembra plačali 57 odstotkov davkov, čeprav bi morali v tem času poravnati svoje obveznosti do skupnosti s 75 odstotki. Precej časa je zunaj tudi že četrta akontacija.

Z ozirom na to, da se proračunska sredstva ob počasni poravnavi davčnih obveznosti prepočasno stekajo v občinsko blagajno, bodo za čeli finančni organi še v tem mesecu z izterjavo četrte davčne akontacije in ostalih neporavnanih obveznosti. Vsega skupaj je torej treba poravnati še 43 odstotkov letošnjih davkov iz zasebnega kmetijstva.

Ugotavljajoč vzroke in težave, spričo katerih pride do zaostajanja, so odborniki kmetijske skupine v skupščini trebanjske občine na zadnji seji povedali, da bi

kmetje lahko plačali davke, če bi mogli prodati jesenske pridelke. Poudarjali so, da so kmetje letos pridelali velike količine krompirja, katerega bi radi prodali in poravnali davčne zaostanke, da pa pride do težav pri odkupu. Menili so, da je kmetijska zadruga v Trebnjem pokazala premalo elastičnosti pri odkupu.

V nasprotju s tem je pojasnilo kmetijske zadruge, ki trdi, da je pač napravila, kar je mogla. Da odkup ni potekel tako, kot bi bilo za dovoljivo, so krive najrazličnejše težave. Najprej: potrebno število vagonov, ki jih je zadruga naročila pri železnici, prihaja dokaj pozno, oziroma je kaj malo upanja, da bi jih dobili spričo objektivnih težav v železniškem transportu. Kljub temu je zadruga do 29. oktobra

odkupila od zasebnih kmetovalcev okrog 132 vagonov krompirja ter 42 vagonov semenskega krompirja, kar je še enkrat toliko kot lani. Letos je sama zadruga pridelala krompir na 57 ha. Največja ovira pri tem je pomanjkanje skladišč. Vse to in še dejstvo, da je letos povpraševanje po krompirju manjše kot prejšnje jeseni, je poglavitni vzrok, da odkup ni stekel tako, kot bi bil moral.

Zato je očitek, da edina kmetijska organizacija v občini ni dovolj pripravljena na odkup s kmetovalci, s katerimi kooperira, in z ostalimi samostojnimi kmetijskimi pridelovalci, precej hud. V

nečem pa vendarle drži trditve odbornikov: da je bila zadruga pri tem premalo iznajdljiva. Bržčas tudi drži, da se s podobnimi vprašanji srečujemo leta in leta, zlasti odkar velja, da je krompir najvažnejši pridelek občine. Ker lahko pričakujemo, da bo vprašanje skladišč in ostalih zmogljivosti s transportom vred še pereč problem, se bo treba za vse kasnejše krompirjeve in bogate letine ostalih pridelkov nedvomno drugače pripraviti kot tokrat. Obe, da bo zadruga naposled ne prišla do primernih skladišč, so dokaj lepi, prav pa bi bilo, ko bi ta kmetijska organizacija osnovala tudi svoj transportni park.

Jedro vprašanja, ki smo ga načeli, je torej v plačevanju davkov, težave, omenjene v zvezi z odkupom kmetijskih pridelkov, pa so bile bolj drugotnega pomena. Ne nameravamo trditi, da so obveznosti kmetijskih pridelovalcev do skupnosti majhne, hočemo le poudariti, kaj je že zdavnaj znano: da zna vsak dober gospodar priti do

Zasebna gradnja stanovanjskih hiš cvete marsikje, pa tudi v Trebnjem. V Trebnjem je na hribu nad občinskim poslopjem nastal že cel drevored manjših stanovanjskih hiš. Tak drevored pa se povečuje tako, kot vidimo na sliki.

načina, kako bo najlažje odpravil težave. Zato tudi ne drži popolnoma trditve, da zaradi odkupa krompirja kmetje ne morejo plačati davkov. Leto je dolgo štiri četletja, zato že ob novem letu razmislimo, kako bomo zbrali denar in ga namenili za poravnavo obveznosti do skupnosti!

sredstev, s pomočjo katerih finansira občina šolstvo in podobne panoge. Z zaostajanjem oziroma počasnim dotokom teh sredstev lahko pride do občutnih težav v panogah, ki služijo celotni skupnosti, tudi kmetom. Ob dolžnosti, da je treba družbene dajatve odvajati pravočasno in točno po odredbi, pa se spomnimo, da ima tudi občina svoj letni plan, ki ga mora izpolniti. I. Z.

Vrsta novih odlokov

Oba zbora skupščine trebanjske občine sta 30. oktobra razpravljala o reorganizaciji gozdarstva, urejanja mestnih zemljišč, dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, problematiki trgovine in vrsti odlokov in odločb. S katerimi rešuje občina najrazličnejše probleme svojega gospodarstva in ostalih dejavnosti.

Najprej so odborniki po živahni razpravi potrdili sklep, da se vsi gozdovi na področju trebanjske občine pripojijo k VIII. gozdnogospodarskemu območju, katerega sedež je v Novem mestu. Pripojeni del naj tvori samostojen gozdni obrat. V Koritniški gmajni je urejen gozdni nasad iglavcev na 63 ha, s posebno odločbo, sprejeto na tej seji, pa oba zbora skupščine v Trebnjem potrdila obseg investicijskih stroškov za gojevni in vzdrževanje 200 ha tega nasada, ki ga urejuje kmetijska zadruga v Koritniški gmajni. Investicije za 1 ha nasada znašajo okrog 467.000 dinarjev. Nadalje so bili v razpravi gradbeni okoliš mestnih naselij Trebnjega, Mirne in Mokronoga. Končni sklep v zvezi s tem ni bil sprejet, ker so na predlog nekoga odbornika zahtevali podrobnejše obrazložitve. Izredno važen pa je odlok o prispevku za odvažanje smeti in odpadkov v Trebnjem. Dovoljenja v zvezi s tem izdaja Komunalno podjetje, ki tudi izbira sredstva, predvidena po odloku.

S posebnim odlokom je urejeno zaračunavanje geodetskih in katastrskih storitev, ki jih za najrazličnejše naročnike opravlja katastrski urad v Trebnjem. Odlok velja zlasti za tista dela, ki niso v javnem interesu. S posebno odločbo pa je urejena geodetska izmera novih stavb in drugih objektov ter podzemnih komunalnih naprav. Glede nove izmere predela, ki meji na k. o. Medvedje selo, je bilo treba popraviti mejo med k. o. Trebnje in k. o. Medvedje selo in sprejeti ustrezen odlok. Popravek je narekovalo dejstvo, da spada omenjeni predel že v neposredni okolici Trebnjega.

Sklep o dodatnem prispevku zdravstvenega zavarovanja je bil sprejet na skupščini.

TREBANJSKE NOVICE

Območje občine je za socialno zavarovanje v Novem mestu, predvideva nove dodatne stopnje (od 2,5 do 4 odstotkov) na osnovi, po katerih se obračunava osnovni prispevek zdravstvenega zavarovanja.

Obširna razprava je bila o trgovskem omrežju v občini. Po mnenju odbornikov naj bo pri ureditvi tega vprašanja edino merilo — zadovoljevanje potreb potrošnikov. Kdo bo to vprašanje rešil: ali domača ali tuja podjetja, ni važno, ker je treba predvsem upoštevati kvaliteto trgovskega poslovanja in zagotovitev zadostnih zmogljivosti. Ko so razpravljali še o nekaterih problemih, o katerih pišemo v drugih sestavkih, so določili mesečne nagrade predsedniku in podpredsedniku skupščine, rešili nekaj premoženjskopравnih zadev, dali poročevne izjave in imenovali nekaj odborov.

MIRNA: prve lopate za zdravstveno postajo

V kratkem bodo na prostoru, ki je določen za novo zdravstveno postajo na Mirni, zasadili v zemljo prve lopate. S tem uresničuje trebanjska občina nedavno sprejeti sklep o čim prejšnji in kvalitetni ureditvi zdravstvene službe v tem kraju.

Tovarna svinčnikov v Zagrebu je letos prodala na tuje trge približno za 200.000 dolarjev svojih izdelkov. Pred kratkim je podjetje dogradilo nov objekt in ima še več možnosti za izvoz. Trenutno izvažata tovarna svinčnikov okrog 45 odstotkov svojih izdelkov.

... V neprestanih bojih so njeni borci z upornim duhom davnih dedov svojo kri polagali v temelje nove Titove Jugoslavije» piše na spominskem kamnu SNOUB »Matije Gubca« pri Trebnjem. Kot številni spomeniki NOB je bil tudi ta za letošnji dan mrtvih lepo okrašen

TUDI TREBNJE PODPISNIK

Skupščina trebanjske občine je na zadnji seji sprejela odlok o ustanovitvi ekspoziture Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela. Ustrezni zavod, ki ima sedež v Novem mestu, opravlja delo za novomeško, trebanjsko, črnomajško in metliško občino, ki so hkrati tudi njegovi finansirji.

»KEMO OPREMI« 15 milijonov

Podjetje »Kemo oprema« v Trebnjem je zaposlilo za kredit 15 milijonov dinarjev, ker namerava povečati proizvodne prostore. Poročevno izjavo k temu posojilu je dala skupščina trebanjske občine 30. oktobra.

Novi šolski odbori

Skupščina trebanjske občine je imenovala svoje člane za šolske odbore v Mokronogu, na Mirni, v Vel. Gabru, Sentrupertu in Trebnjem.

Odbori za športne objekte

Na Mirni bodo v glednem času nastali nekateri pomembni športni objekti. O smučarski skakalnici smo že poročali, predvideno pa je tudi športno letališče na Rakovniku pri Mirni. Člani odbora za izgradnjo teh objektov so že imenovani.

V vsako hišo: DOLENJSKI LIST!

V bršlinski mesnici malo manj kot pol milijona primankljaja

Za poslovanje mesnice v Bršlinu je bil lani maja imenovan Stane Saje, mesarski pomočnik z daljšo prakso, za katerega je vodstvo Mesarije menilo, da mu lahko zaupa samostojno delovno mesto. Bil je eden najboljših mesarjev v Novem mestu, in res se je v prvih dveh mesecih poslovanja obnesel. Vsakomešeni obračun, ki ga je za maj in junij predložil v pisarni Mesarije, je pokazal, da je bilo poslovanje brez vsakih spodrsiljavev. Mesec dni kasneje pa je bilo po obračunu za 190.000 din primankljaja, konec avgusta pa je manjkalo že 446.571 din. Ta vsota, ki predstavlja v mesu dva vola in pol, je dala slutiti Sajejeto nepoštenost. Mesarija je zadevo prijavila in te dni se je Stane Saje znašel pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu.

Prebrisani mesar nikakor ni hotel priznati, da bi si od manjkajoče vsote karkoli prilaštil, in je tvezel vse mogoče stvari.

Ne vem, kako je prišlo do tega, jaz nisem bil sposoben za to delovno mesto. Sem klavec, in ne mesar. Matematika in fizično delo — to je dvoje. Manj robe so mi pripeljali, kot je bilo na dobavi.

Anton Hrvojić v priporu

Varnostni organi so nedavno pripravili Antona Hrvojića, ki je v Novem mestu in njegovi neposredni okolici letos med 3. septembrom in 3. oktobrom zagrešil nekaj vlovov. Ko je delal te prekrške, se je družil s Cigani v Prečni. Tam so v njegovem taborišču našli več predmetov: sekire, plašč, ključavnico s ključem, pregrinjalo, kuhinjski nož, nekaj suknjičev, vetrovko, več parov nizkih ponošenih čevljev in dežnik. Cigani so Hrvojića štittili, dokler ga varnostni organi niso našli in aretirali.

Do zdaj so ugotovili lastnike le za nekaj predmetov. Da se ugotovi lastništvo ostalih predmetov, naj se javijo na postaji LM v Novem mestu vsi, ki so kaj pogrešili v času med 3. septembrom in 3. oktobrom.

Pregledovati nisem utegnil, ker je bila večja tehtnica pokvarjena, pri prevzemu mesa pa nisem mogel biti navzoč, ker sem moral mesnico odpirati že ob 6.30. Čisto po nedolžnem stojim tu! Nisem več v računanjju. Imam občutek, da so me odgovorne osebe nalašč postavile na to delovno mesto, da bi »nastradal«. Vedel sem, kaj se v matičnem podjetju dogaja... zato da bi »zatušal« svoje. Zamrzili so me, ker sem se vedno potegoval za delavce?

Takele je stresal kar na debelo, izkazalo pa se je, da v vsem tem ni niti kančka resnice. Več mesarjev in blagajničarka podjetja so povedali, da so Sajeta postavili na odgovornejše mesto zato »ker je bil dober računar in praktika, in da ni nihče nič imel proti njemu. Da bi se obtoženec temu upiral, ni nihče nikdar slišal.

Direktor Mesarije je povedal, da izgovor glede pokvarjene tehtnice ne drži, ker bi jo podjetje takoj dalo popraviti, če bi Saje o tem le znil, pa ni. Je že vedel, zakaj ne! Pozval je obtoženca, naj pred sodniki pove, kaj ve o nepravilnostih v podjetju, pa ni dobil odgovora. Povedal je tudi to, da je z obtožencem sam govoril in mu svetoval.

NESRECE

Pažar na hladilniku: več milijonov škode

Na avtomobilski cesti je pri Dobruški vasi 4. novembra okrog 17. ure popolnoma zgorel hladilnik beogradskega podjetja »Transpede«. Voznik Ivan Janković je z njim peljal več ton brazilske kave in limon. Nenadoma je razneslo gumo, ki se je pod pritiskom vnela in povzročila požar. Škoda je za več milijonov. Voznik je po nesreči pobegnil.

Fremikalni mehanizem odpovedal

V Brusnicah pri Novem mestu je 3. novembra ob 17.30 zavozil s ceste v potok Brusničica tovornjak NM-14-62, ki ga je vozil Anton Božić. Med vožnjo je odpovedal fremikalni mehanizem, zaradi česar se je vozilo snalo v vodi. Škoda so ocenili na 200.000 dinarjev.

naj prinese manjkajoči denar v pisarno in da bodo stvar uredili doma, brez sodišča. Sajeta z denarjem pa ni bilo. Tri mesece so ga čakali, čeprav ne bi smeli! (Mimogrede povedano, je tudi za tako prikrivanje predvidena kazen.)

Kljub temu je Saje vztrajno tajil, da bi si denar prilaštil, spričo nasprotnih dokazov pa mu ni bilo mogoče verjeti. Senat pod predsedstvom sodnika Antona Beleta je ob upoštevanju dejstva, da je bil obtoženi že šestkrat kaznovan(!), od tega trikrat zaradi podobnih kaznivih dejanj, izrekel sodbo: 3 leta strogega zaporja in povračilo škode v znesku 446.571 din. Zoper njega so izrekli tudi varnostni ukrep o prepovedi opravljanja službe, ki je vezana s samostojnim razpolaganjem družbenega premoženja, za dobo petih let.

Odlok pod motiko

Med urejevanjem grobov na pokopališču v Podbočju je 29. oktobra ena izmed žensk pri iskanju humusa ob severnem zidu z motiko zadela v glavo mrtvega otroka, ki je bil pokopan okrog 20 cm globoko. Kasneje so ob navzočnosti milicnikov in zdravnika dr. Frilana truplo izkopali. Po plenilih in načinu povijanja so sodili, da je bil otrok rojen v ljubljanski porodnišnici. Takoj so ga prepeljali v Ljubljano, kjer bodo ugotovili vzrok njegove smrti. Sodeč po dosedanjih ugotovitvah, je precejšnja možnost, da je otrok umrl nasilne smrti. J. S.

Ali res čakamo nesrečo ob Sotli?

Most čez Sotlo pri Rakovcu je že dolgo tako slab, da je vsak prehod (zlasti v mraku) negotov. Deske na njem so preperle, na več mestih pa so se pojavile luknje. Most, ki povezuje slovenski in hrvaški breg, že dolgo kliče po popravilu. Se pred zimo bi bilo treba zamenjati nekaj podnic in prekriti luknje. Z malo dobre volje bo mo mpreprečili prenekatere nesrečo. D. V.

Iz nalog sanitarne inšpekcije

Sanitarni inšpektor v Novem mestu, ki opravlja svojo dolžnost tudi v trebanjski, metliški in črnomajški občini, bo v novembru in decembru letos pregledal vse gostinske obrate. Akcija bo izvedel na podlagi zahtev o minimalni ureditvi gostinskih lokalov, na ta način bo možno ugotoviti, kako se gostinstvo pripravlja za prihodnjo turistično sezono v letu 1964. Razen tega ima inšpektor letos na vrsti še ogled šolskih kuhinj v vseh štiri občinah, kakor tudi delno ogled pokopališč. Med drugim bo ugotovil, ali so šolski otroci z učnim osebjem vred zdravniško in sistematsko pregledani.

Oče in mati pokojnega narodnega heroja Martina Kotarja-Marjana in ostali gostje, zbrani na zadnji slavnostni seji občinske skupščine Novo mesto v šentjernejskem prosvetnem domu

Pomembno družbeno delo RK

Nedeljskega pletala občinskega odbora RK Novo mesto sta se poleg vabljenih predstavnikov krajevne organizacije RK udeležila tudi predsednik občinskega odbora Socialistične zveze Novo mesto Slavko Dokl in tajnica OO RK Ljubljana Iva Albreht. V poročilih in v razpravi na plenumu je prišlo do izraza sicer skrito in na videz neopazno, pa vendar družbeno zelo pomembno delo organizacije RK v novomeški občini. Govorili so največ o zdravstvenem prosvetljanju in o krvodajalski službi. Organizacija RK že vrsto let prireja na področju, v mestih in v oddaljenih zdravstvenih tečajih, na katerih udeležence seznanja z vsem, kar mora človek vedeti o svojem zdravju in o tem, kakšno naj bo okolje, v katerem živi, da bo ostal zdrav. V naši družbi uredivi je glavni in končni cilj vsega, kar gradimo, osvoboditev človeka. V želji doseči to, težimo k socialnemu, telesnemu in umskemu zdravju ljudi, saj bodo samo, če so takšni, lahko uresničevali odgovorne naloge v proizvodnji in pri razvijanju gospodarstva.

Ni prostora, da bi naštevati množico predavanj in tečajev, ki jih je v občini priredil po vojni RK. Ugotovimo lahko le to, da so vsa predavanja in vse, kar je organizacija RK storila, pripomogla k prosvetljenosti naših ljudi, ki je zlasti na vasi čedalje bolj občutna. Ljudje si želijo vedno novih tem in so vedno bolj zahtevni, stvari, o katerih se jim pred leti še sanjalo ni, pa se jim zde same po sebi umevne. Mimogrede naj omenimo samo tečaj prve pomoči, prirejane v mnogih podjetjih. Kolikšna je korist, homo laze presoditi, če pomislimo, koliko nesreč pri delu se primeri v naših obratih in kako važno je to, ali je prva pomoč nudena res tako, kakor mora biti. V šolskih mlečnih kuhinjah v šolah v občini se hrani

približno 6500 otrok. Za te kuhinje skrbi predvsem RK, v letošnji akciji zbiranja sadja za vlaganje pa so v okviru RK zbrali sadja in ozimnice za nekaj manj kot milijon dinarjev.

Krvodajalstvo je tretja pomembna naloga, za katero skrbi RK. V novomeški občini zbera aktivisti RK vsako leto 2000 krvodajalcev, ki nudijo bolnišnici za njene potrebe 376 litrov krvi. S to krvjo je rešenih na stotine življenj. Pomislimo, koliko socialnih problemov bi nastalo, če ne bi kri krvodajalcev obujala k življenju v bolnišnicah, in kolikšna sredstva bi morala družba nato plačevati!

Na plenumu so se pogovorili o krvodajalstvu, o zdravstvenih tečajih, ki bodo po krajevnih odborih v prihodnjih mesecih, o šolskih mlečnih kuhinjah in tudi o pomoči, ki jo je organizacija RK zbrala za Skopje. Ob koncu plenuma je sprgovoril tudi predsednik OO SZDL tov. Slavko Dokl, ki je med drugim dejal: »Presenečen sem nad vašo razpravo in nad tihim, skromnim, toda družbeno zelo pomembnim delom, ki ga opravljate. Zdi se mi, da ste v svojih zahtevah po pomoči družbe včasih preskromni. Organizacija Socialistične zveze pa vam bo v bodoče nudila več moralne pomoči!«

Nad 400 tisoč nočitev v Dolenjskih Toplicah

Glavna zdraviliška sezona gre polagoma h koncu, prav tako pa se zmanjšujejo obiski izletnikov. To leto je bilo v tem oziru zelo bogato, precej tudi na račun slavlja v Kočevju in Dobrniču.

K razvoju turizma je pripomoglo tudi boljše ustrezno poslovanje. Turistično društvo je namreč letos odprlo svojo pisarno, kjer so dajali najrazličnejša pojasnila in navodila domačinom in tujim gostom. Turistično društvo je v parku uredilo sprehajališča, nova pota in podobno, s čimer pa bo v prihodnje še nadaljevalo in gostom omogočilo največje udobje. Med

drugim je markiralo pot k nekdanji keltski naselbini, ki je še dobro ohranjena. Blizu nje je tudi večja podzemna jama, ki pa še ni raziskana. Tudi drugih znamenitosti so polne Dolenjske Toplice, čemur bo turistično društvo v prihodnje posvečalo večjo pozornost.

Letos so se prenočitvene zmogljivosti povečale na več stanovanj za turiste in ostale goste. Nove sobe za turiste bodo tudi v dveh nadstropjih, ki jih urejajo na zdraviliškem poslopju. V zasebnih hišah je tako že 53 sob s 110 ležišči za turiste. Do konca oktobra letos so zabeležili kar 5202 nočitvi. Med gosti je prenočilo 80 inozemcev. V zdravilišču pa se je letos mudilo 1785 gostov. Povprečno so se zadržali 21 dni, pa tudi dlje. Skupaj je bilo letos v Dolenjskih Toplicah nad 400.000 nočitev.

D. G.

Več odločnosti pri vsem delu!

Nekaj pripomb ob letnih konferencah osnovnih organizacij ZK

V oktobru je imel večji del osnovnih organizacij ZK v občini Novo mesto letne konference, na katerih so pregledali delo Zveze komunistov od zadnjih letnih konferenc ter izvolili nova vodstva.

Pestra dejavnost ZK in vrsta dokumentov, ki so bili sprejeti v najvišjih organih ZK, je dobila svoj odraz tudi na letnih konferencah. V poročilih in razpravah so člani ZK kritično ocenjevali svoje delo in izvajanje stališč ter sklepov tako višjih organov ZK kakor tudi OO ZK. Ni mogoče na skupni imenovalec zbrati vse probleme, predloge in pobude, ki so bili nakazani ob letnih konferencah. Ena od splošnih ugotovitev pa je, da se člani ZK zavedajo svoje družbene odgovornosti za usmerjanje in uveljavljanje vseh pozitivnih družbenih procesov ter odstranjevanje negativnih pojavov, ki v tej ali drugi obliki zavirajo splošni družbeni napredek, kvarijo odnose med občinami in proizvajalci, zavirajo hitrejši razvoj materialne osnove in podobno.

Kot kritično pripombo na splošno lahko omenimo, da se iz poročil in razprav v posameznih primerih vse preveč kaže pesimizem in lastna nemoč za reševanje določenih problemov ali z drugimi besedami povedano: kaže se nesposobnost članov ZK, da bi probleme hitro in energično reševali, pa naj se ti problemi javljajo v proizvodnji, organizaciji dela, kadrovskih vprašanjih, nagrajevanju itd. Vse preveč se ob teh problemih iščejo vzroki izven lastne organizacije in kot taki ostajajo nerešljivi.

V osnovni organizaciji ZK Novoles Straža so čla-

ni ZK na letni konferenci kritično ocenili položaj proizvodnih obratov v Straži (vezane plošče, parketarna, žaga, mehanična delavnica). Vrsta problemov proizvodnega, organizacijskega in kadrovskega značaja ostaja nerešenih iz enostavnega razloga, ker komunisti ostajajo ob njih nemočni, bojijo se sankcij, kajti v kolektivu se ne razpravlja o tem, kaj je postavila konferenca ZK v podjetju, ampak se išče tisti, ki je pisal zapisnik, in tisti, ki je diskutoval ter se zavzemal za določene pozitivne rešitve. Takšen malodušen odnos je opaziti tudi v nekaterih drugih OO ZK, n.p.r. v kmetijstvu (KO Šentjernej, KO Novo mesto), kjer so številne reorganizacije v kmetijstvu povzročile določeno dezorganizacijo kadrov, ki delajo v teh gospodarskih organizacijah.

V tem primeru vse preveč iščejo »grešnega kozla«, ki naj bi bil kriv za vse, kar je slabega na tem področju, namesto da bi iskali najboljše rešitve, da se stanje izboljša.

Največ nejasnosti o delu ZK in glede vsebinskega dela se kaže v teritorialnih OO ZK. Te osnovne organizacije z ozirom na

njihovo interesno zelo heterogeni sestav nimajo direktnega vpliva na reševanje posameznih problemov ter se zaradi tega izgubljajo v razpravah o nepomembnih zadevah ali pa se zaradi nepoznavanja posameznih problemov znajdejo na kritikastriških pozicijah. Potrebno bo, da vodstva teritorialnih OO ZK usmerijo delovanje članov ZK v idejno raziščevanje posameznih družbenih pojavov, v konkretnem delu pa usmerjajo člane ZK v delo prek aktivov, ki naj obravnavajo specifične probleme (krajevne skupnosti, varstvene ustanove, organi družbenega upravljanja, krajevne organizacije SZDL itd.). Pri tem vse bolj dobiva svoje mesto tudi delovanje ZK v občini kot celoti na posameznih področjih dela (aktivni članov ZK s posameznih področij).

Letne konference članov ZK v občini dajejo na osnovi opravljenega dela ter nalog ZK nadaljnjo orientacijo organizacijskemu in vsebinskemu delu ZK v občini; ta pa naj pogumno rešuje probleme, nastajajoče ob gospodarskem in sološnem napredku v občini.

Franc Beg

Novice iz Šmarjeta

● 27. oktobra je imel KO ZVVI v Šmarjeti občni zbor. V poročilu je predsednik Tone Barborič omenil potovanje predsednika Tita po Latinski Ameriki in ZDA, zatem pa v delovnem poročilu podčrtal delo organizacije v preteklem obdobju. Povedal je, da je organizacija vse naloge vestno opravila in pohvalil člane, ki so se udeležili izletov po Štajerski, Primorskem in Dolenjski. Udeleženci zbora so sklenili, naj bi čimprej ugotovili zdravstveno stanje invalidov in koliko je zanje prostih mest na razpolago, da ne bi posamezniki zaman hodili od zdravnika do zdravnika. Pogovorili so se tudi o socialno ogroženih invalidih in predlagali, naj bi jim pomagali vsaj z drvmi za kurjavo. Izvolili so nov upravni in nadzorni odbor, zatem pa je bil skromen prigrizek.

● Organizacija ZKB NOV Šmarjeta tudi letos svečano komemoracijo s programom, ki ga je izvedla šolska mladina s pomočjo krajevnih organizacij. Položili so žalni venec, posebna delegacija pa je odnesla žalni venec tudi na grobnico v Slapih.

● V Šmarjeti so se na letošnji občinski praznik še posebno pripravili. Lepo so očistili naselje in postavili na trgu v Šmarjeti mlajš delavsko zastavo.

Bili so v ... ni

Dijaki II. letnika novomeškega učiteljskega so si 31. oktobra ogledali jeseniško železarno, v kateri jih je še posebno zanimal proces pridobivanja belega surovega železa. Med drugim so obiskali tudi muzej, v katerem so se še bolj seznanili z načinom pridobivanja železa iz rude in napredkom železarnstva sploh. Znanje, ki so ga pridobili na ekskurziji, bodo učiteljskežniki s pridom uporabili pri poučevanju otrok, ko bodo odšli v poklic. J. P.

Novomeška kronika

■ V okviru tekmovanja vojnih zabavnih orkestrrov je v počastitev dneva JLA Dom JLA v Novem mestu priredil 3. novembra »Koncert zabavnih in plesnih melodij«. Razen zabavnega orkestra so pred številnim občinstvom, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, nastopili tudi pevci: Tajta Gros, Majda Udovič, Cveta Guček, Milan Zucalič, Aleksander Dragič in Zvonimir Mavrin. Strokovna žirija je prireditev dobro ocenila in svetovala organizatorjem, naj z naščudiranim programom gostujejo še v nekaterih večjih krajih v bližini Novega mesta.

■ Zastopstvo »Singers« priredi 12. novembra v Novem mestu nov tečaj za spoznavanje mehanizma šivalnega stroja, šivanja in krojenja. Tečaj bo trajal dva meseca, vodila pa ga bo strokovna učiteljica. Tovarišice, ki se zanj zanimajo, se lahko vpišejo vsak ponedeljek od 17. do 21. ure na Cesti komandanta Staneta 20.

■ Zadnji dan pred občinskim praznikom so stari leseni plot tik Furlanove hiše na Cesti komandanta Staneta, ker je bil zaradi dotrajanosti že v spotliko, zamenjali z novim. Sedanje deske, nekoliko višje od prejšnjih in preplejene s letaki, pa so, upamo, le začasno namestiti. Tu je namreč naravnost idealen prostor za večjo stavbo z modernimi trgovskimi lokali.

■ Dedek Mrz je napovedal svoj prihod. V izločki prodajalne Mladinske knjige so se razobesili okraske za novoletno jelko. Letos so se dovolj zgodaj založili s temi blazoni, imajo pa da ga je to

liko, da okrasov tudi okoli novega leta ne bo zmanjkalo.

■ DPD Svoboda »Dušan Jereb« bo priredilo v soboto zvečer ob 19.30 v DLP slavnostno predstavo Millerjeve drame »Vsi moji sinovi«, s katero so novomeški igralci gostovali na Hvaru in dosegli v jugoslovanskem merilu 3. mesto. Na tej slavnostni predstavi, ki ji bodo prisostvovali člani festivalne žirije, člani odbora hvarskega festivala, predstavniki Zveze Svoboda SRS in predstavniki domačih forumov, bodo Novomeščanom svečano izročili nagrado. Čisti dohodek prireditve je namenjen nesrečencem iz Skopja.

■ Gospodinjje so se v ponedeljek na živilskem trgu spet razburjale zaradi predragih jajc. Kmetice so vztrajno zahtevale 50 din za jajce, le nekatere so v kasnejših urah za 2 ali 3 din popustile. Jajbolka so tokrat večinoma 60 din, kostanj 60 din, krompir 35 do 40 din, hruške 80 din, mleko 60 din, sipek 80 din liter, paprika 100 din kg, fižol 140 din liter, solata 120 do 130 din, krožnik kislega zelja ali repe 60 din, dunatski ohrovt 100 din kg, med 550 din kg. Za merico radiča, špinacle ali motovilca so zahtevali 50 din, za fižol orehov 160 din in za kilogram grozdja 140 do 180 din.

■ Gibanje prebivalstva: rodili sta: Astija Lalič iz Ulice talcev 12 — Nadjó, Olga Tutin z Ljubljanske ceste — Stanislava. — Porok in smrti ta teden v mestu ni bilo. — Ponesrečili se je Zoran Milošević, ki se je z vročim mlekom napolnil vratu.

■ Te dni so v zagrebški tovarni »Rade Končar« izdelali petstoti ladijski generator za Jadransko linjsko plovo. Od 1959, ko je tovarna začela izdelovati sinhrone ladijske generatore, do zdaj znaša vrednost izdelkov 4 milijarde 500 milijonov dinarjev.

V klubu družbenih organizacij v Šentjerneju je bila 29. novembra odprta razstava partizanskega tiska. Na sliki: narodni heroj Franc Kresc-Coban in ljudski poslanec Stanislav Dolenc z zanimanjem ogledujeta razstavalne eksponate

ODLOK O KANALIZACIJI

Svet za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občinske skupščine Novo mesto je na tretji redni seji obravnaval osnutek odloka o kanalizaciji, o predlogu, katera naselja naj se štejejo za mestna, ter rešil več vlog gospodarskih organizacij in zasebnikov.

Odlok o kanalizaciji, ki ga je medtem občinska skupščina že sprejela, določa med drugim, da se mora vsaka stavba ali stavbno zemljišče na območju kanalizacije priključiti na kanalizacijo. Tam, kjer je kanalizacija, ni dovoljena gradnja greznic. Za priključek na kanalizacijo se plača za eno stanovanjsko stavbo enkratni znesek 10.000 dinarjev, za stavbe z več stanovanji za prvo deset tisoč, za ostala pa po 5.000 dinarjev. Za priključek poslovnih stavb se plača 50 din od m², najmanj pa 20.000 dinarjev. Za uporabo kanalizacije plačujejo vsi uporabniki prispevek v višini 25 odstotkov vodarine, ki jo plačujejo za porabljeno vodo. S temi prispevki bo nekoliko lažje vzdrževati kanalizacijo v obstoječih in graditi novo.

Kot mestna naselja pride v občini v poštev pet krajev: Novo mesto z ožjim okolišem, Šentjernej, Dolenjske Toplice, Zužemberk in Straža z ožjo okolico. Vsekakor bi kazalo kot mestno področje šteti tudi Otočec in Šmarješke Toplice. O tem bo moč dokončno sklepati, ko bodo izdelani elaborati o vplivnih območjih. Predvsem bo potrebno upoštevati tudi perspektivni razvoj posameznega kraja.

Na seji je bilo poleg tega, da se tudi strokovni kolegij bolnišnice Novo mesto strinja s prvo varianto o gradnji ceste mimo bolnišnice, ki jo od mostu čez Težki potok za bolniškimi objekti vodi preko Krko. Rekonstrukcija ceste Smihel-Kandiža, ki bo omogočila na vrsto vertikalno, v prihodnje leto, bo speljana s prvo varianto.

KK PIONIR: TRETJI V DRŽAVI!

V soboto in nedeljo je v Celju tekmovalo 24 najboljših ekip iz vseh republik na kegljskem državnem prvenstvu v borbenih igrah. Nastopilo je tudi prvih šest ekip s prvenstva Slovenije, med njimi Pionir. Pionirju in Celju je pripadla naloga rešiti ugled slovenskega kegljanja ter se vrinit med hrvatske klube na vrhu lestvice. Pionir je igral v skupini z domačini (Celjem), Bratstvom (Zagreb) in Lučkim radnikom (Reka). Tekmovalci so se zagrizli že takoj v prvem setu. Za primerjavo naj navedemo samo rezultate vseh setov v prvi igri: 79, 93, 72, 72, 77 in 98. Odlična igra je Pionirju prinesla nov dolenski rekord 491 kegljev. (Tudi prejšnji rekord 475 kegljev je imel Pionir.) Rezultat je nenkrat porinil Pionirja v ospredje in je postal kandidat za prvo mesto.

Pionir je nadaljeval z odlično igro ter dosegel lep rezultat 442 kegljev. Nato je nastopil na drugi stezi. Končni rezultat je bil 415. Tako je Pionirju po treh nastopih manjkalo do prvega mesta še 455 kegljev in je ostal kandidat za eno od prvih mest. To je spoznala tudi celjska publika in je vneto navijala za Pionirja, kajti njihov domači klub je zaostal za celih 100 kegljev.

V četrti tekmi je Pionir dobro začel in je v treh setih dosegel 229 kegljev. Vendar je četrti set pokazal, da se še ne more meriti s klubi, ki imajo štiri in osemstozna kegljišča. Tako je dosegel 52 kegljev, v celotni igri pa je 412 kegljev.

Skupno je Pionir v štirih igrah dosegel 1760 kegljev in je rezultat z republiškega prvenstva popravil kar za 61 kegljev. S tem se je uvrstil na odlično tretje mesto v državi in prehitel vse slovenske klube. To je največji uspeh dolenskega kegljanja, čeprav dela v nemogočih pogojih. Kdaj bodo imeli merodajni občinski forumi poslušati za novomeške kegljace ter omogočiti gradnjo štiristoznega kegljišča, ki ga ima že skoraj vsak

malo večji kraj, kot n. pr. Ribnica, Kočevje, Domžale, Jarše, Nova Gorica, Mežica itd.?

Sedaj pa se o tekmovalcih, ki so dosegli tretje mesto v državi, in njihovih uspehih: Krušič 169 kegljev, Murn 185, Mržak 187, Vesel 207, Legiša 162, Stepec 170, Hren 184, Romih 157, Juntex 184, Filipčić 156. Pohvaliti je treba

celo ekipo.

Za konec še vrstni red ekip: 1. Grmošiča 1802, 2. Susedgrad 1774, 3. PIONIR 1760, sledijo: Graficar - Osijek 1744, Medveščak 1739, Medvedgrad 1734, Konstruktor 1732, Bratstvo 1717, Kranjska gora 1704, Elektro Zg. 1700, Lučki radnik 1663, Triglav 1662, Celje 1653, Rudar 1647 itd. (en)

Prihodnjič: nagradna anketa!

Vse ljubitelje športa in telesno-vzgojne delavce na našem področju opozarjamo, da bomo prihodnji teden objavili razpis nagradne ankete za

NAJBOLJŠEGA ŠPORTNIKA

na Dolenjskem, v Spodnjem Posavju in Beli krajini. Naši bralci bodo lahko sami izbrali pet najuspešnejših športnikov letošnjega leta, katere bomo skromno nagradili, najboljši pa bo prejel pokal našega uredništva v trajno last.

Tekmovanje športnih ekip brežiških sindikalnih podružnic

Kakor smo že poročali, je občinski sindikalni svet organiziral športno tekmovalstvo med sindikalnimi podružnicami v počastitev občinskega praznika. Tekmovanje je vodil poseben odbor, medtem ko je bilo tehnično vodstvo v rokah vodij posameznih športnih panog. Pokrovitelj tekmovalstva je bila občinska zveza za telesno kulturo.

Upamo, da bo prihodnje leto krog tekmujočih sindikalnih podružnic še večji in doseženi še boljši rezultati. I. V.

TEK 29. OKTOBRA

Med številnimi športnimi prireditvami v okviru praznovanja občinskega praznika v Novem mestu je bil izveden tudi tek po ulicah Novega mesta. To tekmovalstvo izvajamo že več let in je že tradicionalna prireditev. Na letošnjem teku je bila slabša udeležba, ker je bil organiziran na delovni dan, zato tekmovalci od drugod, razen iz Krškega, niso prišli. Pogrešali smo predvsem tekmovalce iz naših delovnih kolektivov, pripadnike JLA in Ljudske milice. Cilj tekmovalstva je bil na Glavnem trgu, kjer je takrat igrala godba na pihala, zato je bilo nekaj več gledalcev.

Pri tekmovalkah v teku na 600 metrov je bila najboljša Jelka Hude, ki je že vrsto let zmagovalka v tej panogi. Sledila ji je Joža Rogelj - ta bo z marljivo vadbo lahko dosegla še lepe uspehe - na tretje mesto pa se je uvrstila Majda Ferbar, učenka novoustanovljene šole za zdravstvene delavce v Novem mestu.

Zmaga in poraz na tujem

PARTIZAN (CRNOMELJ) : SVOBODA (LJUBLJANA) 8:5 (2:4)

PARTIZAN (CRNOMELJ) : PARTIZAN (MEDVODE) 9:19 (5:7)

Ekipa iz Crnomlja je odpotovala v goste brez rutiniranih starejših igralcev, zato nismo pričakovali uspeha. Igra sama je sicer v začetku kazala na uspeh, zatem pa so Crnomalci postali neucinkoviti in prepustili gostiteljem dve točki. J. S.

Po en pokal ŽELEZNIKI in PIONIRJU

Na svečanem zaključku letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine so 27. oktobra podelili po en pokal trgovskemu podjetju »Železniki« (za množičnost in »Pionirju« (za športne uspehe). V teh igrah je sodelovalo 776 športnikov iz 27 sindikalnih podružnic. Tekmovali so v 11 panogah, od tega v šestih tudi ženske. Prve tri ekipe v posamezni športni panogi so prejele plakete.

Obojkarji poraženi

Presenečenja ni bilo. Zvezni igralec Ljubljana je bil boljši, kar je razvidno tudi iz rezultata: Ljubljana : Partizan 3:1 (15:9, 15:11, 12:15, 15:7). Nismo videli kake vrhunske odbojke, kljub temu pa sta močvirski včasih pokazali tisto, kar dela odbojko lepo in zanimivo. To velja za drugi in tretji set, medtem ko so bili v prvem in zadnjem setu gostje učinkovitejši. Domačini so nerazumljivo veliko grešili v serviranju, pa tudi v poju so bili precej šibki, medtem ko so bili na mreži vsaj enakovredni Ljubljancem. Ti so bili tudi bolj borbeni, v odločilnih trenutkih pa še hladnokrvnejši od domačinov. Tekmo, ki je bila odigrana v čast občinskega praznika, je pred množičnimi gledalci dobro sodil Robert Romih. —al

Metliški taborniki so spet zaživeli

Pred leti je bila v Metliki osnovana taborniška organizacija, ki je v svoje vrste pritegnila veliko šolske mladine. Mladi ljubitelji narave so vsako nedeljo pripravljali skupinske izlete v bližnje kraje, udeleževali so se delovnih akcij in pripravljali taborne ognje z zabavnim programom. Med vodi je potekalo tekmovalstvo v zbiranju odpadnega materiala. Razvilo se je živahno taborniško življenje, vendar je kmalu razpadlo. Tabornikov v Metliki nekaj časa ni bilo več!

Na pobudo dijakov vslakarjev je bil letos spomladi ustanovljen taborniški klub »Vzhajajoče sonce«. Vanj so se vpisali mladinci, ki so uspešno opravili izpit za prvo taborniško zvezdo. Takoj so pričeli s propagando na osnovni šoli, in uspeh ni izostal. V taborniško organizacijo se je vpisalo veliko učencev, ki so takoj pričeli delati. V Metliki je bilo kaj kmalu spet slišati pesem: Taborniki vsi v naravo, naše življenje je pravo...

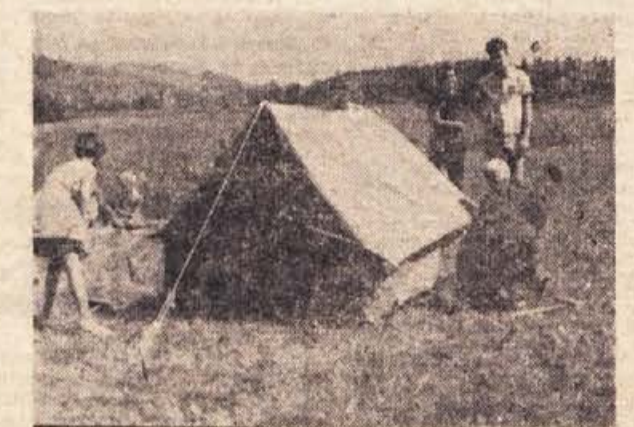
V klubu ni nobenega dekleta, ker jim to prepovedujejo starši. Klub pa ima colnarsko in kolesarsko sekcijo, ki sta med počitnicami izvedli potovanja. Colnarji so šli po Koplji do Izvira, kolesarji pa so prišli le do Plitvic, potem pa so morali domov, ker se je že začela snega. Ustanovili so tudi jamnarsko skupino, zaradi pomanjkanja opreme pa ne more uspešno delovati. Metliška okolica je polna krasnih točk, ki bi jih bilo

vravno raziskati. Brez vsega pa to ne gre!

Metliški taborniki večkrat pripravljajo taborne ognje, kjer se vrste recitacije, skeči in pesmi. Ključovci pa so izvedli nočne vaje, da katere so se že dalj časa temeljito pripravljali. Orientacija po

noči je namreč za tabornike zelo važna.

Metliški taborniki imajo le toliko denarja, kolikor ga dobe z zbiranjem starega železa in papirja, kajti organizacija ne prejema nobene podpore. Kljub temu — delaj!

Sotor že stoji... Napeti je treba samo še nekaj sten in poravnati gube — komisija je zelo stroga! Sekundé pa pri tem delu hitro tečejo in čebelice iz Murske Sobote so že zaskrbljene, kaj bo z 10 točkami, kolikor bi rade »zaslužile«... Takole so tekmovali lani najmlajši slovenski taborniki na Strugi ob Krki

PRVAK JE ŽE ZNAN

Do konca jesenskega dela medobčinske rokometne lige je preostalo še eno kolo, kljub temu pa je prvak že znan. To je moštvo novomeškega Partizana, ki do zdaj še ni oddalo nobene točke. V tem kolu so Novomeščani premagali Smihel 28:8, SSD učiteljske pa Partizana II iz Crnomlja s 15:7. Stanje pred zadnjim kolo je naslednje: 1. Partizan (Novo mesto) 6, 2. SSD učiteljske 4, 3. Partizan (Metlika) 3, 4. Partizan (Smihel) 3, 5. Partizan II (Crnomelj) 0 točk.

Med tednom je v počastitev občinskega praznika gostovalo v Novem mestu moštvo Brežice, ki je lani igralo v slovenski ligi. Domačini so zaradi nezkušenosti, zlasti pa šibke obrambe, prejeli kar 39 golov, dali pa so jih 16. Kljub visokemu porazu so bili v poju doma enakovredni nasprotnik. Pri zmagovalcih je ugajal zlasti vratar Novak, pri domačinih pa Bele in Vidmar. —al

II. SLOVENSKA LIGA

Rokometno moštvo iz Brežice je preteklo nedeljo gostovalo v Radečah in zmagalo 14:14 (4:6). Igra je bila napeta, saj so bili v vodstvu enkrat gostje, nato spet domačini. Medtem pa se je pripetila nesreča: igralec domače ekipe je tekmovalcu Molanu iz Brežice pri strelu na gol izpahlil roko. Tudi igralec Knežević se je poškodoval.

PRED MEDNARODNIM PRVENSTVOM JUGOSLAVIJE V NAMIZNEM TENISU

Mikčeva v državni A reprezentanci

O novomeškem namiznem tenisu se zadnje čase skoraj nič ne sliši. Se lani je mnogo obojčaka garnitura mladih igralcev in igralke igrala pomembno vlogo v republiškem in celo zveznem merilu (predvsem v mladinski konkurenci), letos pa, kot da bi vse zapalo. Ostalo je le pri redkih samoiniciativnih posameznikih, ki niso mogli tako hitro opustiti igre s celuloidno žogico in se prebijajo naprej kljub zelo težkim pogojem. Med redkimi posamezniki, ki niso opustili namiznega tenisa in še kolikor toliko redno trenirajo, čeprav v skoraj nemogočih pogojih, je tudi letošnja državna mladinska prvakinja Irena Mikčeva, ki je pred kratkim dosegla svoj največji uspeh: na zveznem turnirju desetih najboljših igralke Jugoslavije v Kranju je presenetljivo osvojila 2. mesto in se tako uvrstila v državno A reprezentanco.

Sicer je letos že na državnem prvenstvu v Zrenjaninu (tam je osvojila tudi naslov mladinske prvakinje SFRJ) napovedala svoj prodor med našo zensko namiznoteniško elito (s tem da je osvojila 5. mesto med članicami), vendar drugega mesta ni nihče pričakoval. Z odlično igro in z uvrstitvijo takoj za državno prvakinjo Pirčevco je potrdila mnenje strokovnjakov, da bi se dal tudi pri ženskah vpeljati nov, moderen način igranja, katerega glavni predstavniki so pri nas Korpa, Marković in Večko.

Kako je igrala v Kranju: V zadnjih mesecih je postal njen napad še bolj prodoren, zato ni nič čudnega, da je tipične obrambne

S pohoda dolenskih tabornikov prek Kočevskega Roga: po napornem vzponu se je prilegel topel čaj na Daleč hribu.

igralke, kot sta Zrimčeva, Nikoličeva, premagala gladko s 3:0. Z istim rezultatom je odpravila tudi Lučičevo in Krajerjevo, Mitrovičeva s 3:1 in Kokaljevo s 3:2. Kot običajno ji je proti koncu turnirja pošla sapa, tako da je s Stojsičevo izgubila z 2:3, z zadnjeplasirano Petračevco pa 1:3.

Na podlagi tega uspeha jo je zvezni kapetan inž. Stanko Rebolj skupaj z zmagovalko Pirčevco (Olimpija) določil v A reprezentanco, tretje in petoplasirani Ko-

Rokometna nedelja v Črnomlju

3. novembra dopoldne je bila v Črnomlju odigrana prvenstvena rokometna tekma ženske republiške lige med domačim Partizanom in Branikom iz Maribora. Do odmora je bila igra nepovezana, po odmoru pa so se prve znašle Crnomalke in povedle s 6:4. Tehnično boljše Mariborčanke so do konca izenačile na 7:7 (2:1).

Dopolodne je moška rokometna vrsta iz Crnomlja izgubila prvenstveno tekmo z gosti iz Dobrega polja z 28:20 (13:11). Zlasti slab je bil vratar Rogina.

Ob koncu jesenskega dela prvenstva lahko ugotovimo, da je ženska vrsta dosegla precej boljši uspeh kot moška. Po začetnem navdušenju je sicer kazalo, da bodo tudi moški igrali bolje, vendar dobro igrati še ni pogoj za dober igro. Uspehe bo treba doseči predvsem z večjim prizadevanjem in voljo. J. S.

Poraz Celulozarja v Mariboru

V zadnjem kolu slovenske rokometne lige sta se v Mariboru pomerila Kovinar in Celulozar iz Vidma-Krškega. Zmagali so domači igralci 19:15 (6:10). V prvem polčasu je bil Celulozar boljši in je vodil s 4 goli prednosti, v drugem polčasu pa mu je pošla sapa. Po jesenskem delu tekmovalstva je Celulozar na zadnjem mestu v slovenski rokometni ligi.

V zasavski rokometni ligi je v zadnjem kolu moštvo Hrastnika premagalo Leskovce s 25:16 (6:9). Čeprav so dobro igrali do 20. minute drugega polčasa, Hrastniško občinstvo je leskovske igralce obmetavalo s kamenjem, kar je vredno ostre obsodbe. P. L.

BREŽICE : DRAVA 7:6 (5:3)

3. novembra je bila v Ptujju prvenstvena rokometna tekma v okviru I. slovenske ženske rokometne lige med domačo Dravo in Brežicami. Brežičanke so premagale nasprotnika popolnoma zasluženo s 7:6 (5:3). Posebej so se izkazale Božaničeva, Florjančičeva in vratarica Podgorškova. A. B.

Celjski vratar napadel sodnika

3. novembra dopoldne je bila pred okrog 300 gledalci v Brežicah odigrana prvenstvena tekma II. slovenske lige med domačim Par-

I. SLOVENSKA ŽENSKA LIGA

Rokometniška brežiškega Partizana so v Ljubljani 20. oktobra izgubile srečanje z mnogo močnejšo ekipo RK Sliska z rezultatom 4:13 (4:8). Pri gostjah sta se kljub temu odlikovali Božaničeva in Lapuhova.

Brzoturnir v čast praznika

Tradicionalni brzoturnir v čast občinskega praznika v Novem mestu je bil letos na višini, saj so nastopili štirje prvokategorijni in 6 drugokategorijni. Lanskoletni zmagovalec Sitar je po 8. kolu vodil kar s 7,5 točke. Dolgo časa mu je vodstvo ogrožal Gajski, ki pa je proti koncu preveč remiziral in odpadel od borbe za prvo mesto. — Ostali favoriti Penko, Škerlj in Tisu niso bili v vodstvu, so pa stalno ogrožali vodečega.

Končni vrstni red je bil naslednji: 1. Sitar 9 točk (od 11 možnih), 2. Tisu 8,5, 3.—5. Gajski, Penko in Škerlj po 8, 6. Matjašič 6, 7. Fink 5,5, 8. Ilc 4,5, 9.—10. Kranjc in Maharič po 3, 11. Mestnik 2, 12. Kobaš 0,5.

Sitar je tako že drugič zaporedno osvojil pokal ObZTK Novem mestu.

Penko in Škerlj po 8, 6. Matjašič 6, 7. Fink 5,5, 8. Ilc 4,5, 9.—10. Kranjc in Maharič po 3, 11. Mestnik 2, 12. Kobaš 0,5.

Sitar je tako že drugič zaporedno osvojil pokal ObZTK Novem mestu.

OBVESTILO

V četrtek ob 19. uri bo v Domu JLA redni društveni brzoturnir za mesec november. Pred začetkom brzoturnirja bo razgovor z udeleženci polfinalnega prvenstva Novega mesta, določitev začetka polfinala in igralnih dni.

Praznik brežiških tabornikov

Taborniški partizanski odred MATIJE GUBCA v Brežicah je imel v nedeljo dopoldne ob 8. uri v prosvetnem domu svoj peti občni zbor. Tudi tokrat bodo prizadevni brežiški taborniki pregledali delo zadnjega leta in sprejeli načrte, ki jih bodo popeljali v 6. leto obstoja čvrste in zdrave organizacije, ene med najdelavnejšimi v Spodnjem Posavju. Udeležite se njihovega delovnega praznika!

»Beli krajini« ne gre

Crnomelj, 27. okt. — Tukaj je bila danes v precej hladnem vremenu odigrana prvenstvena rokometna tekma med domačo Belo krajino in Slavijo iz Ljubljane. Po precej nezanimivi igri je zmagala Slavija z rezultatom 3:1 (1:1). S prikazano igro dobrih 100 gledalcev ni bilo zadovoljno, vendar so gostje igrali za spoznanje boljše. V predtekmi so mladinci Slavije premagali domačo z rezultatom 3:0. J. S.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 8. novembra: Bogomir Sobota, 9. novembra: Nevenka Nedelja, 10. novembra: Andrej Ponedeljek, 11. novembra: Martin Torek, 12. novembra: Emil Sreda, 13. novembra: Stanislav Četrtek, 14. novembra: Borislav

ČESTITKA

Francu Falknerju iz Novega mesta za njegov 60. rojstni dan iskreno čestitajo žena, sin Jože in hčerka Martina

ZAHVALE

Briski izgubi našega draga moža, očeta, staroga očeta, brata in strica

VIKTORIJA POČRVINA

iz Straže se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi tovarišu Dularju za poslovilne besede in vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti. Hvala tudi vsem, ki ste ga med boleznijo obiskali.

Zalujoci: žena Ana, sin Stane z družino, hčerke: Kristina por. Bele z družino, Marjana por. Jurkovič z družino, Ludva por. Gimpelj z družino, Jože in Anica, brata Martin in Cene ter ostalo sorodstvo.

OGLASJE

UGODNO PRODAM nerabljen grelec za kopalnico »Infraterm«. — Naslov v oglasnem oddelku. — (3411-63)

PIŠAM pisalno mizo, posteljo in steklo klavir. Naslov v upravi lista. (774-63)

PEČ KLESANIH BLOKOV iz kamna poceni prodam (velikost 63x63x10 cm); primerni kot »kapak za steber. Naslov v upravi lista.

O nezdravem pojavu

Sleherni dan ugotavljam in nagradimo aktivnost naše mladine na raznih področjih. Imamo mladino, na katero smo lahko upravičeno ponosni. Tu pa tam pa se vendar pojavijo stvari, ki ji niso v čast. Sicer so to redki primeri, toda so. Naj omenimo samo en tak primer iz Novega mesta: Pred nekaj dnevi smo se usedli v neko gostilno v središču mesta. Takoj smo postali pozorni na družbo pri sosednji mizi: trije šestnajstletniki z igralnimi kartami v rokah! Pred njimi — kockaj. Res, »simenten« prizor.

»Krivji so starši,« bo rekel kdo, »slabo jih vzgajajo!« Morda je to res, vendar samo morda... Kaj pa natakariča? Ali je ta tudi pri teh »gostihi« gledala samo na finančni uspeh? Verjetno, sicer jim ne bi postregla. In vendar smo vsi dolžni na take primere reagirati. Treba bi bilo fante opozoriti, da nekatere stvari še niso primerne njihovim letom. Vsa družba je dolžna skrbeti za vzgojo mladine!

EDO PEZZI

SKORAJ NOV štedilnik »Gorenjes«

emajl, nerjaveči, prodam. Naslov v upravi lista. (3408-63)

PRODAM večjo vseljivo stanovanjsko hišo v Kostanjevici. Poizve se popoldne, Ulica Majde Silc 3, prtiličje, desno, Novo mesto.

PRODAM enofazni električni motor 1 KS, Anton Golob, Sela 3, p. Sentejnske.

PRODAM malo rabljen štedilnik »Proleter« s pokrovom ter akvarij z raznovrstnimi ribicami. Naslov v upravi lista. (3414-63)

PRODAM ogrodje vzdolžnega desnega štedilnika. Naslov v upravi lista. (3415-63)

UGODNO PRODAM razno rabljeno pohištvo. Jakelj, Seidlova 2, Novo mesto.

SOBO oddam enemu ali dvema fantoma v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (3413-63)

VELIKO NAGRADO dam tistemu, ki mi odda ali priskrbi enosobno stanovanje za starejšo vdovo brez otrok. Naslov v upravi lista. (3406-63)

DEKLE ISČE malo opremljeno ali neopremljeno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

POPOLNOMA OSAMLJEN posestnik išče osamljeno žensko, po možnosti upokojenko, v starosti 40 do 60 let za skupno gospodinjstvo. Pogoji zelo ugodni. Rok: Božičnik, Koprivnica pri Brezianici.

NAJITELJA denarnice z dokumenti in denarjem, izgubljene 3. t. m. od Cerovega loga do Rateža, prosim, da jo vrne na naslov v dokumentih proti visoki nagradi.

KINO

Brestanica: 9. in 10. novembra ameriški barvni film »Mlada kraljica«, 13. novembra švedski film »Mein Kampf«.

Cromelji: 7. novembra nemški film »Nürnberski proces«, 8. in 10. novembra ameriški barvni film »Morganovi gusarji«, 12. in 13. novembra francoski film »Milijonar po silo«.

Kostanjevica: 10. novembra ameriški barvni film »Tarzanov boj«. Novo mesto — Krka: od 8. do 12. novembra slovenski film »Samorastniki«, 13. in 14. novembra francoski film »Ljubavni pari«.

Metlika: 9. in 10. novembra francoski film »Slepi potniki«, 13. novembra mehiški film »Pesem upornika«.

Mokronog: 9. in 10. novembra ameriški barvni film »Drevo življenja«.

Straža: 9. in 10. novembra ameriški film »imitacija življenja«.

Sevnica: 9. in 10. novembra francoski film »Grbavi vitez«.

Smarjeta: 9. in 10. novembra slovenski film »Dolina miru«.

Trebnje: 9. in 10. novembra italijanski barvni film »Noč velikega napada«.

Videm-Krško: 9. in 10. novembra španski film »Navihanez iz Tormeza«, 13. in 14. novembra ameriški film »Krvnik iz Nevades«.

Zužemberk: 10. novembra ameriški film »Podaj roko hudcu«.

javca, kurjač iz Velikega Podlujbna, je padel z mopeda in si poškodoval desno koleno; Francu Hočvarju, posestniku iz Malega Oreha, je bomba poškodovala roke; Anton Barbič, delavec iz Zbur, je padel z mopeda in si poškodoval levo nogo in levo roko; Franca Kovačič, natakariča z Malega Vrha, je padla s koleasa in si poškodovala obraz in desno koleno; Francu Bolšcu, delavcu iz Nakla, se je streha od barake podrla na glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Jakobu Čermelcu, kmetovalcu iz Osredka, je cirkularna poškodovala palec na levi roki; Stanka Mikolavčič, traktorist iz Vidma-Krškega, se je urezal s steklom v prst; Anton Jalovec, mlinar iz Radovljice, je padel z motorjem in dobil poškodbe po licu; Francu Klemenčiču, kmetovalcu iz Prilip, je padel hiod na desno

Krško pred 29. novembrom

V občinskem vodstvu Socialistične zveze in v vodstvih ostalih družbenih organizacij že zdaj razmišljajo o tem, kako organizirati proslavljane največjega praznika, letošnjega dneva republike. Letošnje proslave bodo povsod zavzele širši razmah tudi zato, ker bo poteklo 20 let od zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, ki je pomenilo začetek nove jugoslovanske državnosti.

V občini Videm-Krško bodo v vseh večjih delovnih kolektivih priredili slavnostna zborovanja. Na njih bodo prikazali družbeni razvoj od leta 1943 dalje in se v vsakem kolektivu posebej pomudili zlasti ob gospodarskem razvoju

svoje delovne organizacije. Na slavnostna zborovanja bodo povabili pionirske odrede, nad katerimi imajo posamezni kolektivni patronate. Pionirji bodo povsod priredili kratek kulturni program.

V vseh krajih bodo pionirski odredi priredili samostojne šolske proslave in nanje vabili tudi predstavnike patronažnih podjetij.

Člani občinske skupščine se bodo dan pred 29. novembrom zbrali na slavnostni seji. Nanjo bodo povabili člane občinskega odbora Socialistične zveze in vse odbornike, ki so v prvih povojnih letih sodelovali pri graditvi ljudske oblasti. Predsednik občinske skupščine bo v slavnostnem

govoru orisal razvoj od 1943. leta dalje in nakazal tudi perspektive bodočega razvoja. Istega dne zvečer bo v Vidmu-Krškem slavnostna akademija.

Priredili bodo potujočo razstavo, na kateri bodo prikazane fotografije najpomembnejših gospodarskih objektov in dogodkov, grafična ponazorila pa bodo obiskovalce seznanjala z razvojem proizvodnje, stanovanjske gradnje, šolstva, obrti itd. Potujoča razstava bo obšla vsa večja občinska središča.

Sklenili so, da mora biti mesto za letošnji dan republike slavnostno okrašeno. Na vseh stavbah bodo visele zastave, izložbe vseh poslovnih prostorov pa bodo okrašene. Komisije, ki bodo opravile posamezne naloge v okviru načrta za proslavljanje dneva republike, so že imenovane. Ker so mnoge stavbe brez zastav, nekateri lastniki pa imajo takšne, da so prej v sramoto kot v čast, so poskrbeli, da bo v trnovini napredaj dovolj zastav.

OBVESTILA

ZAVOD ZA UPRAVLJANJE družbenega premoženja v Novem mestu odda v najem 8 garaž v Zablji vasi, v montažnih stanovanjskih hišah.

Izključna mesečna najemnina je 3000 din.

Interesanti naj vložijo pismene ponudbe do 9. novembra 1963 pri Zavodu za upravljanje družbenega premoženja, Novo mesto, Prešernov trg 8, kjer bo ob 10. uri istega dne sklepjanje najemnih pogodb.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Zvišali smo odkupne cene!

Nabirajte plodove: gloga (cena 100 din), črna trna (70 din), šipka (135 din), jerebika (110 din).

Korenine: beladone — volčje čelnje, bodeče neže — kompave (300), angelike (300 din), regrata, pastinake, medvedovih tac, malega divjega janeža (700 din), velikega divjega janeža (300 din), srčne moči (250 din), gladeža (100 din), arnike, replica, gabeza.

Gomolje: jesenskega podleska.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ivan Zoran, uslužbenec iz Zagrada, je padel z mopeda in si poškodoval pravi koš; Janez Podraž, mesar iz Sentrupertja, je padel z motorja in si poškodoval levo roko; Franc Gorše, posestnik iz Zapudja, je padel z voza in si poškodoval desno nogo; Anton Er-

Takole je pred kratkim karamboliral na avtomobilski cesti kranjski tovornjak KR 50-77

Pošta na Zdolah ostane!

Pošta na Zdolah v občini Videm-Krško je v zadnjih letih imela izdatke, ki so bili večji kot ustvarjeni dohodki. Prebivalci so se vznemirjali ob glasovih, češ da bodo pošto ukiniteli. Občinska skupščina

na je v razpravi o poštinih uslugah sprejela stališče, da morajo le-te ostati najmanj enake, kot so, in se še izboljševati. Da bi problem pošte rešili spozumno, so se na Zdolah sestali predstavniki PTT podjetja iz Novega mesta, krajevne organizacije SZDL z Zdol, poštne enote iz Vidma-Krškega, predsednik ObO SZDL in predsednik občinske skupščine iz Vidma-Krškega. V razgovoru je bila predlagana takšna rešitev:

Pošta na Zdolah bo poslovala še naprej, vendar na cenejši način. V Zdolah bo poštna zbiralnica, v kateri bo delala honorarna uslužbenka. Iz zbiralnice bodo pošto vsak dan odpošiljali v Videm-Krško in od tam vsak dan dobivali doše pošiljke. To pomeni, da se bodo poštne usluge celo izboljšale. Glede telefona, za katerega se prebivalci potegujejo, pa so se dogovorili: dokler ne bo v Vidmu-Krškem montirana avtomatska telefonska centrala, bodo prebivalci lahko uporabljali telefonski aparat, ki je v trgovini, nato pa bodo v zbiralnici montirali nov priključek. Pogovor je potekel v duhu vzajemnega razumevanja, PTT podjetje iz Novega mesta pa bo predlagano rešitev upoštevalo, s čimer bodo prebivalci deležni še boljših poštinih uslug kot do sedaj.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 1.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

PETEK, 8. NOVEMBRA: 9.35 Pionirski tednik. 9.25 Med sultani. 10.15 Arije iz Mozartove »Figarove svatbe«. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba. 12.15 Kmetijski nasveti. 13.30 Pri domačih vokalnih ter instrumentalnih solistih. 14.35 Za ljubitelje domačih napevov. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Popoldne pri skladatelju Georgu Friedrichu Händlu. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Revijska glasba.

SOBOTA, 9. NOVEMBRA: 8.05 Melodije za konec tedna. 9.45 Igra ansambel Glasu Wunderlich. 10.15 Z orglicami in harmoniko v domačem tonu. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Kvintet Avenik s pevc. — 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Novo v znanosti. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Za začetek prijetnega sobotnega večera.

NEDELJA, 10. NOVEMBRA: 8.40 Ize albuma pesmi za mladino. 9.05

Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši... 11.30 Nedeljska repertoar. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov. 15.15 Nedeljsko glasbeno popotovanje. 16.00 Humoreska tega tedna — M. Hart: Mož, ki je prišel na večerjo. 17.05 Radijska igra — Marjan Marinc: Iluzije na asfaltu. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Izberite svojo melodijo.

PONEDELJEK, 11. NOVEMBRA: 8.55 Za mlade radovedneže. 9.25 Sestanek z orkestrom Les Baxter. 10.35 Naš podlistek A. Maurois: Lord Byron. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Igrajo Stije fantje. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Glasbena križanka. 18.45 Narava in človek. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — studio Zagreb.

TOREK, 12. NOVEMBRA: 8.05 Za ljubitelje domačih viš. 9.25 Operni pevci v našem studiu. 10.15 Trikrat petnajst. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Ansambel Jože Kreže

— pojeta Marica Hojnik in Franjo Vauhnik. 13.30 Orkester praškega konservatorija pod taktirko. 14.35 Slovenske narodne iz Stajerske in Prekmurja. 15.30 V terek na svadenje. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Koncerti po željah poslušalcev. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Lovro Matačić dirigira zboru Slovenske filharmonije.

SREDA, 13. NOVEMBRA: 8.55 Pisan svet pravilje in zgodbe. 9.25 Glasba ob delu. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Poskočne in okrogle. 13.30 Plesni ritmi iz slovanskih dežel. 14.35 Znano in priljubljeno. 15.40 Dvajset minut s Komornim zborom RTV Ljubljana. 16.00 Vsak dan za vas. 18.45 Ljudski parlament. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Tako pojo v Pragi, Moskvi in Varšavi.

ČETRTEK, 14. NOVEMBRA: 8.05 Opera in balet. 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli zabavne glasbe. 10.15 Igra pihalna godba Ljudske milice. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Zadovoljni Kranjci s pevc. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.15 Turistična oddaja. 18.45 Kulturna kronika. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtnov večer domačih pesmi in napevov.

Ne morete prodati vaših izdelkov? Morda trg še ne pozna vaših uslug, ki jih lahko nudite potrošnikom? Vam morda naraščajo zaloge v skladišču? Potem se predstavite kupcem z

OGLASOM v DOLENJSKEM LISTU!

Več kot 80.000 bralcev bo spoznalo vaš kolektiv in vaše izdelke oz. usluge!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Miloš Jakopec in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 d — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11.608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Čeznočno/podletje »DELO« v Ljubljani